

polska pomoc

**Ewaluacja polskiej współpracy rozwojowej finansowanej za
pośrednictwem MSZ RP wspierającej reformy na Ukrainie
oraz wybrane inicjatywy edukacyjne na rzecz krajów PW w
okresie 2012-2016**

Raport metodologiczny

Wykonawca:

Fundacja IDEA Rozwoju

Warszawa, sierpień 2017 r.

Spis treści

I. WPROWADZENIE	4
I.1 OGÓLNE INFORMACJE NA TEMAT BADANIA	4
I.2. PODEJŚCIE DO EWALUACJI	7
II. KONTEKST PROCESU BADAWCZEGO	9
III. OPIS SPOSOBU WYKORZYSTANIA WSZYSTKICH METOD / TECHNIK BADAWCZYCH	14
III.1. OPIS SPOSOBU WYKORZYSTANIA WSZYSTKICH METOD / TECHNIK BADAWCZYCH	18
IV. OPIS ORGANIZACJI PRAC BADAWCZYCH.....	23
IV.1. ETAPY BADANIA	23
IV.2. ZESPÓŁ BADAWCZY I HARMONOGRAM PRAC	36
V. IDENTYFIKACJA OBSZARÓW, W KTÓRYCH WYSTĘPUJE PROBLEM Z POZYSKANIEM INFORMACJI NIEZBĘDNYCH DO WYKONANIA WSZYSTKICH ELEMENTÓW BADANIA.....	38
VI. ZAŁĄCZNIKI – WSTĘPNE NARZĘDZIA BADAWCZE	40
VI.1 WARSZTAT STRUKTURYZUJĄCY.....	40
VI.2 FISZKI PROJEKTÓW	42
VI.3 BADANIA KWESTIONARIUSZOWE	47
VI.4. IDI	59
VI.5. BADANIE LOSU ABSOLWENTÓW.....	74
VI.6. CASE STUDY.....	78
VI.8. BULLETIN BOARD DISCUSSION W KOMPONENCIE III	82

I. WPROWADZENIE

I.1 OGÓLNE INFORMACJE NA TEMAT BADANIA

Postępowanie określone jako „Ewaluacja polskiej współpracy rozwojowej finansowanej za pośrednictwem MSZ RP wspierającej reformy na Ukrainie oraz wybrane inicjatywy edukacyjne na rzecz krajów PW w okresie 2012-2016” – znak sprawy BDG.741.020.2017 realizowane jest na zlecenie Ministerstwa Spraw Zagranicznych (dalej: MSZ) w kontekście polskiej współpracy rozwojowej. **Głównym użytkownikiem badania będzie Departament Współpracy Rozwojowej (DWR) MSZ**, jednakże jego wyniki zostaną przedstawione również innym zainteresowanym departamentom Ministerstwa, w szczególności współpracującym z DWR przy realizacji zadań polskiej polityki rozwojowej. Odbiorcami będą również zainteresowane instytucje i organizacje zaangażowane w realizację polskiej współpracy rozwojowej, w tym organizacje pozarządowe i jednostki administracji publicznej.

CELE BADANIA

Badaniu poddane zostaną projekty zrealizowane w ramach Wieloletniego programu współpracy rozwojowej na lata 2012-2015 oraz Wieloletniego programu współpracy rozwojowej na lata 2016-2020.

Bezpośrednim celem badania jest analiza trafności, efektywności, skuteczności, trwałości, użyteczności i innowacyjności działań rozwojowych finansowanych ze środków rezerwy celowej pozostającej w dyspozycji MSZ na współpracę rozwojową.

Celem badania jest również:

- Wypracowanie rekomendacji pozwalających m.in. na:
  - zwiększenie oddziaływania polskiej pomocy (w tym przede wszystkim zwiększenie wpływu projektów na sytuację beneficjenta),
  - wzmocnienie pozytywnego wizerunku Polski jako kraju aktywnego w działaniach na rzecz zrównoważonego rozwoju na świecie i wartościowego partnera posiadającego stabilne perspektywy rozwoju,
  - wspieranie procesów podejmowania decyzji w kwestiach związanych ze współpracą rozwojową finansowaną ze środków będących w dyspozycji MSZ.

Rekomendacje muszą odnosić się do przyszłych programów i projektów, które będą realizowane w ramach planów rocznych wynikających z założeń koncepcyjnych Wieloletniego Programu Współpracy Rozwojowej na lata 2016-2020, a także zawierać zalecenia możliwe do wykorzystania przy opracowywaniu dokumentów strategicznych polskiej współpracy rozwojowej.

ZAKRES BADANIA

Zakres badania został określony w punkcie 5 OPZ. Dla realizacji wyżej wskazanych celów konieczne jest przeprowadzenie następujących działań przez Wykonawcę:

- przeanalizowanie i przedstawienie wyjściowej sytuacji beneficjentów (w tym najpilniejsze potrzeby oraz osiągnięcia i doświadczenia) w ramach wskazanych komponentów i opisanie jakiej zmiany uległa ta sytuacja w wyniku realizacji wskazanych projektów,
- przeanalizowanie i wskazanie działań prowadzonych w ramach projektów, które w największym stopniu przyczyniły się do realizacji celów polskiej współpracy rozwojowej;

- dokonanie ewaluacji sposobu monitorowania projektów przez ich realizatorów oraz wpływu tej wiedzy na sposób realizacji i podejmowanie kolejnych działań/projektów;
- zbadanie i opisanie głównych aspektów projektów wyróżniających je na tle działań innych polskich lub zagranicznych donatorów;
- przeanalizowanie rezultatów projektów oraz odniesienie ich do rezultatów zakładanych w dokumentach programowych i we wnioskach projektowych.

Badaniu ewaluacyjnemu poddany zostanie oddzielnie każdy projekt zrealizowany w ramach Komponentu I i Komponentu II i Komponentu III.

PRZEDMIOT BADANIA

Przedmiotem badania ewaluacyjnego jest ocena działania polskiej współpracy rozwojowej na rzecz krajów Partnerstwa Wschodniego, realizowanej w Polsce i na terenie Ukrainy. Badaniu poddane zostaną projekty zrealizowane w ramach *Wieloletniego programu współpracy rozwojowej na lata 2012-2015* oraz *Wieloletniego programu współpracy rozwojowej na lata 2016-2020*.

Proponowana **STRUKTURA BADANIA** składa się z trzech części – komponentów:

- **Komponent I:** Badaniu ewaluacyjnemu poddane zostaną wybrane inicjatywy zrealizowane na Ukrainie w ramach polskiej współpracy rozwojowej, finansowane za pośrednictwem MSZ RP w latach 2014-2016 ze środków rezerwy celowej budżetu państwa i środków pozostających w dyspozycji MSZ, wspierające reformy na Ukrainie. Badanie obejmie projekty i działania, zrealizowane przez polskie organizacje oraz instytucje i dofinansowywane przez MSZ RP, w tym pod kątem ich komplementarności i synergii. Zbadana zostanie także komplementarność i synergia polskich działań z działaniami innych donatorów. Badaniu poddane zostaną rezultaty i efekty projektów przeprowadzonych w ramach priorytetu Rozwój regionalny, budowa potencjału administracji publicznej i samorządowej (w latach 2014-2015) oraz Dobre rządzenie (w roku 2016). Badaniu będą podlegać:
  - Projekty i działania realizowane przez MSZ, organy administracji rządowej oraz Fundację Solidarności Międzynarodowej (FSM), w tym Biuro FSM w Kijowie, których celem było wsparcie władz Ukrainy w zakresie wdrożenia kluczowych reform wynikających z Umowy Stowarzyszeniowej UE—Ukraina oraz innych reform istotnych dla Ukrainy.
  - Projekty i działania zrealizowane przez polskie organizacje pozarządowe i samorządy lokalne w ramach Polsko-Kanadyjskiego Programu Wsparcia Demokracji, których celem było m.in. wykorzystanie przez Ukrainę polskich doświadczeń z prowadzenia reform oraz budowanie systemowej współpracy między polskimi i ukraińskimi instytucjami publicznymi oraz organizacjami obywatelskimi. Projekty i działania były realizowane na terenie Ukrainy i Polski.
- **Komponent II:** Badaniu ewaluacyjnemu poddane zostaną inicjatywy zrealizowane na Ukrainie w ramach polskiej współpracy rozwojowej, finansowane za pośrednictwem MSZ RP w latach 2012-2016 ze środków rezerwy celowej budżetu państwa, skierowane do służb pożarniczych i policyjnych oraz służb ratowniczych Ukrainy. Badaniu poddany zostanie wpływ projektów realizowanych w latach 2012-2016, skierowanych do służb pożarniczych i policyjnych oraz służb ratowniczych na bezpieczeństwo publiczne na Ukrainie oraz ich rezultaty i efekty.

Zbadane zostaną projekty zrealizowane w ramach priorytetu Bezpieczeństwo publiczne i zarządzanie granicami oraz Dobre rządzenie, realizowane przez administrację rządową i samorządową, szkołę wyższą i zarejestrowaną w Polsce organizację pozarządową (we współpracy z lokalnymi partnerami) oraz w ramach Systemu Małych Grantów przez Ambasadę RP w Kijowie.

- **Komponent III:** Badaniu ewaluacyjnemu poddane zostaną wybrane inicjatywy zrealizowane na terenie Polski, współfinansowane w ramach polskiej współpracy rozwojowej za pośrednictwem MSZ RP w latach 2012-2016 ze środków rezerwy celowej budżetu państwa i środków pozostających w dyspozycji MSZ, w obszarze edukacji. Badaniu poddane zostaną rezultaty i efekty projektów i działań edukacyjnych zrealizowanych w latach 2012 - 2016 na rzecz obywateli Ukrainy oraz innych krajów PW przez administrację oraz zarejestrowane w Polsce organizacje. Zbadane zostaną:
  - Program Akademii Administracji Publicznej Partnerstwa Wschodniego prowadzony przez KSAP, obejmujący specjalistyczne moduły szkoleniowe dla urzędników z krajów partnerskich (Armenii, Azerbejdżanu, Białorusi, Gruzji, Mołdawii, Ukrainy) – projekty realizowane w latach 2013 – 2016,
  - Projekty Staże dla przedstawicieli Sekretariatu Gabinetu Ministrów Ukrainy w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów RP, zrealizowane w latach 2012-2015 w ramach priorytetu Rozwój regionalny, budowa potencjału administracji publicznej i samorządowej oraz w roku 2016 w ramach priorytetu Dobre rządzenie,
  - Kształcenie na rocznych studiach podyplomowych obywateli Ukrainy w Kolegium Europejskim w Natolinie w okresie 2012-2016.

Cały proces ewaluacji będzie przeprowadzony w oparciu o sześć głównych **kryteriów**:

- **trafność** rozumiana jako **odniesienie do rzeczywistych potrzeb lub kluczowych problemów beneficjentów**, zidentyfikowanych w głównych dokumentach strategicznych lub programowych (w jakim stopniu projekty przyczyniły się do zaspokojenia wskazanych potrzeb i rozwiązania wskazanych problemów beneficjentów);
- **trwałość** rozumiana jako **wymierne długotrwałe oddziaływanie rezultatów projektu na grupę docelową po formalnym zakończeniu projektu** (co zmieniło się w ludziach i otoczeniu po zakończeniu projektu i czy zmiany/wpływ rezultatów projektu będą utrzymane);
- **efektywność** rozumiana jako **uzasadnienie nakładów poniesionych ze środków współpracy rozwojowej uzyskanymi rezultatami** (czy zasoby finansowe, ludzkie, poświęcony czas zostały ukierunkowane na wspieranie tych przedsięwzięć, które mogą generować potencjalnie największą wartość dodaną dającą szansę na długofalowy rozwój, tj. czy w projekcie wybrano wariant najkorzystniejszy);
- **użyteczność** rozumiana jako **wykorzystanie efektów** wywołanych prowadzoną interwencją (zarówno planowanych, jak i nieplanowanych), odniesienie tych efektów do potrzeb beneficjentów oraz celów donatora określonych w dokumentach strategicznych i programowych, w tym: czy i w jaki sposób projekty przyczyniły się do zaspokojenia potrzeb

grup docelowych, czy pojawiły się pozytywne lub negatywne efekty uboczne, czy realizowane były cele polskiej polityki zagranicznej;

- **skuteczność** rozumiana jako **osiągnięcie założonych celów projektu**, pokazanie stopnia realizacji założonego planu;
- **innowacyjność** rozumiana jako **wykorzystywanie nowych rozwiązań** (na etapie tworzenia założeń projektu, w trakcie jego realizacji, w reagowaniu na zmieniającą się sytuację beneficjenta), prowadzące do uzyskania oczekiwanych rezultatów i trwałych pozytywnych efektów, akceptowanych przez beneficjentów jako użyteczne, możliwe do przyjęcia.

Wymienione powyżej kryteria znalazły odzwierciedlenie w sformułowanych przez Zamawiającego problemach do ewaluacji i **pytaniach badawczych**. W oparciu o powyższe kryteria w dalszej części Oferty Wykonawca zaproponował dodatkowe pytania badawcze, w celu pogłębienia badanego tematu, zidentyfikowania nowych związanych z nim problemów lub poszerzenia możliwości interpretacji. Po poddaniu postawionych pytań badawczych szczegółowej analizie, znajdują one odzwierciedlenie **w podsumowaniu i rekomendacjach w raporcie końcowym z badania ewaluacyjnego**.

I.2. PODEJŚCIE DO EWALUACJI

Wykonawca będzie realizował niniejsze badanie ewaluacyjne zgodnie z zasadami i standardami opracowanymi przez OECD - DAC (*Development Assistance Committee*) - NETWORK ON DEVELOPMENT EVALUATION. Niektóre z poniżej przedstawionych zasad będą wdrażane w trakcie realizacji badania, część z nich będzie elementem współpracy z Zamawiającym, a niektóre z przedstawionych standardów leżą w gestii samego Ministerstwa:

1. Główny przekaz

- a. Konieczne jest zapewnienie **bezstronności i niezależności** procesu ewaluacji zarówno od procesu tworzenia polityki pomocowej, jak i od organów zarządzających pomocą;
- b. Konieczne jest zapewnienie **możliwej otwartości** procesu ewaluacji oraz udostępnianie publicznie jego rezultatów;
- c. Użyteczność jest warunkiem koniecznym tego, aby ewaluacja miała sens i przyniosła oczekiwane rezultaty. Wypracowane w trakcie procesu ewaluacji **wnioski i rekomendacje muszą być wdrażalne**. Kluczowym elementem budowania dobrych praktyk jest dostarczanie informacji zwrotnej wszystkim stronom zaangażowanym we współpracę rozwojową;
- d. Istotne znaczenie ma także **partnerstwo** ewaluatorów zarówno z beneficjentami pomocy, jak i z podmiotami ją niosącymi. Stanowi to również ważny element rozwoju instytucjonalnego beneficjentów oraz wywiera pozytywny wpływ na koordynację pomocy;

2. Cel ewaluacji

- a. Musi zostać sformułowany i w jasny sposób zakomunikowany wszystkim zainteresowanym stronom. W niniejszym badaniu jest nim wsparcie procesu doskonalenia polityki pomocowej. Wiarygodna ocena podejmowanych działań posłuży do stopniowego ulepszania tej polityki oraz realizowanych w jej ramach programów i projektów;
- b. Drugim, pochodnym celem ewaluacji jest możliwość praktycznego wcielenia w życie zasady rozliczalności z realizowanych przez administrację celów i działań – jednej z najważniejszych zasad dobrego rządzenia.

3. Użyteczność ewaluacji

- a. O spełnieniu przez ewaluację swojej roli można mówić wtedy, kiedy jest ona odbierana jako działalność potrzebna i użyteczna, a jej wyniki są przedstawiane w sposób klarowny i logiczny. Powinny one w pełni wyrażać zróżnicowane interesy i odpowiadać na potrzeby wszystkich stron zaangażowanych we współpracę rozwojową. Niezbędnym elementem użyteczności procesu ewaluacji jest również udostępnienie wniosków i rekomendacji płynących z ewaluacji wszystkim zainteresowanym.
- b. Ewaluacja musi zostać przeprowadzona we właściwym czasie tak, aby jej wyniki były dostępne w momencie podejmowania ważnych decyzji.

4. Partycypacyjność procesu ewaluacji

- a. Oznacza to uwzględnienie zarówno potrzeb informacyjnych, jak i poglądów na efektywne działanie wszystkich stron współpracy rozwojowej, tj. donorów i odbiorców pomocy – to do nich będzie się odnosić zasada bezstronności i niezależności ewaluacji. Partycypacyjność i bezstronność stanowią konieczny warunek zapewnienia jakości ewaluacji.
- b. Angażowanie wszystkich zainteresowanych stron pozwala na uczenie przez działanie i jako takie podnosi umiejętności wszystkich organizacji zaangażowanych w pomoc rozwojową biorących udział w procesie ewaluacyjnym.

II. KONTEKST PROCESU BADAWCZEGO

Ze względu m.in. na czynniki geopolityczne i gospodarcze Polska od lat wspiera rozwój Ukrainy oraz innych krajów Partnerstwa Wschodniego w ramach współpracy rozwojowej. Znajduje to odzwierciedlenie w zapisach głównych dokumentów programowych tj. Priorytety Polskiej Polityki Zagranicznej 2012-2015, Strategia Polskiej Polityki Zagranicznej 2017-2021, Wieloletni Program Współpracy Rozwojowej na lata 2012-2015, czy Wieloletni Program Współpracy Rozwojowej na lata 2016-2020. Dokumenty te stanowią, że priorytetem polskiej polityki rozwojowej jest wsparcie krajów Partnerstwa Wschodniego w procesach demokratyzacji i transformacji. Okres programowania 2016-2020 przyniósł dalsze działania na rzecz wsparcia krajów Partnerstwa Wschodniego, w tym Ukrainy. Objęte badaniem priorytety wsparcia to w przypadku Ukrainy:

- Rozwój regionalny, budowa potencjału administracji publicznej i samorządowej (w latach 2014-2015) oraz Dobre rządzenie (w roku 2016),
- Bezpieczeństwo publiczne i zarządzanie granicami (2012-2015) oraz Dobre rządzenie (w roku 2016).

Równocześnie, badanie dotyczyć będzie działań edukacyjnych skierowanych do obywateli państw Partnerstwa Wschodniego tj. Programu Akademii Administracji Publicznej Partnerstwa Wschodniego prowadzony przez KSAP, staży dla przedstawicieli Sekretariatu Gabinetu Ministrów Ukrainy w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów RP, kształcenia na rocznych studiach podyplomowych obywateli Ukrainy w Kolegium Europejskim w Natolinie. Szczegółową listę projektów objętych badaniem w ramach Komponentu I, II i III przedstawiają tabele 1, 2, 3. Przy realizacji badania wykorzystane zostaną wnioski i rekomendacje zebrane w trakcie wcześniejszych ewaluacji polskiej pomocy rozwojowej, ze szczególnym uwzględnieniem badań dotyczących krajów Partnerstwa Wschodniego, tak aby budować na zebranej dotychczas przez ewaluatorów bazie wiedzy. Będzie to szczególnie istotne na etapie warsztatu strukturyzującego, na którym zweryfikowane zostaną hipotezy badawcze wynikające m.in. z dotychczasowych wniosków badawczych oraz omówiony zostanie sposób wdrożenia dotychczasowych rekomendacji, co powinno pozwolić właściwie ukierunkować proces badawczy.

Zakłada się, że proces badawczy opierać się będzie na dotychczas zebranych doświadczeniach ekspertów Fundacji IDEA Rozwoju związanych z realizacją badań pomocy rozwojowej, w tym w krajach Partnerstwa Wschodniego. W związku z tym zrezygnowano w przypadku metodologii tego badania z badań etnograficznych uznając, że kontekst kulturowy nie stanowi w tym przypadku istotnej bariery w zrozumieniu badanych kwestii, m.in. dlatego, że większość ekspertów miała już z nim do czynienia w trakcie wcześniejszych badań i/lub realizowanych projektów. Kluczowy za to dla badania trafności, skuteczności i użyteczności polskiej pomocy rozwojowej w ramach tego badania jest kontekst polityczny, gospodarczy i instytucjonalny, gdyż wpływa on w największym stopniu na efekty procesów demokratyzacji i transformacji w krajach Partnerstwa Wschodniego. Temu zagadnieniu poświęcone jest dodatkowe pytanie badawcze.

Zakłada się również, że istotne dla właściwego uwzględnienia kwestii bezpieczeństwa w procesie badawczym jest ich omówienie z Zamawiającym (na spotkaniu otwierającym/warsztacie strukturyzującym). Dotychczasowe doświadczenia Fundacji wskazują, że kluczowa jest w tym przypadku wiedza pracowników MSZ (i placówek dyplomatycznych). Stąd ryzyka związane z zapewnieniem bezpieczeństwa ewaluatorów nie zostały ujęte w tej ofercie, gdyż dotychczasowe doświadczenia wskazują, że przy ścisłej współpracy między Zamawiającym a Wykonawcą na etapie realizacji badania można im skutecznie przeciwdziałać.

Tabela 1 Projekty realizowane w ramach Komponentu I - Inicjatywy wspierające reformy na Ukrainie 2014-2016

Lp.	Rok	Projektodawca	Tytuł projektu	Miejsce realizacji projektu
1	2016	Ministerstwo Edukacji Narodowej	Nowa Ukraińska Szkoła	Cały kraj
2	2016	Ministerstwo Edukacji Narodowej	Wsparcie reformy systemu oświaty na Ukrainie cz. 2	Cały kraj
3	2016	Ministerstwo Finansów	Wzmocnienie ukraińskiego systemu zwalczania prania pieniędzy i finansowania terroryzmu	Cały kraj
4	2016	Fundacja Solidarności Międzynarodowej	Działalność Biura FSM w Kijowie	Kijów
5	2016	Fundacja Solidarności Międzynarodowej	Organizacja wizyt studyjnych, szkoleń i staży	
6	2016	Fundacja Inicjatyw Menedżerskich	Akademia liderów partycypacji	Obwoy: wołyński, rówieński, iwanofrankowski, lwowski
7	2016	Stowarzyszenie Związków Miast Polskich	Zwiększenie udziału mieszkańców w planowaniu strategicznym i planowaniu świadczenia usług publicznych w nowych połączonych gromadach na Ukrainie	Obwód tarnopolski: Pidvolochysk, Shumsk, Skalat, obwód chmielnicki: Makiv, Medzhybizh
8	2016	Stowarzyszenie Rozwoju Gospodarczego Gmin	Wspólnie dla rozwoju – aktywizacja lokalnych społeczności nowopowstałych jednostek terytorialnych obwodu dnipropropietrowskiego w procesie decentralizacji i planowania rozwoju	Gromady: Solonianska i Nowoaleksandriwska
9	2016	Centrum Szkoleniowe Fundacji Rozwoju Demokracji Lokalnej w Szczecinie	Oddolne wsparcie reformy samorządowej na Ukrainie. Ukraińska sieć klubów dialogu obywatelskiego	Obwoy: chersoński, mikołajewski, charkowski, dnipropropietrowski, poławski, kirowogradzki, winnicki oraz czerkaski
10	2016	Fundacja Współpracy Polsko-Ukraińskiej PAUCI	Budżet partycypacyjny - sukces aktywności obywatelskiej i otwartości władz publicznych	Żytomierz, Sumy, Pryłuki, Irpin, Romny i Berdyczów
11	2016	TERRA HUMANA	Decentralizacja w praktyce II. Polski doświadczenie decentralizacji i edukacji samorządowej dla liderów gromad z 7 obwodów centralnej Ukrainy	Obwoy: chmielnicki, czerkaski, czernichowski, kirowogradzki, winnicki, żytomierski i kijowski wraz z miastem stołecznym Kijowem
12	2016	Fundacja Szkoła Liderów	Bez mieszkańców się nie da. Konsultacje publiczne standardem funkcjonowania zreformowanych gmin.	Obwoy: czernihowski, czerkaski oraz poławski
13	2016	Fundacja Kultury Chrześcijańskiej Znak	Szkoła młodej demokracji	Obwoy: tarnopolski, winnicki, odeski, kijowski i dnipropropietrowski
14	2016	Fundacja OKNO NA WSCHÓD	Aktywne Rady Społeczne II - wsparcie współpracy społeczeństwa z samorządem terytorialnym i administracją państwową na Ukrainie	Obwoy kijowski, kirowogradzki, poławski oraz winnicki
15	2016	Helsińska Fundacja Praw Człowieka	Współdziałanie władzy lokalnej i NGO. Promocja dobrych praktyk	Obwoy czernihowski, poławski oraz sumski
16	2016	Fundacja Miejsc i Ludzi Aktywnych	Nasz samorząd - wspólna sprawa. Dialog obywatelski w południowo-wschodniej Ukrainie	Obwoy: zaporoski, chersoński i mikołajewski
17	2016	Towarzystwo Demokratyczne Wschód	Ewaluacja polityk publicznych w działaniu	obwoy poławskiego, charkowskiego i ługańskiego
18	2016	Polsko-Ukraińska Izba Gospodarcza	DOBRE RZĄDZENIE W ODESSIE. Budowanie współpracy NGO z administracją miasta	Obwód odeski

19	2016	Stowarzyszenie na rzecz Innowacyjności i Transferu Technologii „Horyzonty”	Samborzanie mają głos – pilotażowa edycja budżetu partycypacyjnego w mieście Sambor.	Sambor
20	2016	Fundacja Centrum Edukacji Obywatelskiej	Aktywna Hromada. Debatujemy, planujemy, decydujemy	Obwody: chersoński, doniecki i dnipropietrowski
21	2015	Ministerstwo Edukacji Narodowej	Szkolna Akademia Przedsiębiorczości - 3	Obwody: lwowski, wołyński, iwano-frankowski, czerniowiecki, odesski, doniecki, kijowski, winnicki, rówieński, chmielnicki, żytomierski, czernihowski, poławski, chersoński, sumski, kirowogradzki, mikołajewski, dnipropietrowski
22	2015	Ministerstwo Edukacji Narodowej	Wsparcie reformy systemu oświaty na Ukrainie	Cały kraj
23	2015	Ministerstwo Finansów	Wzmocnienie ukraińskiego systemu finansów publicznych	Cały kraj
24	2015	FSM/Kolegium Europy Wschodniej im. Jana Nowaka -Jeźiorańskiego	Wizyty studyjne dla liderów samorządów lokalnych z obwodu Charkowskiego, Poławskiego, Zaporoskiego, Wołyńskiego i Odeskiego	Obwody: charkowski, poławski, zaporoski, wołyński i odeski
25	2015	FSM/Fundacja Terra Humana	Decentralizacja w praktyce. Polskie doświadczenia samorządności lokalnej a nowe rozwiązania na Ukrainie	Obwody: chmielnicki, czerkaski, czernihowski, kirowogradzki, winnicki, żytomierski i kijowski
26	2015	FSM/Fundacja Współpracy Polsko-Ukraińskiej PAUCI	System samorządu terytorialnego w Polsce: Dlaczego to działa?	
27	2015	FSM/Związek Gmin Wiejskich RP	Związek Gmin Wiejskich RP dla samorządności na Ukrainie	
28	2015	Fundacja Solidarności Międzynarodowej	Działalność Biura FSM w Kijowie (w tym działalność zespołu ekspertów)	Kijów
29	2015	Fundacja Solidarności Międzynarodowej	Organizacja wizyt studyjnych, szkoleń i staży	
30	2015	Fundacja Inicjatyw Menedżerskich	Ukraiński standard samorządowo-obywatelski	
31	2015	Stowarzyszenie Czas Przestrzeń Tożsamość	Współpraca administracji i organizacji pozarządowych dla dostarczania usług społecznych	
32	2015	Fundacja „Edukacja dla Demokracji”	Silne wspólnoty lokalne kluczem do sukcesu reformy samorządowej	Obwody: chersoński, czerkaski, czernihowski, czerniowiecki, lwowski, mikołajowski, odeski, sumski oraz winnicki
33	2015	Fundacja Inicjatyw Menedżerskich	Ukraińska administracja przyszłości	
34	2015	Związek Gmin Wiejskich Województwa Podlaskiego	Ukraiński szlak samorządności	Rejon żmeryński
35	2015	Fundacja OKNO NA WSCHÓD	Aktywne Rady Społeczne - wsparcie współpracy społeczeństwa obywatelskiego z administracją państwową w obwodzie czerkaskim	Obwód czerkaski
36	2015	Fundacja Dobra Wola	Szkolenie i tworzenie sieci antydyskryminacyjnej ukraińskich organizacji pozarządowych	
37	2015	Centrum Szkoleniowe Fundacji Rozwoju Demokracji Lokalnej w Szczecinie	Kluby dialogu obywatelskiego. Obywatelskie wsparcie reformy samorządowej w Ukrainie.	
38	2015	Fundacja Współpracy Polsko-Ukraińskiej PAUCI	Budżet partycypacyjny - szansą rozszerzenia aktywności obywatelskiej i prawdziwego partnerstwa z władzą publiczną	

39	2015	Stowarzyszenie Ośrodek Współpracy Europejskiej	Dialog obywatelski - współpraca samorządów – lepsza jakość usług publicznych.	wszystkich regionów Ukrainy, z wyłączeniem Sewastopola i Krymu
40	2015	Stowarzyszenie Rozwoju Gospodarczego Gmin	Społeczny wymiar nowej gospodarki miasta Dniepropetrowsk	Obwód dniepropetrowski
41	2014	Ministerstwo Edukacji Narodowej	Lekcje z ekonomią w tle	
42	2014	Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego	Innowacyjny uniwersytet i przywództwo	
43	2014	Ministerstwo Spraw Zagranicznych	Działalność zespołu ekspertów	

Tabela 2 Projekty realizowane w ramach Komponentu II - Inicjatywy skierowane do służb pożarniczych i policyjnych oraz służb ratowniczych (2012 -2016)

Lp.	Rok	Projektodawca	Tytuł projektu	Miejsce realizacji projektu
1	2016	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego, Departament Promocji i Współpracy Gospodarczej	Podniesienie kompetencji i potencjału operacyjnego służb reagowania kryzysowego obwodu Iwano - Frankińskiego w zakresie zapobiegania i usuwania skutków powodzi oraz ratownictwa górskiego	Obwód iwano – frankiński
2	2016	Szkoła Główna Służby Pożarniczej	CBRN - transgraniczne bezpieczeństwo i współpraca - część 2	Obwód lwowski
3	2016	Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji	„Zwalczanie handlu ludźmi-wsparcie służb policyjnych obwodu wołyńskiego”	Obwód wołyński
4	2016	Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji	Poprawa efektywności działań grupy poszukiwawczo-ratowniczej Ukrainy poprzez podniesienie kompetencji kadry zarządzającej	
5	2016	Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji	Zwiększenie skuteczności reagowania ukraińskich służb ratowniczych na sytuacje kryzysowe	Obwód iwano-frankowski i chersoński
6	2016	Ambasada RP w Kijowie	Modernizacja stacji ratownictwa górskiego na Czarnohorze	Czarnohora
7	2015	Ministerstwo Spraw Wewnętrznych	CBRN - transgraniczne bezpieczeństwo i współpraca	
8	2015	Ambasada RP w Kijowie	Podniesienie poziomu bezpieczeństwa ludności miasta Lwów, ze szczególnym uwzględnieniem młodzieży szkolnej	Lwów
9	2014	Ministerstwo Spraw Wewnętrznych	CBRN - transgraniczne bezpieczeństwo i współpraca	
10	2013	Ministerstwo Spraw Wewnętrznych	Zasady organizacji dekontaminacji całkowitej wynikające z zagrożeń chemiczno-ekologicznych przy zdarzeniach masowych	Lwów
11	2013	Ministerstwo Spraw Wewnętrznych	Akademia liderów 2 – wsparcie systemu szkolenia strażaków z województwa tarnopolskiego z zakresu ratownictwa medycznego	Obwód tarnopolski
12	2013	Ministerstwo Spraw Wewnętrznych	Zwalczanie i zapobieganie handlowi ludźmi jako wspólne wyzwanie dla polski i Ukrainy.	
13	2012	Szkoła Główna Służby Pożarniczej	Współczesny sprzęt ochrony osobistej ratownika – normy prawne, zastosowanie i serwis w praktyce	Lwów
14	2012	Szkoła Główna Służby Pożarniczej	Dziś i jutro szkoleń praktycznych w pożarnictwie	Lwów
15	2012	LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA „WARMIŃSKI ZAKĄTEK”	OCHROŃMY LAS OD OGNIĄ - innowacyjny program ochrony pożarowej środowiska przyrodniczego w obwodzie Równieńskim	Obwód rówieński

16	2012	Ministerstwo Spraw Wewnętrznych	Współpraca polsko-ukraińska w zakresie zwalczania i zapobiegania handlowi ludźmi	
17	2012	Ministerstwo Spraw Wewnętrznych	Zasady organizacji dekontaminacji całkowitej wynikające z zagrożeń chemiczno-ekologicznych przy zdarzeniach masowych	Lwów
18	2012	Ministerstwo Spraw Wewnętrznych	Akademia liderów 2 – wsparcie systemu szkolenia strażaków z województwa tarnopolskiego z zakresu ratownictwa medycznego	Obwód tarnopolski
19	2012	Ministerstwo Spraw Wewnętrznych	Wzmocnienie zdolności Ukrainy w zarządzaniu recepcją osób ubiegających się o przyznanie ochrony międzynarodowej	
20	2012	Ministerstwo Spraw Wewnętrznych	Wzmacnianie zdolności administracji ukraińskiej w efektywnej współpracy z Unią Europejską w zakresie problematyki migracji. Aspekty prawne i praktyczne współpracy między i wewnątrz instytucjonalnej	

Tabela 3 Projekty realizowane w ramach Komponentu III - Projekty i działania w obszarze edukacji zrealizowane na rzecz obywateli Ukrainy oraz innych krajów PW (2012-2016) w latach 2012 -2016

Lp.	Rok	Wykonawca	Nazwa
1	2016	Krajowa Szkoła Administracji Publicznej	Program Akademii Administracji Publicznej Partnerstwa Wschodniego
2	2016	Departament Spraw Zagranicznych KPRM	Stáže dla przedstawicieli Sekretariatu Gabinetu Ministrów Ukrainy w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów RP
3	2016	Kolegium Europejskie w Natolinie	Kształcenie na rocznych studiach podyplomowych obywateli Ukrainy w Kolegium Europejskim w Natolinie
4	2015	Krajowa Szkoła Administracji Publicznej	Program Akademii Administracji Publicznej Partnerstwa Wschodniego
5	2015	Kolegium Europejskie w Natolinie	Kształcenie na rocznych studiach podyplomowych obywateli Ukrainy w Kolegium Europejskim w Natolinie
6	2015	Departament Spraw Zagranicznych KPRM	Stáže dla przedstawicieli Sekretariatu Gabinetu Ministrów Ukrainy w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów RP
7	2014	Krajowa Szkoła Administracji Publicznej	Program Akademii Administracji Publicznej Partnerstwa Wschodniego
8	2014	Kolegium Europejskie w Natolinie	Kształcenie na rocznych studiach podyplomowych obywateli Ukrainy w Kolegium Europejskim w Natolinie
9	2014	Departament Spraw Zagranicznych KPRM	Stáže dla przedstawicieli Sekretariatu Gabinetu Ministrów Ukrainy w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów RP
10	2013	Krajowa Szkoła Administracji Publicznej	Program Akademii Administracji Publicznej Partnerstwa Wschodniego
11	2013	Kolegium Europejskie w Natolinie	Kształcenie na rocznych studiach podyplomowych obywateli Ukrainy w Kolegium Europejskim w Natolinie
12	2013	Departament Spraw Zagranicznych KPRM	Stáže dla przedstawicieli Sekretariatu Gabinetu Ministrów Ukrainy w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów RP
13	2012	Kolegium Europejskie w Natolinie	Kształcenie na rocznych studiach podyplomowych obywateli Ukrainy w Kolegium Europejskim w Natolinie
14	2012	Departament Spraw Zagranicznych KPRM	Stáže dla przedstawicieli Sekretariatu Gabinetu Ministrów Ukrainy w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów RP

III. OPIS SPOSOBU WYKORZYSTANIA WSZYSTKICH METOD / TECHNIK BADAWCZYCH

Wykonawca deklaruje realizację badania zgodnie z metodologią wymaganą w SIWZ, a także proponuje dodatkowe metody. W trakcie realizacji każdego z komponentów badania ewaluacyjnego zostanie wykorzystana metodologia uwzględniająca co najmniej wszystkie niżej wymienione metody i techniki badawcze:

1. **warsztat strukturyzujący** - metoda polegająca na odtworzeniu logiki interwencji poprzez określenie relacji przyczynowo-skutkowych pomiędzy wskazanymi problemami, przewidzianymi działaniami i oczekiwanymi efektami wsparcia. Pozwala na jak najlepsze **odtworzenie potrzeb informacyjnych** Zamawiającego i znacząco podnosi użyteczność dostarczanych przez ewaluatora informacji i rekomendacji. Na podstawie wcześniejszych ewaluacji zadanie to zostanie dostosowane do specyfiki PPR i będzie przeprowadzone przede wszystkim na poziomie programowym, z odniesieniami do działań i efektów poszczególnych projektów (co będzie służyło zobrazowaniu omawianych prawidłowości i identyfikacji szczególnie wartościowych przedsięwzięć).

Odtworzenie logiki przeprowadzone zostanie w trakcie warsztatów z przedstawicielami MSZ. Zweryfikowana przez badanych logika interwencji będzie służyć jako punkt wyjścia dla doprecyzowania metodologii badania, lepszego dopasowania narzędzi badawczych, a docelowo umożliwi uzyskanie bardziej użytecznych informacji i wypracowanie bardziej przydatnych rekomendacji.

2. **analiza dokumentów** (wniosków projektowych, danych z monitoringu, sprawozdań itp. udostępnionych przez Zamawiającego i projektodawców);
3. **analiza danych i materiałów medialnych** (w tym domen internetowych w Polsce i zagranicą, dotyczących każdego z realizowanych projektów);
4. **analiza produktów powstałych w wyniku realizacji każdego z projektów** (w tym stron www, publikacji, dokumentów, materiałów szkoleniowych, konferencyjnych i pokonferencyjnych, podręczników itp.);
5. **badanie ankietowe uczestników projektów** (badanie reprezentatywne);
6. **wywiady indywidualne pogłębione (IDI) lub zogniskowane (FGI)** we wszystkich grupach badanych projektów w trzech komponentach, w Polsce i na Ukrainie, z osobami reprezentującymi każdą spośród wskazanych kategorii interesariuszy (koordynatorzy, beneficjenci, wykonawcy działań projektowych, inne osoby istotne dla realizacji projektów):

W zakresie realizacji IDI zostanie przeprowadzonych:

- a) **Dla komponentu I** co najmniej 7 wywiadów pogłębionych zostanie przeprowadzonych na Ukrainie, z różnymi osobami, reprezentującymi w każdym z projektów co najmniej każdą spośród wskazanych kategorii interesariuszy: koordynatorzy, beneficjenci, wykonawcy działań projektowych na miejscu, inne osoby istotne dla realizacji projektów na miejscu. Wywiady zostaną przeprowadzone w ramach każdego z co najmniej 6 projektów zrealizowanych w co najmniej 2 różnych latach przez różnych projektodawców i obejmą projekty i działania realizowane przez MSZ, organy administracji rządowej oraz Fundację Solidarności Międzynarodowej (FSM), w tym Biuro FSM oraz projekty i działania zrealizowane przez

organizacje pozarządowe w ramach Polsko-Kanadyjskiego Programu Wsparcia Demokracji (łącznie co najmniej 42 wywiady).

- b) **Dla komponentu II** co najmniej 6 wywiadów pogłębionych zostanie przeprowadzonych na Ukrainie z różnymi osobami reprezentującymi w każdym z projektów co najmniej każdą spośród wskazanych kategorii interesariuszy: koordynatorzy, beneficjenci, wykonawcy działań projektowych na miejscu, inne osoby istotne dla realizacji projektów na miejscu. Wywiady zostaną przeprowadzone w ramach każdego z co najmniej 5 projektów zrealizowanych w co najmniej 3 różnych latach przez co najmniej 2 różnych projektodawców (łącznie co najmniej 30 wywiadów).
  - c) **Dla komponentu III** co najmniej 10 wywiadów pogłębionych w ramach każdego z 3 projektów z różnymi osobami reprezentującymi w każdym z projektów co najmniej każdą spośród wskazanych kategorii interesariuszy: koordynatorzy, beneficjenci, wykonawcy działań projektowych, inne osoby istotne dla realizacji projektów (łącznie co najmniej 30 wywiadów). Wywiady w ramach Programu Akademii Administracji Publicznej PW muszą obejmować beneficjentów z 3 różnych krajów partnerskich (w tym z Ukrainy).
7. **Co najmniej po 1 panelu ekspertów** podsumowującym wyniki analiz działań prowadzonych w ramach każdego z komponentów, każdy panel z udziałem co najmniej trzech panelistów - specjalistów w dziedzinie polityki rozwojowej i współpracy rozwojowej, w tym jednego wyznaczonego przez Departament Współpracy Rozwojowej MSZ. W uzasadnionym przypadku można rozważyć połączenie paneli organizowanych dla Komponentu I i III.

8. analiza SWOT/TOWS

9. studia przypadku

W zakresie realizacji studiów przypadku zostanie przygotowanych co najmniej 10 studiów przypadku (*case study*), w tym:

- 1) komponent I: co najmniej 3 studia przypadku, w tym: co najmniej 1 studium przypadku musi dotyczyć projektu zrealizowanego przez administrację i co najmniej 1 studium przypadku musi dotyczyć projektu zrealizowanego przez FSM;
- 2) komponent II: co najmniej 3 studia przypadków, w tym: co najmniej 1 studium przypadku musi dotyczyć projektu zrealizowanego przez administrację oraz co najmniej 1 studium przypadku musi dotyczyć projektu zrealizowanego przez szkołę wyższą;
- 3) komponent III: co najmniej 4 studia przypadków, w tym:
  - a) co najmniej 2 studia przypadków muszą dotyczyć programu Akademii Administracji Publicznej PW: co najmniej 1 studium przypadku musi dotyczyć uczestników z Ukrainy oraz co najmniej 1 studium przypadku musi dotyczyć uczestników z Armenii, Azerbejdżanu, Białorusi, Gruzji lub Mołdawii;
  - b) co najmniej 1 studium przypadku musi dotyczyć projektu staży dla urzędników Sekretariatu Gabinetu Ministrów Ukrainy;
  - c) co najmniej 1 studium przypadku musi dotyczyć kształceniu obywateli Ukrainy w Kolegium Europejskie w Natolinie.

10. **pogłębione analizy** co najmniej 4 z 10 **studiów przypadków**, przynajmniej po jednym dla każdego z komponentów.
11. **badanie losów absolwentów** - elementem badania uczestników staży i studiów będzie badanie losów absolwentów tzn. nie tylko pozyskiwanie informacji na temat użyteczności, trafności, skuteczności i efektywności udzielonego wsparcia, ale również ocena jego wpływu na dalszy rozwój osobisty i zawodowy. W tym celu wykorzystane zostaną dodatkowe metody: elementy metody biograficznej oraz autobiograficzne wywiady narracyjne. Metoda biograficzna zakłada zebranie pisemnych wypowiedzi uczestników staży i studiów na temat ich ścieżki życiowej i zawodowej przed i po zakończeniu edukacji w Polsce oraz ich dogłębną analizę. Pozwala ona na identyfikację punktów zwrotnych w karierze (i życiu osobistym) i ocenę, na ile i w jaki sposób udział w programie edukacyjnym w Polsce wpłynął na zmiany w dotychczasowej trajektorii historii tych osób. Ponadto z wybranymi absolwentami staży i studiów (4-6 przypadków) przeprowadzone zostaną autobiograficzne wywiady narracyjne, które charakteryzują się swobodną wypowiedzią respondenta na temat przebiegu jego kariery zawodowej (lub życia) wspieranej przez badacza poprzez pytania podtrzymujące narrację, doprecyzowujące wypowiedź oraz poszukujące motywów podejmowanych decyzji. Treść wywiadu poddawana jest rygorystycznej analizie. Obie opisane powyżej metody ułatwiają ocenę wpływu działań edukacyjnych na losy absolwentów i ich otoczenia.
12. **Bulletin Board Discussion** - to metoda badań jakościowych, realizowana w formie on-line. Stanowi jedną z odmian wywiadu (asynchroniczny wywiad grupowy). Metoda jest oparta na zasadzie forum internetowego, do którego uczestnicy badania otrzymają hasła dostępowe. Forum będzie miało charakter zamknięty, a dyskusja będzie moderowana. Uczestnicy będą mogli zamieszczać na forum swoje opinie i komentarze. *Bulletin board discussion* będzie kluczowe z punktu widzenia pozyskania wypowiedzi respondentów, którzy opuścili Polskę po zakończeniu programów stażowych i stypendialnych. Forum umożliwi faktyczną analizę wpływu interwencji na zmiany w ich sytuacji. Istotną zaletą tej metody jest możliwość włączenia do rozmowy większej liczby respondentów.
13. **benchmarking** rozwiązań stosowanych w zakresie polskiej pomocy prowadzonej na rzecz Ukrainy w obszarach objętych komponentem I, komponentem II i komponentem III przez co najmniej 4 wybrane przez Wykonawcę, a następnie uzgodnione z Zamawiającym, kraje rozwinięte (co najmniej 2 przykłady) i organizacje międzynarodowe. W ramach benchmarkingu przeanalizowane zostaną w szczególności:
  - a. raporty z przeglądów systemów pomocy rozwojowej państw członkowskich DAC OECD (peer reviews) oraz inne podobne dokumenty dotyczące prowadzonej współpracy rozwojowej przez wybrane kraje rozwinięte (co najmniej jeden przykład) i organizacje międzynarodowe, w tym dokumentację dotyczącą misji, strategii prowadzonych działań, obszarów prowadzonego wsparcia, uwarunkowań instytucjonalnych, raporty dotyczące efektów prowadzonego wsparcia;
  - b. dane statystyczne dotyczące prowadzonej pomocy (w tym dane finansowe);
  - c. dane i raporty OECD/ DAC (Development Assistance Committee);
  - d. indywidualne wywiady telefoniczne lub komputerowe z osobami odpowiedzialnymi za wdrażanie projektów w wybranych krajach lub organizacjach.

Powyższe wymagania wynikają wprost z zapisów SIWZ. Jednocześnie Wykonawca deklaruje zastosowanie dodatkowych metod/technik badawczych, które zostały przedstawione w Opisie Elementów Badania Podlegających Ocenie (OEBPO) dla każdego z komponentów badania.

Poniżej przedstawiamy natomiast opis sposobu wykorzystania wszystkich metod/technik badawczych.

III.1. OPIS SPOSOBU WYKORZYSTANIA WSZYSTKICH METOD / TECHNIK BADAWCZYCH

Opis sposobu wykorzystania wszystkich metod / technik badawczych i pytań badawczych przedstawia poniższa tabela.

Komponent I - Inicjatywy zrealizowane na Ukrainie w ramach polskiej współpracy rozwojowej, finansowane za pośrednictwem MSZ RP w latach 2014-2016 ze środków rezerwy celowej budżetu państwa i środków pozostających w dyspozycji MSZ, wspierające reformy na Ukrainie

Komponent II- Inicjatywy zrealizowane na Ukrainie w ramach polskiej współpracy rozwojowej, finansowane za pośrednictwem MSZ RP w latach 2012-2016 ze środków rezerwy celowej budżetu państwa, skierowane do służb pożarniczych i policyjnych oraz służb ratowniczych Ukrainy

L.p.	Pytanie	PROPOZYCJA METOD I TECHNIK										KRYTERIA EWALUACYJNE					
		ANALIZA DOKUMENTÓW	ANALIZA DANYCH I MATERIAŁÓW MEDIALNYCH	ANALIZA PRODUKTÓW POWSTAŁYCH W WYNIKU REALIZACJI PROJEKTU	BADANIE ANKIETOWE UCZESTNIKÓW	WYWIADY INDYWIDUALNE POGŁĘBIONE (IDI) LUB PANEL EKSPERTÓW	SWOT/ TOWS	STUDIA PRZYPADKÓW (CASE STUDY)	BENCHMARKING	WARSZTAT STRUKTURYZUJĄCY	WARSZTAT IMPLEMENTACYJNY	Trafność	Trwałość	Efektywność	Użyteczność	Skuteczność	Innowacyjność
1.	Które projekty lub działania w najwyższym stopniu odpowiadały na potrzeby Ukrainy sformułowane w dokumentach strategicznych i programowych? (Komponent I)	X		X	X	X	X	X	X			X			X	X	
2.	Które projekty lub działania miały szczególnie pozytywny wpływ na przygotowywanie lub wdrażanie przez beneficjenta planów, programów, strategii rozwoju, dokumentów legislacyjnych lub innych dokumentów o podobnym znaczeniu / które w największym stopniu? (Komponent I i II)	X		X	X	X		X				X	X	X	X		
3.	Które działania wspierane w ramach polskiej współpracy rozwojowej miały najbardziej trwały wpływ na sytuację beneficjentów? (Komponent I i II)	X	X	X	X	X			X			X		X			

L.p.	Pytanie	PROPOZYCJA METOD I TECHNIK											KRYTERIA EWALUACYJNE					
		ANALIZA DOKUMENTÓW	ANALIZA DANYCH I MATERIAŁÓW MEDIALNYCH	ANALIZA PRODUKTÓW POWSTAŁYCH W WYNIKU REALIZACJI PROJEKTU	BADANIE ANKETOWE UCZESTNIKÓW	WYWIADY INDYWIDUALNE POGŁĘBIONE (IDI) LUB PANEL EKSPERTÓW	SWOT/ TOWS	STUDIA PRZYPADKÓW (CASE STUDY)	BENCHMARKING	WARSZTAT STRUKTURYZUJĄCY	WARSZTAT IMPLEMENTACYJNY	Trafność	Trwałość	Efektywność	Użyteczność	Skuteczność	Innowacyjność	
4.	Czy / w jakich aspektach występowała synergia między polskimi projektami / działaniami w danym obszarze lub dla danej grupy interesariuszy? Jakie działania należałoby podjąć w celu zwiększenia takiej synergii? (Komponent I i II)	X			X	X	X		X							X	X	
5.	Które projekty lub działania były kompatybilne z działaniami innych donatorów? Czy współpraca z nimi / w jakich obszarach / pod jakimi warunkami mogłaby zwiększyć wartość dodaną polskiej pomocy? (Komponent I i II)	X				X	X	X	X	X	X	X	X			X		
6.	Czy / w jakich aspektach działania realizowane przez polską pomoc wyróżniały się na tle działań innych donatorów ? (Komponent I i II)	X				X			X	X		X	X			X	X	X
7.	Jakiego typu doświadczenia i potencjał polskich organizacji i instytucji są niezbędne / sprzyjają szczególnie realizacji projektów na Ukrainie: a) z administracją publiczną różnych szczebli, b) z partnerami lokalnymi / pozarządowymi c) z innymi donatorami (państwa, organizacje międzynarodowe)? (Komponent I i II)					X	X	X		X					X	X		
8.	Czy/ w jakim stopniu/ w jakich działaniach rozwojowych w szczególności efektem były korzyści związane z tzw. „miękką siłą” dyplomacji? Jakie działania w ramach polskiej współpracy rozwojowej w najwyższym stopniu sprzyjały widoczności najlepszych polskich doświadczeń i upowszechnianiu wizerunku Polski jako wartościowego partnera posiadającego stabilne perspektywy rozwoju? W jaki sposób można wzmocnić korelację pomiędzy polską		X			X	X	X	X		X	X			X			

L.p.	Pytanie	PROPOZYCJA METOD I TECHNIK										KRYTERIA EWALUACYJNE					
		ANALIZA DOKUMENTÓW	ANALIZA DANYCH I MATERIAŁÓW MEDIALNYCH	ANALIZA PRODUKTÓW POWSTAŁYCH W WYNIKU REALIZACJI PROJEKTU	BADANIE ANKETOWE UCZESTNIKÓW	WYWIADY INDYWIDUALNE POGŁĘBIONE (IDI) LUB PANEL EKSPERTÓW	SWOT/ TOWS	STUDIA PRZYPADKÓW (CASE STUDY)	BENCHMARKING	WARSZTAT STRUKTURYZUJĄCY	WARSZTAT IMPLEMENTACYJNY	Trafność	Trwałość	Efektywność	Użyteczność	Skuteczność	Innowacyjność
	współpracą rozwojową na Ukrainie a realizacją celów polskiej polityki zagranicznej? (Komponent I i II)																
Pytania dodatkowe																	
1	Czy i w jakim stopniu polskie projekty prezentują innowacyjne i możliwe do wdrożenia (z punktu widzenia odbiorców wsparcia) rozwiązania?	X	X	X		X	X		X	X		X			X	X	X
2	Jakie są kluczowe ograniczenia i wyzwania o charakterze politycznym, społecznym i organizacyjnym, które wpływają na skuteczność i efektywność działań podejmowanych przez polskich projektodawców oraz w jakie działania zaradcze podejmowano w trakcie realizacji projektów celem niwelowania negatywnego wpływu różnego rodzaju barier na skuteczność i efektywność realizowanych projektów?	X		X		X	X		X			X				X	

Komponent III - Projekty i działania w obszarze edukacji zrealizowane na rzecz obywateli Ukrainy oraz innych krajów PW (2012-2016) w latach 2012 -2016

L.p.	Pytanie	PROPOZYCJA METOD I TECHNIK										KRYTERIA EWALUACYJNE					
		ANALIZA DOKUMENTÓW	ANALIZA DANYCH I MATERIAŁÓW MEDIALNYCH	ANALIZA PRODUKTÓW POWSTAŁYCH W WYNIKU REALIZACJI	BADANIE ANKIETOWE UCZESTNIKÓW	WYWIADY INDYWIDUALNE POGŁĘBIONE (IDI) LUB PANEL EKSPERTÓW	SWOT/ TOWS	STUDIA PRZYPADKÓW (CASE STUDY)	BENCHMARKING	BIULLETIN BOARD DISCUSSION	BADANIE LOSÓW ABSOLWENTÓW	Trafność	Trwałość	Efektywność	Użyteczność	Skuteczność	Innowacyjność
1.	Które działania wspierane w ramach polskiej współpracy rozwojowej miały najbardziej trwały wpływ na sytuację beneficjentów?	X	X	X	X	X		X				X		X			
2.	Czy / w jakich aspektach działania realizowane przez polską pomoc wyróżniały się na tle działań innych donatorów ?	X				X		X	X		X				X	X	X
3.	Jakiego typu doświadczenia i potencjał polskich organizacji i instytucji są niezbędne / sprzyjają szczególnie realizacji projektów na Ukrainie: a) z administracją publiczną różnych szczebli, b) z partnerami lokalnymi / pozarządowymi c) z innymi donatorami (państwa, organizacje międzynarodowe)?					X	X	X		X				X	X		
4.	Czy/ w jakim stopniu/ w jakich działaniach rozwojowych w szczególności efektem były korzyści związane z tzw. „miękką siłą” dyplomacji? Jakie działania w ramach polskiej współpracy rozwojowej w najwyższym stopniu sprzyjały widoczności najlepszych polskich doświadczeń i upowszechnianiu wizerunku Polski jako wartościowego partnera posiadającego stabilne perspektywy rozwoju? W jaki sposób można wzmocnić korelację pomiędzy polską współpracą rozwojową na Ukrainie a realizacją celów polskiej polityki zagranicznej?		X			X	X	X	X		X	X			X		

Pytania dodatkowe																	
1	Czy i w jaki sposób programy szkoleniowe/edukacyjne odpowiadały na potrzeby edukacyjne uczestników (w tym na ich średnio- i długoterminowe plany zawodowe)?	x		x	x	x			x		x	x	x			x	
2	Czy i w jaki sposób kwalifikacje zdobyte podczas podejmowanych działań edukacyjnych mają wpływ na losy absolwentów szkoleń/staży/studiów i na zmiany w ich otoczeniu (w szczególności na rozwój instytucji, w których pracują)?			x	x	x			x		x	x	x			x	x

IV. OPIS ORGANIZACJI PRAC BADAWCZYCH

IV.1. ETAPY BADANIA

Proces badawczy został zorganizowany w kilka etapów, by zwiększyć efektywność kosztową badania, przy równoczesnej maksymalizacji uzyskiwanych informacji.

Etap 1. Przeprowadzenie warsztatu strukturyzującego i przygotowanie raportu metodologicznego

Celem warsztatu strukturyzującego będzie odtworzenie logiki programu polskiej współpracy rozwojowej w latach 2012-2015 oraz 2016 na Ukrainie. Logika interwencji odtwarzana będzie oddzielnie dla komponentu I i II badania, natomiast elementy związane z komponentem III badania odnoszącym się krajów Partnerstwa Wschodniego zostaną omówione łącznie z komponentem I. Umieszczenie warsztatu w początkowej fazie badania pozwoli na trafniejszą identyfikację i odtworzenie potrzeb Zamawiającego, co ma zwiększyć użyteczność dostarczanych przez ewaluatora informacji i rekomendacji. W trakcie warsztatu wykorzystane zostaną dotychczasowe doświadczenia Fundacji związane z odtwarzaniem logiki interwencji celem pogłębienia analizy logiki interwencji i jej dostosowania do kontekstu ukraińskiego. Dodatkowo zweryfikowana przez badanych logika interwencji będzie służyć jako punkt wyjścia dla doprecyzowania metodologii badania oraz lepszego dopasowania narzędzi badawczych.

Wnioski z warsztatu strukturyzującego wykorzystane zostaną przy przygotowaniu ostatecznej wersji raportu metodologicznego, stąd został on zaplanowany przed przekazaniem finalnej wersji tego raportu. W trakcie warsztatu omówione zostaną z Zamawiającym kwestie bezpieczeństwa celem właściwego zaplanowania procesu badawczego. Zakłada się również, że w trakcie warsztatu zweryfikowane zostaną hipotezy badawcze (wynikające z dotychczas sformułowanych w badaniach ewaluacyjnych PPR wniosków badawczych) oraz poruszone zostaną kwestie związane ze stopniem wdrażania dotychczasowych rekomendacji z ewaluacji celem zidentyfikowania ewentualnych barier dla właściwego ukierunkowania procesu badawczego.

Teoria programu zostanie odtworzona z perspektywy osób mających wiedzę o procesie ustalania logiki interwencji. Założeniem warsztatu strukturyzowanego jest bowiem możliwość uzupełnienia oficjalnej logiki interwencji o perspektywę twórców i realizatorów programu, co pozwala uzyskać kompleksowy obraz, oddający wszystkie założenia interwencji oraz kontekst tworzenia i wdrażania programu. Zakłada się, że w dokumentacji programowej znajduje się tylko tzw. oficjalna logika (teoria) programu, natomiast teoria programu decydentów stanowi model myślowy, który w rzeczywistości kieruje działaniami osób odpowiedzialnych za przygotowanie i realizację programu.

Odtworzenie logiki będzie miało w szczególności na celu po pierwsze: określenie schematu przyczynowego między problemem, jakie dany program miał rozwiązywać, dobranymi instrumentami (zakres, typ wsparcia dostępny w ramach danego programu itp.), a oczekiwanymi zmianami. Po drugie, odtworzenie logiki będzie miało na celu wskazanie *explicite* wszystkich założeń kluczowych z punktu widzenia powodzenia interwencji, w tym w szczególności tych dotyczących programów i projektów rozwojowych realizowanych w wytypowanych krajach.

Odtworzenie logiki, przeprowadzone zostanie z wykorzystaniem podejścia graficznego i opisowego. Punktem wyjścia dla warsztatów będzie, więc schemat strukturyzujący, stanowiący ogólny szkielet logiki interwencji, określający relacje przyczynowe pomiędzy elementami programu. Przyjęty schemat

strukturyzujący, stanowiący podstawę odtworzenia i późniejszej weryfikacji logiki interwencji, przedstawia rysunek nr 1.

Warsztat strukturyzujący pozwoli:

- a) doprecyzować **potrzeby**, na które miały odpowiadać wieloletnie programy współpracy rozwojowej i udzielić odpowiedzi na pytanie, czy **planowane efekty** adekwatnie wynikały z tych potrzeb (oraz odtworzyć hierarchię potrzeb i celów wg ich ważności);
- b) wyjaśnić, czy planowane **działania i narzędzia wdrożenia** były optymalnie zaprojektowane dla osiągnięcia zaplanowanych efektów oraz czy dostępne **zasoby** były w tym kontekście wystarczające;
- c) odtworzyć doświadczenia z **dotychczasowego wdrażania** programu i określić, jakie czynniki mogły sprzyjać i nie sprzyjać osiągnięciu faktycznych efektów programu w stosunku do zaplanowanych efektów;
- d) wskazać **czynniki zewnętrzne** względem programu, które mogą wpływać na jego skuteczne wdrożenie;
- e) uporządkować **potrzeby informacyjne** Zamawiającego, zgodnie z istotnością elementów schematu strukturyzowanego i powiązań między nimi.

Dzięki uwzględnieniu wszystkich elementów i powiązań przyczynowych między nimi, warsztat dostarczy kompleksowego obrazu logiki programu wsparcia.

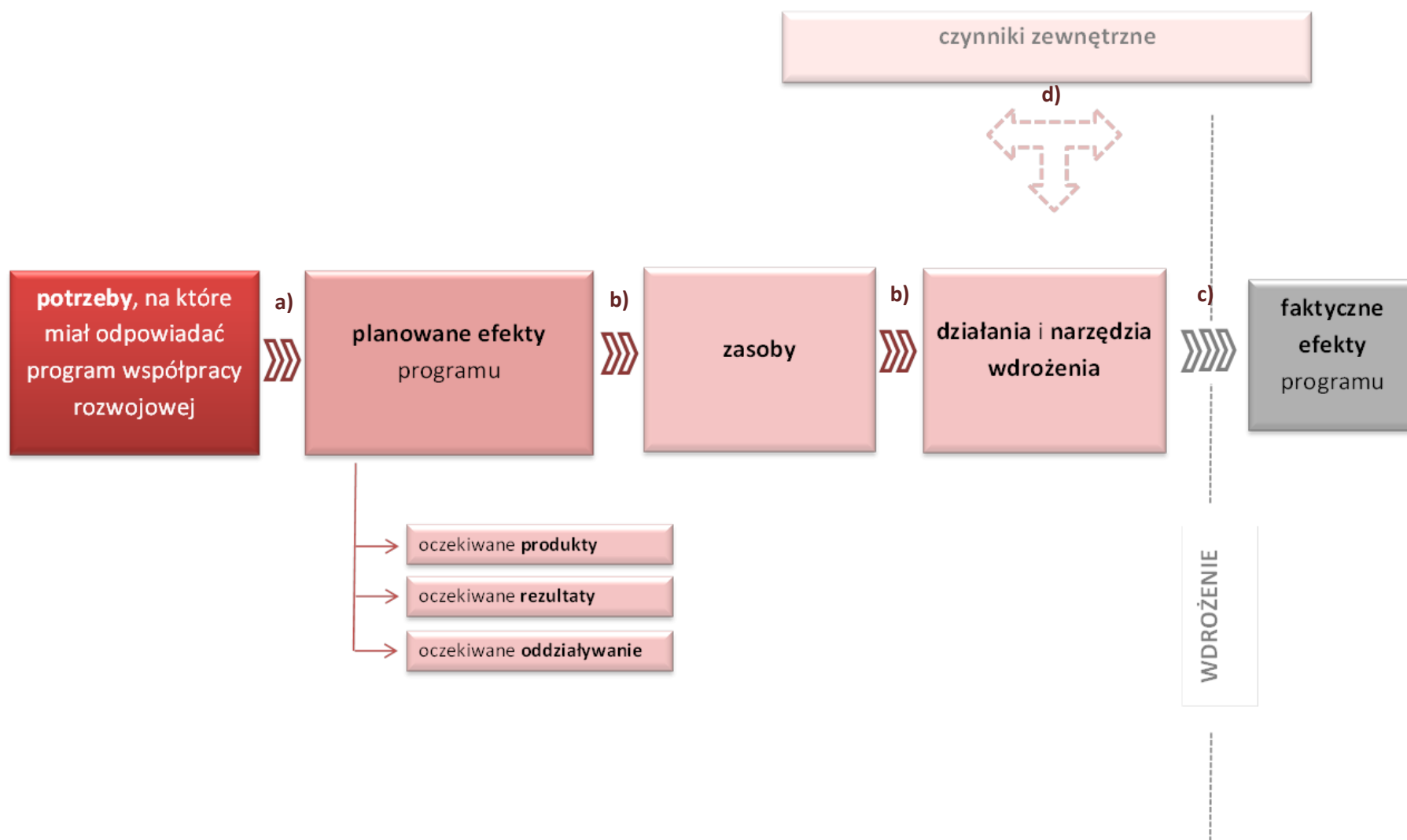
Odtworzona na podstawie wstępnego przeglądu danych zastanych (gł. dokumentacja strategiczna) logika wieloletnich programów, wiedzona schematem strukturyzującym, będzie przedmiotem pogłębionej analizy i weryfikacji podczas warsztatu oraz zostanie uzupełniona o informacje uzyskane w toku badania. Weryfikacji podlegać będą:

- proces przyczynowy analizowanej interwencji;
- zestaw przyjmowanych o interwencji założeń (dot. planowania interwencji, wdrażania oraz spodziewanych efektów bezpośrednich i niebezpośrednich);
- logika interwencji w kontekście całościowych doświadczeń polityki pomocowej.

Zweryfikowana przez badanych logika interwencji będzie służyć jako punkt wyjścia dla doprecyzowania metodologii badania, lepszego dopasowania narzędzi badawczych, a docelowo umożliwi uzyskanie bardziej użytecznych informacji i wypracowanie bardziej przydatnych rekomendacji.

Rysunek. 1. Projekt schematu strukturyzującego

Raport metodologiczny przygotowany zostanie w ciągu trzech tygodni od momentu zawarcia Umowy oraz zawierać będzie następujące elementy:

- a) opis koncepcji badania i uszczegółowienie pytań badawczych;
- b) opis proponowanej metodologii oraz technik i narzędzi badawczych;
- c) harmonogram badania i dokładny opis organizacji pracy badawczej (w tym podział prac pomiędzy członków zespołu) oraz terminy przekazywania informacji na temat przebiegu realizacji badania;
- d) identyfikację obszarów, w których występuje problem z pozyskaniem informacji niezbędnych do wykonania wszystkich elementów badania ewaluacyjnego.

Produktem badania na tym etapie będzie odtworzony i opisany schemat interwencji prezentujący logikę interwencji oraz raport metodologiczny.

Etap 2. Przeprowadzenie analizy danych zastanych

Analiza danych zastanych to jedna z podstawowych metod badań jakościowych, służąca zebraniu i analizie danych dotyczących wybranego problemu bez konieczności podejmowania pracy „w terenie”. Choć mogą to być również badania właściwe, często *desk research* traktowany jest jako wprowadzenie i uzupełnienie dla pozostałej realizacji projektu.

Na tym etapie przeprowadzona zostanie:

- a) analiza dokumentów, która obejmie zarówno dokumenty o charakterze strategicznym (plany, programy, strategie rozwoju, dokumenty legislacyjne dotyczące reform podejmowanych na Ukrainie), jak i dokumenty o charakterze operacyjnym- wdrożeniowym tj. wnioski projektowe, dane z monitoringu, sprawozdania,
- b) analiza danych i materiałów medialnych;
- c) analiza produktów powstałych w wyniku realizacji projektów.

Równocześnie przeprowadzona zostanie analiza danych niezbędnych dla przeprowadzenia benchmarkingu na etapie 6 badania. Analiza obejmie co najmniej:

- a) raporty dotyczące przeglądów systemów pomocy rozwojowej państw członkowskich DAC OECS (peer reviews) oraz inne podobne dokumenty dotyczące prowadzonej współpracy rozwojowej przez wybrane kraje rozwinięte (co najmniej jeden przykład) i organizacje międzynarodowe, w tym dokumentację dotyczącą misji, strategii prowadzonych działań, obszarów prowadzonego wsparcia, uwarunkowań instytucjonalnych, raporty dotyczące efektów prowadzonego wsparcia
- b) dane statystyczne dotyczące prowadzonej pomocy (w tym dane finansowe),
- c) dane i raporty OECD/ DAC (Development Assistance Committee).

Analizę poprzedzi wybór 4 rozwiązań stosowanych w zakresie polskiej pomocy prowadzonej na rzecz Ukrainy w obszarach objętych komponentem I, komponentem II, komponentem III, i uzgodnienie z Zamawiającym (na potrzeby benchmarkingu) krajów rozwiniętych (co najmniej dwa przykłady) i organizacji międzynarodowych realizujących pomoc rozwojową w krajach objętych badaniem.

Wszystkie materiały przed włączeniem do badań zostaną poddane krytycznemu sprawdzeniu pod kątem ich trafności względem celów badania, a także rzetelności, wiarygodności i aktualności (w razie potrzeby część z nich będzie weryfikowana empirycznie). Przeprowadzone analizy posłużą do przygotowania wewnętrznego raportu zawierającego wskazówki odnośnie dalszych działań w ramach badania oraz wnioski podsumowujące analizy. Analizy posłużą również do sporządzenia dla każdego z ocenianych projektów krótkich fiszek, z podstawowymi informacjami o projektach. Fiszki podlegać będą analizie jakościowej i ilościowej na kolejnych etapach realizacji badania. Podsumowując zastosowanie metody *desk research* pozwoli na spojrzenie na problem z wielu perspektyw ze względu na korzystanie z różnych źródeł danych, a także umożliwi lepsze zaplanowanie dalszych działań dzięki rozpoznaniu obszaru badawczego.

Produktem badania na tym etapie będzie wewnętrzny raport oraz fiszki projektowe.

Etap 3. Przygotowanie do realizacji badań terenowych

Etapem pośrednim między analizą danych zastanych a realizacją badań terenowych będzie staranny wybór projektów, które zostaną przebadane w trakcie badań terenowych, z uwzględnieniem kwestii bezpieczeństwa zidentyfikowanych we współpracy z Zamawiającym. Wybór będzie miał charakter celowy – to znaczy uwzględniać będzie cele badania.

Zgodnie z wymogami SOPZ wybranych zostanie co najmniej 14 projektów, które zostaną przebadane w trakcie badań terenowych w tym:

- **w ramach komponentu I:** co najmniej 6 projektów,
- **w ramach komponentu II:** co najmniej 5 projektów,
- **w ramach komponentu III:** co najmniej 3 projekty.

Dodatkowo, przygotowana zostanie lista projektów zastępczych/zapasowych, których ocena uruchomiona zostanie w sytuacji, gdy realizacja badań wybranych z listy podstawowej projektów okaże się z nieprzewidzianych na tym etapie przyczyn niemożliwa. Listy projektów zostaną uzgodnione z Zamawiającym.

Produktem badania na tym etapie będzie podstawowa lista projektów wraz z listą projektów zapasowych

Etap 4. Przeprowadzenie badań terenowych

Badania terenowe realizowane będą zarówno w Polsce, jak i na Ukrainie. Do elementów badania, które możliwe będą do realizacji w Polsce lub poprzez ich koordynację z Polski należą:

- a) Indywidualne wywiady we wszystkich grupach badanych projektów z osobami reprezentującymi każdą spośród wskazanych kategorii interesariuszy (koordynatorzy, wykonawcy działań projektowych, inne osoby istotne dla realizacji projektów np. opiekunowie projektów przebywający w Polsce).
- b) Indywidualne wywiady telefoniczne lub komputerowe prowadzone na potrzeby benchmarkingu z osobami odpowiedzialnymi za wdrażanie projektów w wybranych krajach lub organizacjach.
- c) Badania ankietowe uczestników projektu zostaną zrealizowane za pomocą CAWI (*Computer Assisted Web Interview*) – ankiety internetowej, przeprowadzanej za pomocą sieci

internetowej, wypełnianej bezpośrednio przez respondenta. Badanie zostanie przeprowadzone dla każdego Komponentu oddzielnie (**wzór ankiety – punkt VI.3**).

CAWI jest jednym z najczęściej stosowanych sposobów przeprowadzania badań ankietowych. Ten sposób przeprowadzenia działań umożliwia szybki dostęp do uzyskanych danych oraz możliwość szybkiej analizy. Kolejną zaletą jest brak ryzyka błędu popełnianego przez ankietera (w porównaniu do metody PAPI oraz CATI), a w przypadku zauważenia błędu w szablonie, już po stworzeniu ankiety łatwiej jest go skorygować niż w przypadku klasycznych ankiet papierowych.

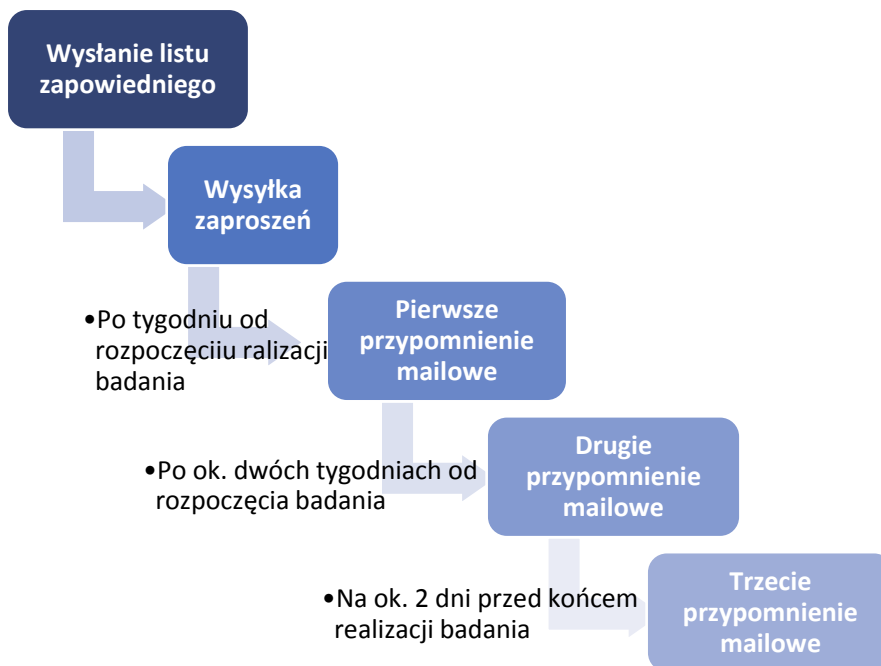
W ramach przedmiotowego projektu badaniem CAWI zostaną objęci wszyscy uczestnicy analizowanych projektów dla których będzie możliwe uzyskanie adresu email.

W celu maksymalizacji odsetka zwrotu, podjęte zostaną dodatkowo następujące działania:

- wysyłka listu zapowiadającego badanie od Zamawiającego,
- trzy tygodnie na realizację badania,
- w tym czasie 3 tzw. „monity” – przypomnienia o badaniu wysłane drogą e-mail,
- uruchomienie helpdesku dla ankietowanych (telefon i adres e-mail).

Schemat realizacji badania CAWI przedstawiony został poniżej.

Schemat 1. Schemat realizacji badania CAWI.

Źródło: Opracowanie własne

Realizacja badania CAWI będzie także codziennie kontrolowana pod kątem liczby zrealizowanych ankiet, jak i zakresu wypełnienia kwestionariuszy. Na etapie analizy danych zostanie przeprowadzona analiza logiki kwestionariusza, pod kątem wyłapania odpowiedzi nielogicznych bądź sprzecznych.

Narzędzie badawcze: Kwestionariusz ankiety będzie składał się z kilku części:

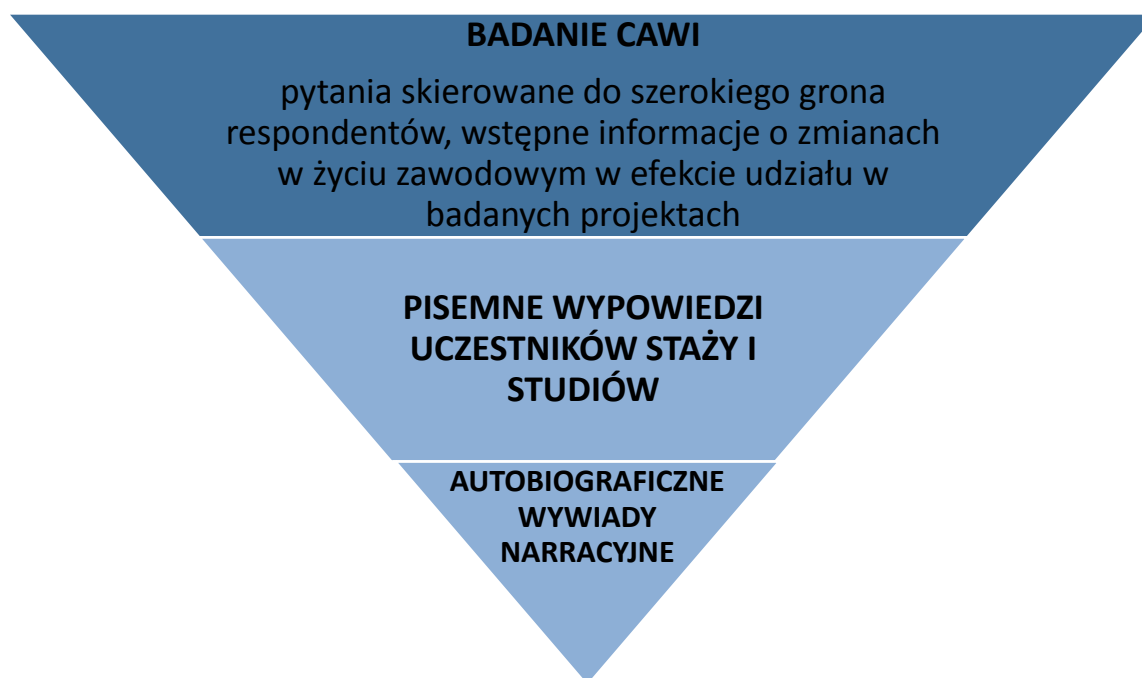
- i. **wprowadzenie** – we wprowadzeniu respondent jest informowany o celu badania i o tym, jakiego typu informacje chcemy pozyskać. Dodatkowo we wprowadzeniu znajduje się

informacja o poufności pozyskanych danych, co ma zwiększyć komfort respondenta w trakcie badania. Celem wprowadzenia jest umiejscowienie badania w szerszym kontekście realizowanego projektu, ale przede wszystkim zachęcenie respondenta do aktywnego udziału w badaniu, poprzez zapewnienie go o znaczeniu pozyskiwanych danych dla powodzenia projektu;

- ii. **ocena skuteczności projektu**, w którym brał udział respondent – ten blok pytań ma na celu ocenę wpływu projektu i realizowanych w jego ramach działań na sytuację kraju, beneficjenta oraz jego otoczenia (społeczności lokalnej);
- iii. **ocena wpływu projektu na przygotowanie/wdrażanie różnorodnych dokumentów** przez respondentów – celem tego bloku pytań jest zidentyfikowanie projektów lub działań, które miały szczególnie pozytywny wpływ na przygotowywanie lub wdrażanie przez beneficjenta planów, programów, strategii rozwoju, dokumentów legislacyjnych lub innych dokumentów o podobnym znaczeniu (dotyczy komponentu I i II)
- iv. **ocena trwałości efektów projektu** - celem tych pytań jest określenie, czy sam projekt był dla beneficjentów impulsem, który spowodował wykorzystanie nabytej w wyniku realizacji projektów wiedzy i jej upowszechnienie po zakończeniu projektu oraz czy produkty projektu w postaci dokumentów, zapisów w dokumentach, instrukcji, rekomendacji, sprzętu są wykorzystywane oraz czy wprowadzone zmiany są utrzymane (stopień utrzymania tych zmian i skala). W tej części kwestionariusza chcemy uzyskać odpowiedź na pytanie, w jakim stopniu projekty realizowane w ramach współpracy rozwojowej są trwałe.
- v. **metryczka** – ostatnia część badania to pytania metryczkowe. Celem metryczki jest określenie podstawowych informacji społeczno-demograficznych respondenta, takich jak: wiek, płeć, wykształcenie. Pozyskanie tych informacji pozwoli określić typy podobnych respondentów i porównywać wyniki w ramach homogenicznych grup. W przypadku komponentu III - metryczka zawiera też podstawowe pytania do metody badania losów absolwentów oraz prośbę o pozostawienie przez respondenta danych kontaktowych do ewentualnych dalszych kontaktów.

d) W przypadku Komponentu III zastosowane na tym etapie zostaną dodatkowe metody badawcze obejmujące Biulletin Board Discussion oraz badanie losów absolwentów wykorzystujące elementy metody biograficznej (**narzędzia opisane w punkcie VI.8**). Wybór respondentów w ramach metody biograficznej będzie miał charakter celowy tj. uwzględniający różnorodność respondentów (kraj pochodzenia, staż pracy, stanowisko itp.). Dobór uczestników do tej części badania będzie następował krocząco – wraz z realizacją poszczególnych metod badawczych. W pierwszym kroku – rozesłana zostanie ankieta CAWI, w której zadanych zostanie kilka pytań dotyczący zmian, które zaszły w życiu zawodowym respondentów w wyniku wzięcia udziału w stażach i studiach. Dodatkowo – w metryczce respondenci zostaną poproszeni o wyrażenie zgody na wzięcie udziału w kolejnych krokach tej części badania - pisemnych wypowiedziach uczestników staży i studiów na temat ich ścieżki życiowej i zawodowej przed i po zakończeniu edukacji w Polsce. Respondenci poproszeni zostaną o wypełnienie specjalnego formularza zawierającego pytania dotyczące przebiegu ich ścieżki życiowej i zawodowej. Po otrzymaniu od respondentów tych wypowiedzi, zostaną one poddane analizie, celem wyboru uczestników do autobiograficznych wywiadów narracyjnych, o których mowa poniżej.

Schemat 1. Etapy doboru respondentów do badania losów absolwentów

Celem uzyskania informacji do metody biograficznej wykorzystane zostaną przede wszystkim adresy mailowe pozyskane na potrzeby CAWI. Ponadto, dodatkowo wykorzystane zostaną dostępne dane zastane (np. CV uczestników staży i studiów oraz analizowane będą ich wypowiedzi w Bulletin Board Discussion).

W przypadku Bulletin Board Discussion uczestnicy badania – w tym przypadku uczestnicy projektów i działań w obszarze edukacji (studiów, staży) zrealizowanych na rzecz obywateli Ukrainy oraz innych krajów PW w latach 2012 -2016 - otrzymają hasła pozwalające na dostęp do zamkniętego forum. Dostęp umożliwi zamieszczanie własnych opinii, komentarzy, odczytywanie informacji zamieszczanych przez innych uczestników oraz na pobieranie lub odtwarzanie materiałów, będących przedmiotem dyskusji. Nad przebiegiem i dynamiką dyskusji czuwać będzie moderator. Forum będzie się odbywało w 3 rundach pytań, publikowanych w różnych terminach. W przypadku absolwentów Kolegium Europejskiego dla zastosowania tej metody wykorzystane zostaną fora absolwentów prowadzone przez Stowarzyszenie Absolwentów Kolegium Europejskiego (College of Europe Alumni Association) oraz zakładanych samoistnie przez studentów (np. College of Europe Alumni Association - Regional Group in Ukraine na Facebooku). Za ich pośrednictwem absolwentom zostanie przekazane zaproszenie do udziału w forum prowadzonym przez Wykonawcę lub też w przypadku takiej możliwości stworzenie osobnych tematów w ramach forum dostępnego już dla absolwentów objętych badaniem.

W kolejnym kroku przeprowadzone zostaną badania terenowe na Ukrainie oraz wywiady w ramach komponentu III obejmujące respondentów z krajów Partnerstwa Wschodniego. Ich realizację rozpoczną wizyty studyjne, których celem będzie m.in. odpowiednie przygotowanie badania lub zweryfikowanie na miejscu sposobu jego realizacji.

W każdej wizycie badawczej weźmie udział co najmniej dwóch ekspertów z zespołu. Z każdej wizyty powstanie notatka informacyjna zawierająca opis przebiegu wizyty i wynikające z niej wnioski oraz opis wpływu na przebieg lub rezultaty badania. Notatki zostaną przekazane Zamawiającemu najpóźniej wraz ze wstępną wersją raportu ewaluacyjnego.

Na tym etapie badania zrealizowane zostaną:

- a) W ramach Komponentu I i II wywiady indywidualne pogłębione (IDI) lub zogniskowane (FGI) z osobami reprezentującymi każdą spośród wskazanych kategorii interesariuszy (koordynatorzy, beneficjenci, wykonawcy działań projektowych, inne osoby istotne dla realizacji projektów). Celem wywiadów indywidualnych realizowanych na miejscu działań projektowych będzie poznanie perspektywy uczestników projektów oraz uzyskanie tzw. „nasylenia teoretycznego”¹. Realizacja rzeczonych celów zostanie zapewniona poprzez zróżnicowanie typów respondentów, z którymi prowadzone będą wywiady, oraz przeprowadzenie odpowiedniej liczby wywiadów. Zakładamy również, że w przypadku utrudnionej dostępności respondentów, do przeprowadzenia wywiadu zostaną wykorzystane środki komunikacji elektronicznej takie jak Skype lub telefon.
- b) W ramach Komponentu III wywiady indywidualne pogłębione (IDI) z absolwentami działań edukacyjnych podejmowanych na rzecz krajów Partnerstwa Wschodniego (uczestnicy programu Akademii Administracji Publicznej PW z Ukrainy, Armenii, Azerbejdżanu, Białorusi, Gruzji i Mołdawii, uczestnicy staży dla urzędników Sekretariatu Gabinetu Ministrów Ukrainy, absolwentów Kolegium Europejskiego w Natolinie). Część wywiadów będzie miała charakter autobiograficznych wywiadów narracyjnych (**scenariusz wywiadu – punkt VI.5**). Wybór respondentów (4-6 respondentów) do autobiograficznych wywiadów narracyjnych będzie celowy tj. uwzględniający różnorodność respondentów (kraj pochodzenia, staż pracy, stanowisko itp.). Także w tym przypadku zakładamy, że w przypadku utrudnionej dostępności respondentów, do przeprowadzenia wywiadu zostaną wykorzystane środki komunikacji elektronicznej takie jak Skype lub telefon.

W trakcie realizacji wywiadów zostaną zastosowane procedury kontroli jakości mające na celu zapewnienie komfortowych warunków badania, poprzez:

- realizację wywiadów w warunków zapewniających respondentowi anonimowość (brak obecności osób trzecich, za wyjątkiem ew. tłumaczy);
- dostosowanie miejsca i terminu realizacji wywiadów do preferencji respondentów;
- późniejsze zaprezentowanie wyników badania w sposób uniemożliwiający identyfikację respondentów.

Z wywiadów przeprowadzonych w Polsce zostaną sporządzone transkrypcje (chyba, że respondenci nie wyrażą zgody na nagrywanie – wtedy sporządzone zostaną notatki). W przypadku wywiadów prowadzonych poza Polską powstaną notatki.

Zakłada się, że spośród wybranych do badania na miejscu projektów wyłonione zostaną projekty, które poddane będą pogłębionym badaniom celem przygotowania na kolejnym etapie studiów przypadku.

Produktem badania na tym etapie będą: notatki z wizyt studyjnych, transkrypcje i notatki z wywiadów (w tym autobiograficznych wywiadów narracyjnych), ankiety, notatki z warsztatów, zapis dyskusji w ramach Bulletin Board Discussion, opisy biografii pozyskane w ramach metody biograficznej.

¹ Nasylenie teoretyczne oznacza sytuację, w której przestajemy uzyskiwać dodatkowe hipotezy (dotyczące procesów, opinii lub zjawiska), pomimo kontynuacji badania (w tym przypadku wywiadów indywidualnych) - ujmując rzecz prościej, "nasylenie teoretyczne" to sytuacja, w której dalsze badanie przestaje dostarczać nam dodatkowej wiedzy.

Etap 5. Analiza zebranego materiału badawczego

Zebrany na etapie analizy danych zastanych oraz badań terenowych materiał zostanie przeanalizowany celem wyboru studiów przypadku oraz przeprowadzenia benchmarkingu. Studia przypadków będą stanowiły pogłębienie wiedzy uzyskanej dla ogółu działań pomocowych w toku wcześniejszych etapów badania. Efektem będzie uzyskanie wglądu i pogłębionej wiedzy o funkcjonowaniu wybranych projektów (najlepiej obrazujących specyfikę udzielanego wsparcia).

Ze względu na jakościowy charakter badania, dobór studiów przypadku będzie miał charakter celowy. Przesłanką doboru jest wyłonienie projektów, które mają szersze oddziaływanie od innych, w celu poszukiwania dobrych praktyk wartych upowszechniania lub potencjalnych błędów, których należy unikać we współpracy rozwojowej (zgodnie z zapisami OPZ). Studia przypadków zostaną wybrane przez Wykonawcę, a następnie uzgodnione z Zamawiającym.

Dodatkowo, spośród 10 zrealizowanych studiów przypadku wybranych zostanie co najmniej 4, które zostaną pogłębione – zakłada się, że pogłębione studia przypadków prezentować będą najlepsze praktyki w ramach przebadanych projektów, które stanowić mogą dobry przykład dla innych projektodawców. Opracowanie pogłębionych studiów przypadku może wymagać również przeprowadzenia dodatkowych wywiadów (np. z koordynatorami).

W ramach przygotowania studium przypadku zostaną wykorzystane następujące techniki badawcze:

- szczegółowa analiza danych zastanych (np. dokumentacji projektowej/sprawozdań z realizacji projektów);
- autobiograficzne wywiady narracyjne i elementy metody biograficznej (w przypadku komponentu III)
- dodatkowe wywiady indywidualne (dla pogłębionych studiów przypadku).

Każde studium zostanie przedstawione w formie odrębnej fiszki. Fiszka będzie zawierać: krótki opis projektu wraz z informacją o przyczynach jego realizacji, informację o zakładanych i osiągniętych efektach, ocenę projektu na podstawie wniosków z analizy dokumentacji, wyników badań terenowych oraz analizy eksperckiej. Dzięki narracyjnej formie raport ewaluacyjny stanie się bardziej czytelny i przystępny dla odbiorcy. **Wzór fiszki znajduje się w załączeniu – punkt VI.2.** Wykonawca zastrzega jednak, że wzór ten ma charakter wstępny. Jego doprecyzowanie może ulec modyfikacji i dostosowaniu do specyfiki konkretnych projektów.

Zebrany na etapie analizy danych zastanych oraz badań terenowych materiał zostanie wykorzystany do przeprowadzenia benchmarkingu. Realizacja tej metody została zaplanowana w końcowej fazie procesu badawczego – założono, że rzetelna analiza porównawcza będzie wykonalna po uzyskaniu możliwie dokładnej informacji o funkcjonowaniu polskiej współpracy rozwojowej w poszczególnych komponentach.

W benchmarkingu wykorzystane zostaną przede wszystkim dwie metody badawcze:

- analizę danych zastanych (*desk research*), obejmującą przede wszystkim:
  - raporty dotyczące prowadzonej współpracy rozwojowej przez wybrane kraje rozwinięte, w tym dokumentacji dotyczącej misji, strategii prowadzonych działań, obszarów prowadzonego wsparcia, uwarunkowań instytucjonalnych, raporty dotyczące efektów prowadzonego wsparcia,
  - strony internetowe dotyczące prowadzonej pomocy rozwojowej,

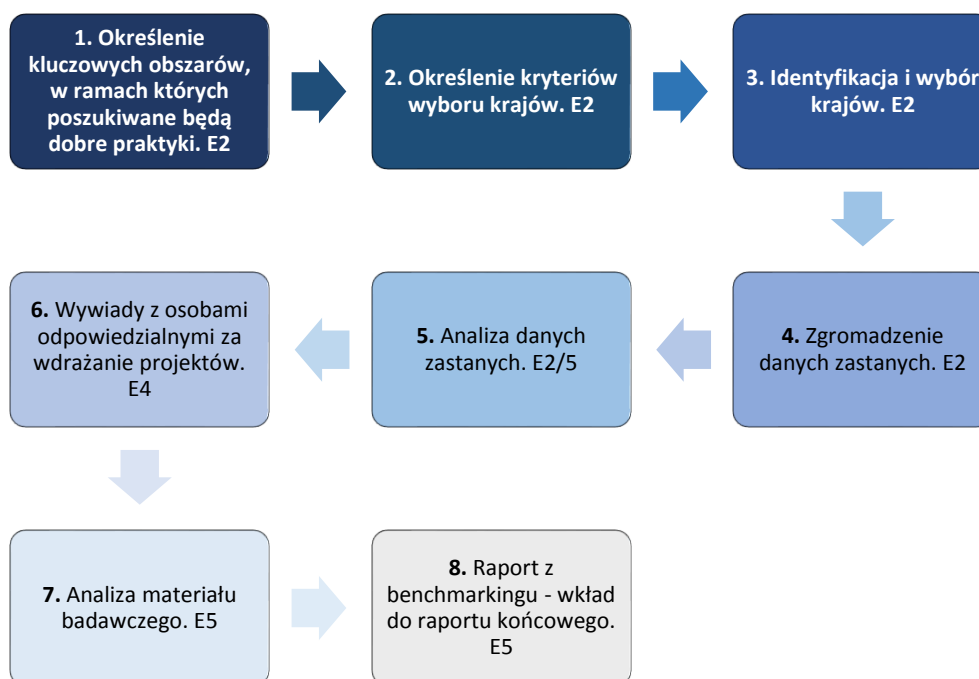

- dane statystyczne dotyczące prowadzonej pomocy (w tym dane finansowe),
- dane i raporty OECD/DAC (Development Assistance Committee).
- indywidualne wywiady telefoniczne lub komputerowe z osobami odpowiedzialnymi za wdrażanie projektów w wybranych krajach.

Do benchmarkingu wybrano uzgodnione z Zamawiającym następujące kraje: Szwajcaria, Niemcy, Litwa i Szwecja.

W badaniu benchmarking został podzielony na 8 kluczowych etapów, które przedstawiono poniżej. Na schemacie zaznaczono również, w którym etapie badania realizowane będą kolejne etapy benchmarkingu.

Schemat 2. Etapy realizacji benchmarkingu

Źródło: Opracowanie własne

Benchmarking międzynarodowy pozwoli na zestawienie działań podejmowanych przez Polskę w ramach współpracy rozwojowej z działaniami podejmowanymi przez wybrane kraje. Oprócz weryfikacji przyjętych sposobów realizacji pomocy rozwojowej w badanych krajach pozwoli on na identyfikację dobrych przykładów oraz czynników wpływających na skuteczną realizację założonych celów wsparcia.

Produktem badania na tym etapie będą studia przypadku, pogłębione studia przypadku oraz raport z benchmarkingu.

Etap 6. Wykorzystanie metod podsumowujących i strukturyzujących uzyskane wyniki.

W celu uporządkowania, syntetyzowania i trafnej interpretacji wyników badania, zrealizowane zostaną:

- panel ekspertów podsumowujący wyniki analiz działań prowadzonych w ramach obu komponentów badania;
- analiza SWOT/TOWS.

W ramach badania zostaną zorganizowane 3 panele ekspertów, dla każdego z komponentu oddzielnie, mające na celu podsumowanie wyników projektów. W każdym panelu weźmie udział co najmniej trzech specjalistów w dziedzinie polityki rozwojowej i współpracy rozwojowej, w tym jeden wyznaczony przez DWR MSZ. Jeśli będzie to uzasadnione wynikami badań, za zgodą DWR, można połączyć dwa panele i przeprowadzić połączoną dyskusję dotyczącą komponentów I i III.

W celu zminimalizowania ryzyka wpływu „silniejszych” uczestników panelu na pozostałych zostanie wprowadzona moderacja panelu przez jednego z członków zespołu badawczego. Dla zapewnienia sprawnej realizacji techniki badawczej moderator poprowadzi dyskusję, wykorzystując dla jej strukturyzacji nowoczesne metody i aplikacje wspierające tego typu procesy. Po przeprowadzeniu dyskusji w panelu zostanie przygotowany wewnętrzny raport podsumowujący główne wnioski.

Z kolei, analiza SWOT/TOWS to jedna z najpopularniejszych heurystycznych technik analitycznych, służąca do porządkowania i analizy informacji. Bywa stosowana we wszystkich obszarach planowania strategicznego jako uniwersalne narzędzie analizy strategicznej. Analiza SWOT/TOWS przeprowadzona zostanie przez zespół badawczy dla każdego z komponentów badanej interwencji.

Produktem badania na tym etapie będzie notatka podsumowująca główne wnioski z panelu ekspertów, a także analiza SWOT/TOWS przygotowana w formie wkładu do raportu.

Etap 7. Przygotowanie raportu końcowego z badania oraz pozostałych produktów badania

Końcowy etap badania obejmuje przygotowanie raportu końcowego, odniesienie się do uwag Zamawiającego do raportu oraz przygotowanie dodatkowych materiałów. Raport końcowy będzie składał się z trzech części, odpowiednio dla każdego z komponentów badania oraz załączników. Struktura każdej z części raportu obejmować będzie (zgodnie z zapisami OPZ):

- a) streszczenie najważniejszych wyników badania ewaluacyjnego, oddzielnie dla każdego komponentu, wraz z komentarzami, w tym wnioski i rekomendacje (nie więcej niż 1 strona);
- b) spis treści;
- c) wprowadzenie: zarys koncepcji badania ewaluacyjnego (w tym opis zastosowanej metodologii, charakterystyka wykorzystywanych źródeł informacji)²;
- d) opis wyników badania wraz z ich analizą, interpretacją i uzasadnieniem, w tym z tabelami i wykresami stanowiącymi wizualizację opisu wyników;
- e) tabelę wniosków i rekomendacji z podziałem na 3 typy wniosków i rekomendacji (dla MSZ, dla projektodawców/realizatorów, do projektów i programów) oddzielnie dla poszczególnych komponentów, z odniesieniami do odpowiednich części raportu;
- f) spis tabel i wykresów;
- g) bibliografię;

Załączniki zostaną dołączone jako oddzielna część raportu.

Na tym etapie wykonawca badania przygotowuje również następujące produkty (w języku polskim i angielskim):

---

² W raporcie znajdą się podstawowe informacje o metodologii badania. Jeśli będzie taka konieczność szczegółowe informacje znajdą się w załączniku do raportu.

- a) prezentację multimedialną zawierającą istotne informacje o badaniu wraz z omówieniem wyników i rekomendacji,
- b) ulotkę informacyjną zawierającą krótki opis badania oraz jego najważniejsze wyniki,
- c) streszczenie podsumowujące całość przeprowadzonego badania, odnoszące się do kwestii metodologicznych i merytorycznych (opis całościowej koncepcji badania i wyników badania).

Realizację badania zakończy prezentacja wyników badania zawartych w raporcie końcowym na spotkaniu/spotkaniach z Zamawiającym (oraz innymi wskazanymi przez Zamawiającego interesariuszami) z wykorzystaniem przygotowanej prezentacji multimedialnej.

Produktem badania na tym etapie będzie raport końcowy wraz z załącznikami, prezentacja multimedialna, ulotka informacyjna oraz streszczenie podsumowujące całość badania

IV.2. ZESPÓŁ BADAWCZY I HARMONOGRAM PRAC

Mając na uwadze zapisy SIWZ oraz rzetelną realizację badania, Fundacja IDEA Rozwoju poniżej prezentuje propozycję zespołu badawczego wraz z harmonogramem pracy i przyporządkowaniem poszczególnych ekspertów do zadań.

Kierownikiem badania będzie Pan Stanisław Bienias, który posiada zarówno bardzo duże doświadczenie badawcze (m.in. kierował Krajową Jednostką Ewaluacyjną w b. Ministerstwie Rozwoju Regionalnego, od 2013 r. uczestniczył i kierował wieloma projektami badawczymi realizowanymi przez Fundację IDEA Rozwoju), a także znajomość specyfiki polskiej współpracy rozwojowej (brał udział w trzech badaniach polskiej współpracy rozwojowej realizowanych na zlecenie MSZ, odpowiednio w 2013, 2014 i 2016 r.). Kierował do tej pory licznymi badaniami, w tym także m.in. realizowanymi dla Komisji Europejskiej.

Zastępcą kierownika badania będzie dr Katarzyna Hermann-Pawłowska, od 2013 r. związana z Fundacją IDEA Rozwoju. Pani Hermann-Pawłowska posiada bogate doświadczenie badawcze – uczestniczyła m.in. w badaniu polskiej współpracy rozwojowej w 2014 r. oraz koordynowała od strony merytorycznej badanie polskiej współpracy rozwojowej w 2016 r. Zna też specyfikę realizacji projektów współpracy rozwojowej, gdyż uczestniczyła jako ekspert w projektach realizowanych w Tunezji przez dawne Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju w ramach programu polskiej współpracy rozwojowej. W ramach tego badania będzie koordynowała od strony merytorycznej prace badawcze.

Do każdego komponentu zostanie przyporządkowanych co najmniej dwóch ekspertów-badaczy, posiadających doświadczenie w projektach badawczych, w tym również w badaniach ewaluacyjnych współpracy rozwojowej.

Komponent I będzie koordynowany przez Panią Monikę Bartosiewicz-Niziołek i Pana Łukasza Widłę-Domaradzkiego. Za ewaluację Komponentu II odpowiadać będą Pana Piotr Stronkowski oraz Pan Tomasz Gapski. Natomiast za ewaluację komponent III odpowiedzialni będą Pani Sabina Kasoń oraz Pan Maciej Kolczyński. Z kolei Pani Magdalena Dybaś odpowiedzialna będzie za opracowanie benchmarkingu.

Zespół wspierany będzie również przez Panią Joannę Konieczną- Sałamatin, która zasilać proces badawczy specjalistyczną wiedzą na temat uwarunkowań realizacji badań na Ukrainie. W zależności od konieczności w badania terenowe w Polsce zostaną włączeni polscy badacze. Badania terenowe prowadzone na Ukrainie wspierać będzie zespół 2-3 badaczy ukraińskich z Ukraińskiego Towarzystwa Ewaluacyjnego.

Poniżej przedstawiamy Tabelę opisującą organizację wszystkich działań wynikających z przyjętej metodologii (z zachowaniem terminów OPZ) wraz z rozdysponowaniem zadań wśród członków zespołu badawczego. W poniższej tabeli został uwzględniony główny skład zespołu badawczego. Wykonawca w zależności od potrzeb, będzie mógł zaangażować dodatkowych badaczy.

Jednocześnie Wykonawca oświadcza, że przedstawiony poniżej harmonogram ma charakter orientacyjny (z dokładnością do jednego tygodnia), a realizując badanie będzie kierował się szczegółowymi terminami przewidzianymi w umowie.

	1 tydzień	2 tydzień	3 tydzień	4 tydzień	5 tydzień	6 tydzień	7 tydzień	8 tydzień	9 tydzień	10 tydzień	11 tydzień	12 tydzień	13 tydzień	14 tydzień	15 tydzień	16 tydzień	17 tydzień	18 tydzień	19 tydzień	20 tydzień	21 tydzień	Stanisła Bienias (kierownik badania)	Dr Katarzyna Hermann- Pawłowska	Joanna Konieczn - Salamatin	Magdalena Dybaś	Maciej Kolczyński	Sabina Kasoń	Piotr Stronkowski	Monika Bartosiewicz- Niziołek	Łukasz Widła-Domaradzki	Pozostali członkowie zespołu badawczego
WARSZTAT STRUKTURYZUJĄCY																						X	X			X	X				
Przygotowanie propozycji raportu metodologicznego	X	X	X																			X	X	X	X	X	X	X	X	X	
Uwagi Zamawiającego do projektu raportu				X																		X	X								
Uwzględnienie uwag i przekazanie ostatecznej wersji raportu metodologicznego				X	X																	X	X	X	X	X				X	
Przeprowadzenie analizy danych zastanych	X	X	X	X	X	X																X		X	X	X	X			X	
BENCHMARKING																								X							
Przygotowanie do badań terenowych				X	X																	X	X			X					
WIZYTY STUDYJNE							X				X											X							X		
BADANIE ANKIETOWE UCZESTNIKÓW PROJEKTÓW						X	X	X	X	X	X	X												X		X			X	X	
WYWIADY INDYWIDUALNE POGŁĘBIONE (IDI)						X	X	X	X	X	X	X											X		X	X	X	X	X	X	
BADANIE LOSÓW ABSOLWENTÓW Z WYKORZYSTANIEM METODY BIOGRAFICZNEJ I AUTOBIOGRAFICZNYCH WYWIADÓW NARRACYJNYCH								X	X	X	X	X										X		X	X	X				X	
WARSZTAT IMPLEMENTACYJNY																						X	X				X	X	X		
BIULLETIN BOARD DISCUSSION																						X		X	X	X	X	X	X		
STUDIA PRZYPADKÓW (CASE STUDY)									X	X	X	X												X	X	X	X	X	X	X	
PANELE EKSPERTÓW																						X	X			X					
SWOT/ TOWS																						X		X	X	X	X	X	X	X	
Opracowanie projektu raportu końcowego i jego przekazanie													X	X	X	X							X		X	X	X	X	X	X	
Uwagi Zamawiającego do raportu																						X	X	X	X	X	X	X	X	X	
Uwzględnienie uwag i przekazanie projektu raportu końcowego uwzględniającego uwagi zgłoszone przez Zamawiającego																						X	X								
Spotkanie z Zamawiającym omawiające projekt raportu końcowego																						X	X						X		
Uzgodnienia treści raportu, przygotowanie i przekazanie ostatecznej wersji raportu końcowego																						X	X	X	X	X	X			X	
Opracowanie prezentacji, streszczenia i ulotki informacyjnej																						X		X							
Uzgodnienie z Zamawiającym prezentacji, streszczenia ulotki informacyjnej w wersji polskiej i angielskiej																						X		X							
Opracowanie angielskiej wersji raportu końcowego																														X	
Uzgodnienie angielskiej wersji raportu z Zamawiającym																						X								X	
Przekazanie wszystkich produktów badania w odpowiednich wersjach językowych																						X									
Prezentacje raportu końcowego																						X	X				X				

V. IDENTYFIKACJA OBSZARÓW, W KTÓRYCH WYSTĘPUJE PROBLEM Z POZYSKANIEM INFORMACJI NIEZBĘDNYCH DO WYKONANIA WSZYSTKICH ELEMENTÓW BADANIA

OBSZAR PROBLEMOWY 1

Realizacja bulletin board stwarza ryzyko związane z brakiem aktywności respondentów.

Wpływ na badanie: brak możliwości zrealizowania badania zgodnie z założoną metodologią. Brak wystarczającego zaangażowania respondentów w forum ogranicza istotnie możliwość wykorzystania tego źródła informacji w procesie analizy i wnioskowania. Jednocześnie wystąpienie tego problemu jest wysoce prawdopodobne

MITYGACJA RYZYK

Po pierwsze technikę bulletin board będzie zastosowana wyłącznie do badania bardzo wąskiej grupy respondentów - absolwentów uczelni/staży, którzy już opuścili Polskę.

Po drugie, absolwenci są potencjalnie najlepszą grupą, jeśli chodzi o zapewnienie responsywności w trakcie dyskusji za pomocą bulletin board (nie mają obaw przed korzystaniem z tego typu narzędzi, co ma miejsce w przypadku starszych grup wiekowych)

Po trzecie, zaproszenie do dyskusji będzie wsparte oficjalnym listem zapowiednim, który postaramy się uzyskać od władz uczelni/KSAP/KPRM (miejsca odbywania staży).

W końcu, w przypadku absolwentów Kolegium Europejskiego w Natolinie wykorzystane zostaną wewnętrzne fora absolwentów dla zwiększenia możliwości dotarcia i zapewnienia aktywności respondentów.

OBSZAR PROBLEMOWY 2

Ryzyko niskiego zwrotu z badań ankietowych.

Wpływ na badanie: brak możliwości zrealizowania badania zgodnie z założoną metodologią. Brak wystarczającego zwrotu z badań ankietowych ogranicza istotnie możliwość wykorzystania tego źródła informacji w procesie analizy i wnioskowania. Jednocześnie wystąpienie tego problemu jest wysoce prawdopodobne. Jednym z problemów w ramach badania ankietowego, z jakimi stykał się Wykonawca przy okazji realizacji badań wśród uczestników projektów pomocy rozwojowej, była bardzo niska jakość przekazanych danych kontaktowych. Często były one niepełne, np. zawierały tylko adres pocztowy lub numer telefonu lub adres e-mail. Brak adresu e-mail był szczególnie problematyczny z punktu widzenia ankiety internetowej planowanej do zastosowania w niniejszym badaniu.

MITYGACJA RYZYK

Wykonawca będzie kierował się najwyższymi standardami realizacji badań stosowanymi przy realizacji CAWI.

W celu maksymalizacji odsetka zwrotu, podjęte zostaną dodatkowo następujące działania:

- wysyłka listu zapowiedniego od Zamawiającego,
- trzy tygodnie na realizację badania,
- w tym czasie co najmniej 2 tzw. „monity” – przypomnienia o badaniu wysłane drogą e-mail,
- uruchomienie helpdesku dla ankietowanych (telefon i adres e-mail).

Dodatkowo w celu minimalizacji ryzyka związanego z utrudnieniem odczytania adresów email Wykonawca do opracowania baz danych zaangażuje ekspertów posługujących się danym językiem. Ułatwi to prawidłowe odczytanie adresów lub pozyskanie ich bezpośrednio od respondentów w trakcie rozmowy telefonicznej.

OBSZAR PROBLEMOWY 3

Prace badawcze będą częściowo pokrywać się z okresem wakacji, co może w bardzo istotny sposób utrudnić zbieranie danych (IDI, CAWI)

Ryzyko wystąpienia: średnie

Wpływ na badanie: wieloletnie doświadczenia członków zespołu badawczego w realizacji badań o podobnym zakresie wskazują, że informacje pochodzące ze źródeł pierwotnych stanowią najistotniejsze źródło wnioskowania w tego typu projektach badawczych. Okres wakacji jest natomiast najtrudniejszy dla przeprowadzenia tego typu badań (brak respondentów, jak i ograniczona dostępność czasowa ekspertów realizujących badanie). Nieprzewidzenie tego ryzyka może w istotny sposób zaburzyć realizację badania wpływając negatywnie na jego jakość.

MITYGACJA RYZYK

Koncepcja badania, jak również harmonogram realizowanych prac zostanie tak zaplanowany by skutecznie przeciwdziałać temu ryzyku. Okres zbierania danych zostanie wydłużony tak by można było dostosować moment realizacji wywiadów do dostępnością respondentów. Zaraz po uzgodnieniu raportu metodologicznego eksperci podejmą próbę kontaktu ze zidentyfikowanymi respondentami, tak by zmaksymalizować szansę na przeprowadzenie wywiadu w pierwszym możliwym terminie.

VI. ZAŁĄCZNIKI – WSTĘPNE NARZĘDZIA BADAWCZE

Wykonawca zastrzega, że narzędzia te mają charakter wstępny. Ich doprecyzowanie (i ew. dostosowanie do specyfiki poszczególnych komponentów) nastąpi w oparciu o analizę dokumentacji projektowej oraz może ulec zmodyfikowaniu po przeprowadzeniu pierwszych etapów badania w obu komponentach.

VI.1 WARSZTAT STRUKTURYZUJĄCY

Część warsztatu	Czas trwania
<p>Wprowadzenie</p> <ol style="list-style-type: none"> przedstawienie prowadzących i uczestników (prośba do wszystkich o określenie swojej roli) krótka prezentacja prowadzącego<ul style="list-style-type: none"> cele badania cele warsztatów wprowadzenie do logiki interwencji pytanie o możliwość nagrywania warsztatów	5 min
<p>Potrzeby/wyzwania <i>Uwaga: dyskusja prowadzona łącznie dla wszystkich komponentów, moderator dopytuje o poszczególne komponenty</i></p> <ol style="list-style-type: none"> Dlaczego w ramach PPR zdecydowano się na wybór danych priorytetów/tematycznych obszarów wsparcia dotyczących Ukrainy?<ol style="list-style-type: none"> Jak przebiegał proces identyfikacji danego priorytetu/tematycznego obszaru wsparcia? Jacy aktorzy byli zaangażowani w wybór danego priorytetu/tematycznego obszaru wsparcia (w tym przedstawiciele strony ukraińskiej, polskie organizacje pozarządowe działające na UKR)? W jakim stopniu wybór danego priorytetu/tematycznego obszaru wsparcia był dokonany na podstawie analiz, badań? Jakie potrzeby zidentyfikowano w ramach każdego z priorytetów/tematycznych obszarów wsparcia? W jaki sposób, z kim i na jakiej podstawie potrzeby te były identyfikowane? W jaki sposób przebiegał proces konsultowania wybranych obszarów PPR?	20 min
<p>Cele</p> <ol style="list-style-type: none"> Krótkie omówienie celów sformułowanych w ramach każdego z komponentu:<ol style="list-style-type: none"> Doprecyzowanie, jakie efekty zakładano osiągnąć dzięki realizacji projektów w ramach każdego z badanych komponentów zmiany w celach i zakładanych efektach	10 min
<p>Działania i narzędzia wdrożenia, zasoby</p> <ol style="list-style-type: none"> Założenia dotyczące wyboru projektów w poszczególnych komponentach:	20 min

<ul style="list-style-type: none"> a. Stosowane tryby i kryteria wyboru projektów oraz wprowadzane zmiany w trybie i kryteriach wyboru projektów b. W jakim stopniu strona ukraińska była zaangażowana w wybór / identyfikację projektów c. Problemy / trudności na etapie wyboru projektów. <p>2. Jakie trudności pojawiały się na etapie realizacji projektów?</p> <ul style="list-style-type: none"> a. Jakie czynniki wpływały na zwiększenie ryzyka pojawienia się trudności. <p>4. Ocena współpracy między MSZ a instytucjami w systemie – FSM, Biurem FSM w Kijowie, z KSAP i Ambasadą RP w Kijowie</p>	
<p>Efekty (Uwaga, wyjaśniamy, że przez efekty rozumiemy trwałą, istotną zmianę w sytuacji odbiorców wsparcia)</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Jakie są najważniejsze efekty osiągnięte przez projekty? (dopytać, czy w projektach prowadzone były monitoring lub ewaluacja rezultatów) 2. Jakie czynniki wpływają na osiąganie przez projekty efektów? Które z projektów są szczególnie wartościowe z punktu widzenia osiągniętych efektów? 	15 minut
<p>Czynniki zewnętrzne</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. W jaki sposób sytuacja polityczna, społeczna, gospodarcza na Ukrainie wpływała na realizację projektów? 2. W jaki sposób projektodawcy zabezpieczali się przed ryzykiem politycznym, społecznym, gospodarczym? 3. Jak wyglądała współpraca z władzami ukraińskim w celu minimalizowania wpływu czynników społecznych, politycznych i gospodarczych mogących negatywnie wpływać na realizację projektu? 4. W jaki sposób potencjał instytucji ukraińskich wpływał na realizację projektu? 5. W jaki sposób projektodawcy radzili sobie z ewentualnymi trudnościami związanymi z potencjałem ukraińskich instytucji? 	15 min
<p>Wykorzystanie wniosków z wcześniejszych ewaluacji</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. W jakim stopniu na zasady wyboru projektów oraz ich realizacji wpłynęły wnioski z poprzednich ewaluacji PPR na Ukrainie? <ul style="list-style-type: none"> a. Czy rozmówcy potrafią przywołać przykłady takich wniosków / zmian? b. Co decydowało o trafności i użyteczności wniosków i rekomendacji? c. Jakie wnioski / rekomendacje okazały się szczególnie nieprzydatne? 	15 minut
<p>Potrzeby informacyjne i kwestie metodologiczne Uporządkowanie i hierarchizacja potrzeb informacyjnych Zamawiającego, zgodnie z istotnością elementów schematu strukturyzowanego i powiązań między nimi. Ewentualne omówienie uwag do narzędzi badawczych, w tym sposobu realizacji warsztatu implementacyjnego.</p>	20 minut
<p>Zakończenie warsztatów Podsumowanie kluczowych wniosków Podziękowanie za udział.</p>	

VI.2 FISZKI PROJEKTÓW

Wszystkie projekty zostaną opisane w pliku Excel, umożliwiającym odpowiednie filtrowanie wyników. Przygotowane zostaną oddzielne tabele dla poszczególnych komponentów. Tabela będzie posiadała następujące nagłówki:

Komponent I

1. **Lp.** – kolejny nr w zestawieniu
2. **Nr projektu** – nr projektu nadany przez MSZ
3. **Tytuł projektu** – tytuł projektu zgodny z wnioskiem o dofinansowanie
4. **Rok realizacji** – rok realizacji projektu (czasem były to 2 lata)
5. **Typ wykonawcy** – administracja rządowa, administracja samorządowa, NGO, ?, szkoła wyższa
6. **Wykonawca** – nazwa wykonawcy zgodnie z wnioskiem o dofinansowanie
7. **Priorytet** – wskazanie w ramach którego z priorytetów projekt był realizowany - Rozwój regionalny, budowa potencjału administracji publicznej i samorządowej oraz Dobre rządzenie
8. **Partnerzy dla projektu** – wskazanie czy projekt był realizowany w partnerstwie (TAK/NIE),
9. **Nazwa partnera** - podanie nazwy partnera
10. **Typ partnera**
11. **Cel ogólny projektu** – cel projektu zgodnie z wnioskiem o dofinansowanie
12. **Cel bezpośredni** – zgodnie z wnioskiem o dofinansowanie
13. **Uzasadnienie projektu** – krótkie podsumowanie potrzeb, na które projekt odpowiadał
14. **Opis działań podejmowanych w projekcie** – hasłowy opis działań w projekcie;
15. **Data rozpoczęcia realizacji projektu**
16. **Data zakończenia realizacji projektu**
17. **Wartość projektu (wniosek)** – wartość całego projektu na podstawie wniosku o dofinansowanie
18. **Wartość projektu (sprawozdanie)** – wartość całego projektu na podstawie sprawozdania końcowego rozliczającego projekt
19. **Grupy odbiorców / beneficjenci ostateczni** – odbiorcy projektu wraz z ich liczbowym określeniem tam, gdzie to możliwe, na podstawie sprawozdania z realizacji projektu;
20. **Beneficjent instytucjonalny** – instytucja, na rzecz której realizowana był projekt przez polskiego projektodawcę we współpracy z partnerem ukraińskim
21. **Efekty projektu** – hasłowy opis efektów projektu z wniosku
22. **Wskaźniki produktu** - tj. np. liczba przeszkolonych osób, liczba wydanych publikacji
23. **Wskaźniki rezultatu** – tj. np. podniesienie kompetencji

24. **Trwałe oddziaływanie projektu** – długofalowe efekty realizacji projektu (jeżeli takie informacje będą zawarte w sprawozdaniach)
25. **Projekty komplementarne** – wskazanie projektów komplementarnych do projektów realizowanych w ramach projektów współpracy rozwojowej udzielanej przez MSZ (jeżeli takie informacje będą zawarte w sprawozdaniach lub wnioskach)
26. **Jakie reformy wspierał projekt** – wskazanie reform, które były wspierane w ramach realizacji projektu (na podstawie sprawozdania lub wniosku)
27. **Dokumenty strategiczne** – podanie nazw dokumentów strategicznych do których odwołuje się projekt
28. **Wpływ projektu** - czy projekt miał wpływ na przygotowywanie lub wdrażanie przez beneficjenta planów, programów, strategii rozwoju, dokumentów legislacyjnych lub innych dokumentów o podobnym znaczeniu
29. **Projekt realizowany w Polsce/Ukraina** – wskazanie miejsca realizacji projektu
30. **Czy projekt zawierał elementy innowacyjne** – TAK/NIE
31. **Jakie elementy innowacyjne³ zawierał projekt** - wskazanie na podstawie wniosku lub sprawozdania jakie zastosowano działania innowacyjne
32. **Problemy w trakcie realizacji** – wskazanie najważniejszych problemów, które powstały w trakcie realizacji projektu i podjęte środki zaradcze (na podstawie sprawozdania)
33. Do dalszej analizy? (tak/nie)
34. Dane kontaktowe
35. **UWAGI** – krótkie uzasadnienie, dlaczego projekt został wyznaczony do analizy i w jakim zakresie
36. **Ekspert odpowiedzialny** – imię i nazwisko eksperta dokonującego oceny

Komponent II

1. **Lp.** – kolejny nr w zestawieniu
2. **Nr projektu** – nr projektu nadany przez MSZ
3. **Tytuł projektu** – tytuł projektu zgodny z wnioskiem o dofinansowanie
4. **Rok realizacji** – rok realizacji projektu
5. **Typ wykonawcy** – administracja rządowa, administracja samorządowa, NGO, ambasada, szkoła wyższa
6. **Wykonawca** – nazwa wykonawcy zgodnie z wnioskiem o dofinansowanie
7. **Priorytet** - wskazanie w ramach którego z priorytetów projekt był realizowany - Bezpieczeństwo publiczne i zarządzanie granicami oraz Dobre rządzenie

---

³ Jako innowacyjność rozumiemy **wykorzystywanie nowych rozwiązań** na etapie tworzenia założeń projektu, w trakcie jego realizacji, w reagowaniu na zmieniającą się sytuację beneficjenta.

8. **Partnerzy dla projektu** – wskazanie czy projekt był realizowany w partnerstwie (TAK/NIE),
9. **Nazwa partnera** - podanie nazwy partnera
10. **Typ partnera**
11. **Cel ogólny projektu** – cel projektu zgodnie z wnioskiem o dofinansowanie
12. **Cel bezpośredni** – zgodnie z wnioskiem o dofinansowanie
13. **Uzasadnienie projektu** – krótkie podsumowanie potrzeb, na które projekt odpowiadał
14. **Opis działań podejmowanych w projekcie** – hasłowy opis działań w projekcie
15. Data rozpoczęcia realizacji projektu
16. Data zakończenia realizacji projektu
17. **Wartość projektu (wniosek)** – wartość całego projektu na podstawie wniosku o dofinansowanie
18. **Wartość projektu (sprawozdanie)** – wartość całego projektu na podstawie sprawozdania końcowego, rozliczającego projekt
19. **Grupy odbiorców / beneficjenci ostateczni** – odbiorcy projektu wraz z ich liczbowym określeniem tam, gdzie to możliwe, na podstawie sprawozdania z realizacji projektu;
20. **Beneficjent instytucjonalny** – instytucja, na rzecz której realizowana był projekt przez polskiego projektodawcę we współpracy z partnerem ukraińskim
21. **Efekty projektu** – hasłowy opis efektów projektu
22. **Wskaźniki produktu** - tj. np. liczba przeszkolonych osób, liczba wydanych publikacji
23. **Wskaźniki rezultatu** – tj. np. podniesienie kompetencji
24. **Trwałe oddziaływanie projektu** – długofalowe efekty realizacji projektu (jeżeli takie informacje będą zawarte w sprawozdaniach)
25. **Projekty komplementarne** – wskazanie projektów komplementarnych do projektów realizowanych w ramach projektów współpracy rozwojowej udzielanej przez MSZ (jeżeli takie informacje będą zawarte w sprawozdaniach lub wnioskach)
26. **Jakie reformy wspierał projekt** – wskazanie reform, które były wspierane w ramach realizacji projektu (na podstawie sprawozdania lub wniosku)
27. **Dokumenty strategiczne** – podać nazwy dokumentów strategicznych, do których odwołuje się projekt
28. **Wpływ projektu** - czy projekt miał wpływ na przygotowywanie lub wdrażanie przez beneficjenta planów, programów, strategii rozwoju, dokumentów legislacyjnych lub innych dokumentów o podobnym znaczeniu
29. **Projekt realizowany w Polsce/Ukraina** – wskazanie miejsca realizacji projektu
30. Czy projekt zawierał elementy innowacyjne – TAK/NIE
31. **Jakie elementy innowacyjne zawierał projekt** - wskazanie na podstawie wniosku lub sprawozdania jakie zastosowano działania innowacyjne

32. **Problemy w trakcie realizacji** – wskazanie najważniejszych problemów, które powstały w trakcie realizacji projektu i podjęte środki zaradcze (na podstawie sprawozdania)
33. Do dalszej analizy? (tak/nie)
34. Dane kontaktowe
35. **UWAGI** – krótkie uzasadnienie, dlaczego projekt został wyznaczony do analizy i w jakim zakresie
36. **Ekspert odpowiedzialny** – imię i nazwisko eksperta dokonującego oceny

Komponent III

1. **Lp.** – kolejny nr w zestawieniu
2. **Nr projektu** – nr projektu nadany przez MSZ
3. **Tytuł projektu** – tytuł projektu zgodny z wnioskiem o dofinansowanie w przypadku staży realizowanych przez KPRM, w przypadku Kolegium Europejskiego i Programu Akademii Administracji Publicznej Partnerstwa Wschodniego podanie nazwy inicjatywy
4. **Rok realizacji** – rok realizacji projektu
5. **Typ wykonawcy** – administracja rządowa, administracja samorządowa, , szkoła wyższa
6. **Wykonawca** – nazwa wykonawcy zgodnie z wnioskiem o dofinansowanie
7. **Cel ogólny projektu** – cel projektu zgodnie z wnioskiem o dofinansowanie
8. **Cel bezpośredni** – zgodnie z wnioskiem o dofinansowanie
9. **Uzasadnienie projektu** – krótkie podsumowanie potrzeb, na które projekt odpowiadał
10. Data rozpoczęcia realizacji projektu
11. Data zakończenia realizacji projektu
12. **Wartość projektu (wniosek)** – wartość całego projektu na podstawie wniosku o dofinansowanie
13. **Wartość projektu (sprawozdanie)** – wartość całego projektu na podstawie sprawozdania końcowego, rozliczającego projekt
14. Opis działań podejmowanych w projekcie – hasłowy opis działań w projekcie;
15. **Grupy odbiorców / beneficjenci ostateczni** – odbiorcy projektu wraz z ich liczbowym określeniem tam, gdzie to możliwe, na podstawie sprawozdania z realizacji projektu;
16. **Beneficjent instytucjonalny** – w przypadku projektów realizowanych przez administrację lub placówkę, wpisać nazwę beneficjenta
17. **Efekty projektu** – hasłowy opis efektów projektu
18. **Wskaźniki produktu** - tj. np. liczba przeszkolonych osób, liczba wydanych publikacji
19. **Wskaźniki rezultatu** – tj. np. podniesienie kompetencji

20. **Trwałe oddziaływanie projektu** – długofalowe efekty realizacji projektu (jeżeli takie informacje będą zawarte w sprawozdaniach)
21. **Projekty komplementarne** – wskazanie projektów komplementarnych do projektów realizowanych w ramach projektów współpracy rozwojowej udzielanej przez MSZ (jeżeli takie informacje będą zawarte w sprawozdaniach lub wnioskach)
22. **Dokumenty strategiczne** – w jakie dokumenty strategiczne wpisuje się projekt
23. **Wpływ projektu** - czy projekt miał wpływ na przygotowywanie lub wdrażanie przez beneficjenta planów, programów, strategii rozwoju, dokumentów legislacyjnych lub innych dokumentów o podobnym znaczeniu
24. **Dokumenty strategiczne** – podać nazwy dokumentów strategicznych, do których odwołuje się projekt
25. Czy projekt zawierał elementy innowacyjne – TAK/NIE
26. **Jakie elementy innowacyjne zawierał projekt** - wskazanie na podstawie wniosku lub sprawozdania jakie zastosowano działania innowacyjne
27. **Problemy w trakcie realizacji** – wskazanie najważniejszych problemów, które powstały w trakcie realizacji projektu i podjęte środki zaradcze (na podstawie sprawozdania)
28. Do dalszej analizy? (tak/nie)
29. **UWAGI** – krótkie uzasadnienie, dlaczego projekt został wyznaczony do analizy i w jakim zakresie
30. **Ekspert odpowiedzialny** – imię i nazwisko eksperta dokonującego oceny

VI.3 BADANIA KWESTIONARIUSZOWE

Uwaga metodologiczna: informacje podane w kwadratowych nawiasach [ ] są przeznaczone dla osoby kodującej ankietę do narzędzia CAWI i nie będą wyświetlane respondentom.

Komponent I

Wprowadzenie

Szanowni Państwo,

Zapraszamy do udziału w badaniu, które realizowane jest w związku z projektem pt.: „Tytuł projektu z bazy”. Projekt ten współfinansowany był ze środków budżetu Rzeczypospolitej Polskiej, a za jego realizację odpowiadał/a „Nazwa beneficjenta z bazy”.

Celem badania jest poznanie Państwa opinii na temat powyższego projektu i możliwości udoskonalenia tego typu projektów w przyszłości. Pragniemy, aby nasze programy były dla Państwa jak najbardziej użyteczne. Dlatego będziemy serdecznie zobowiązani za Państwa udział w badaniu i wypełnienie krótkiej ankiety internetowej.

Fundacja IDEA Rozwoju zobowiązuje się do zachowania anonimowości wszystkich danych uzyskanych w niniejszej ankiecie. W tym poufne pozostają dane osobowe respondenta wywiadu, jego pozycji zawodowej, decyzji przez niego podejmowanych i rozwiązań stosowanych w jego organizacji. Poszczególne kwestionariusze będą upubliczniane wyłącznie w formie zagregowanych danych, tj. zbiorczych zestawień statystycznych. Informacje będą zaprezentowane w sposób anonimowy, bez wskazywania nazw własnych, a sposób prezentacji danych nie umożliwi skojarzenia z konkretną instytucją, ani osobą uczestniczącą w badaniu. W każdym momencie respondent ma prawo do przerwania wypełniania kwestionariusza.

Zapraszamy do wypełnienia ankiety!

Zespół badawczy.

- 1) Czy Pana/i zdaniem projekt przyczynił się do wsparcia reform na Ukrainie? [jednokrotnego wyboru]
  - a) Tak
  - b) Nie [jeśli zaznaczono odpowiedź nie:] Dlaczego nie? ..... [pytanie otwarte] [przejdź do pytania nr 4]
- 2) Jakie to były reformy? Proszę podać przykład .... [pytanie otwarte]
- 3) W jakim stopniu, Pana/i zdaniem, projekt przyczynił się do wsparcia reform na Ukrainie? Proszę ocenić na skali od 1 do 5, gdzie 1 oznacza „przyczynił się w niewielkim stopniu”, a 5 – przyczynił się w bardzo dużym stopniu [jednokrotnego wyboru] [skala 1-5]
- 4) Czy w swoim życiu zawodowym lub społecznym w czasie zbliżonym do realizacji projektu pracował/a Pan/i w ramach instytucji, która Pana/i zatrudnia nad przygotowaniem lub wdrażaniem różnego rodzaju planów, programów, strategii rozwoju, dokumentów legislacyjnych lub innych dokumentów o podobnym znaczeniu?
  - a) Tak
  - b) Nie [przejdź do pytania nr 8]

- 5) Czy Pana/i zdaniem projekt miał wpływ na przygotowywane lub wdrażana przez Pana/ią dokumenty wskazane w poprzednim pytaniu?
- a) Tak
- b) Nie [jeśli zaznaczono odpowiedź nie:] Dlaczego nie? ..... [pytanie otwarte] [przejsć do pytania nr 8]
- 6) W jakim stopniu Pana/i zdaniem projekt przyczynił się do przygotowania lub wdrożenia przez Pana/ią dokumentów wskazanych poprzednio? Proszę ocenić na skali od 1 do 5, gdzie 1 oznacza „przyczynił się w niewielkim stopniu”, a 5 – przyczynił się w bardzo dużym stopniu [jednokrotnego wyboru] [skala 1-5]
- 7) W jaki sposób projekt przyczynił się do przygotowania lub wdrożenia przez Pana/ią dokumentów wskazanych poprzednio? Proszę podać przykład ..... [pytanie otwarte]
- 8) Czy przed rozpoczęciem realizacji projektu/działań projektu zostały zidentyfikowane Pana/i potrzeby i potrzeby Państwa instytucji w odniesieniu do tematyki projektu/działań projektu? Proszę zaznaczyć krzyżyk „x” w odpowiedniej rubryce.

	Potrzeby respondenta	Potrzeby instytucji
Tak		
Nie		
Nie wiem/nie pamiętam		

- 9) Czy Pana/i zdaniem projekt odpowiadał na Pana/i potrzeby i potrzeby Państwa instytucji w odniesieniu do tematyki projektu/działań projektu? Proszę zaznaczyć krzyżyk „x” w odpowiedniej rubryce.

	Potrzeby respondenta	Potrzeby instytucji
a) Zdecydowanie tak		
b) Raczej tak		
c) Ani tak, ani nie		
d) Raczej nie		
e) Raczej tak		

- 10) Proszę krótko uzasadnić swoją odpowiedź. .... [pytanie otwarte]
- 11) Czy podmioty realizujące projekt mogłyby podjąć jakieś inne działania, które jeszcze lepiej zaspokajałyby potrzeby Pana/i oraz Pana/i instytucji w odniesieniu do tematyki projektu/działań projektu?

	Potrzeby respondenta	Potrzeby instytucji
Tak		
Nie		
Nie wiem		

- 12) Jakie to mogłyby być działania? ..... [pytanie otwarte]
- 13) Które z działań realizowane w projekcie były z Pana/i punktu widzenia najbardziej użyteczne?
Proszę brać pod uwagę tylko te działania, które były realizowane w projekcie.
- a) Szkolenia
  - b) Opracowane analizy
  - c) Publikacje
  - d) Materiały dydaktyczne
  - e) Wizyty studyjne
  - f) Staże
  - g) Seminaria
  - h) Konferencje
  - i) Inne, jakie? .....
- 14) Proszę krótko uzasadnić swoją odpowiedź. .... [pytanie otwarte]
- 15) Które z działań realizowanych w projekcie, Pana/i zdaniem dały najbardziej trwałe efekty? Proszę brać pod uwagę tylko te działania, które były realizowane w projekcie.
- a) Szkolenia
  - b) Opracowane analizy
  - c) Publikacje
  - d) Materiały dydaktyczne
  - e) Wizyty studyjne
  - f) Staże
  - g) Seminaria
  - h) Konferencje
  - i) Inne, jakie? .....
- 16) Proszę krótko uzasadnić swoją odpowiedź. .... [pytanie otwarte]
- 17) Czy po zakończeniu projektu wykorzystuje Pan/i wiedzę/rozwiązania/umiejętności/materiały opracowane w projekcie?
- a) Tak
  - b) Nie [jeśli zaznaczono odpowiedź nie:] Dlaczego nie? ..... [pytanie otwarte] [przejsć do Metryczki]
- 18) W jaki sposób wykorzystuje Pan/i wiedzę/rozwiązania/umiejętności/materiały opracowane w projekcie? Proszę podać przykłady. .... [pytanie otwarte]

Metryczka

[predefiniowane: tytuł projektu, rok realizacji projektu]

1. Płeć
  - a. Kobieta
  - b. Mężczyzna
2. Wiek
  - a. do 18 roku życia
  - b. 19- 30 lat
  - c. 31- 45 lat
  - d. 46- 65 lat
  - e. powyżej 65 roku życia
3. Wielkość miejscowości zamieszkania
  - a. Wieś

- b. Miasto do 50 tys. mieszkańców
- c. Miasto od 50 tys. do 150 tys. mieszkańców
- d. Miasto od 150 tys. mieszkańców do 500 tys. mieszkańców
- e. Miasto powyżej 500 tys. mieszkańców

To były już wszystkie pytania, dziękujemy za wypełnienie ankiety!

Komponent II

Wprowadzenie

Szanowni Państwo,

Zapraszamy do udziału w badaniu, które realizowane jest w związku z projektem pt.: „Tytuł projektu z bazy”. Projekt ten współfinansowany był ze środków budżetu Rzeczypospolitej Polskiej, a za jego realizację odpowiadał/a „Nazwa beneficjenta z bazy”.

Celem badania jest poznanie Państwa opinii na temat powyższego projektu i możliwości udoskonalenia tego typu projektów w przyszłości. Pragniemy, aby nasze programy były dla Państwa jak najbardziej użyteczne. Dlatego będziemy serdecznie zobowiązani za Państwa udział w badaniu i wypełnienie krótkiej ankiety internetowej.

Fundacja IDEA Rozwoju zobowiązuje się do zachowania anonimowości wszystkich danych uzyskanych w niniejszej ankiecie. W tym poufne pozostają dane osobowe respondenta wywiadu, jego pozycji zawodowej, decyzji przez niego podejmowanych i rozwiązań stosowanych w jego organizacji. Poszczególne kwestionariusze będą upubliczniane wyłącznie w formie zagregowanych danych, tj. zbiorczych zestawień statystycznych. Informacje będą zaprezentowane w sposób anonimowy, bez wskazywania nazw własnych, a sposób prezentacji danych nie umożliwi skojarzenia z konkretną instytucją, ani osobą uczestniczącą w badaniu. W każdym momencie respondent ma prawo do przerwania wypełniania kwestionariusza.

Zapraszamy do wypełnienia ankiety!

Zespół badawczy.

- 1) Czy Pana/i zdaniem projekt wpłynął na poprawę funkcjonowania odpowiednich służb, do których był skierowany?
  - a) Tak
  - b) Nie [jeśli zaznaczono odpowiedź nie:] Dlaczego nie? ..... [pytanie otwarte] [przejdź do pytania nr 4]
- 2) W jakim stopniu Pana/i zdaniem projekt wpłynął na poprawę funkcjonowania odpowiednich służb, do których był skierowany? Proszę ocenić na skali od 1 do 5, gdzie 1 oznacza „przyczynił się w niewielkim stopniu”, a 5 – przyczynił się w bardzo dużym stopniu [jednokrotnego wyboru] [skala 1-5]
- 3) W jaki sposób projekt wpłynął na poprawę funkcjonowania odpowiednich służb, do których był skierowany? Proszę podać przykład ..... [pytanie otwarte]
- 4) Czy projekt Pana/i zdaniem wspierał/wpisywał się w reformy realizowane przez władze ukraińskie w tej samej tematyce?
  - a) Tak

- b) Nie [przejsć do pytania nr 7]
 c) Nie wiem/nie pamiętam/nie dotyczy [przejsć do pytania nr 7]
- 5) Jakie to były reformy? Proszę podać przykład .... [pytanie otwarte]
- 6) W jakim stopniu Pana/i zdaniem projekt wspierał/wpisywał się w te reformy? Proszę ocenić na skali od 1 do 5, gdzie 1 oznacza „przyczynił się w niewielkim stopniu”, a 5 – przyczynił się w bardzo dużym stopniu [jednokrotnego wyboru] [skala 1-5]
- 7) Czy w swoim życiu zawodowym lub społecznym w czasie zbliżonym do realizacji projektu pracował/a Pan/i nad przygotowaniem lub wdrażaniem różnego rodzaju planów, programów, strategii rozwoju, dokumentów legislacyjnych lub innych dokumentów o podobnym znaczeniu?
 a) Tak
 b) Nie [przejsć do pytania nr 11]
- 8) Czy Pana/i zdaniem projekt miał wpływ na przygotowywane lub wdrażane przez Pana/ią dokumenty wskazane w poprzednim pytaniu?
 a) Tak
 b) Nie [jeśli zaznaczono odpowiedź nie:] Dlaczego nie? ..... [pytanie otwarte] [przejsć do pytania nr 11]
- 9) W jakim stopniu Pana/i zdaniem projekt przyczynił się do przygotowania lub wdrożenia przez Pana/ią dokumentów wskazanych poprzednio? Proszę ocenić na skali od 1 do 5, gdzie 1 oznacza „przyczynił się w niewielkim stopniu”, a 5 – przyczynił się w bardzo dużym stopniu [jednokrotnego wyboru] [skala 1-5]
- 10) W jaki sposób projekt przyczynił się do przygotowania lub wdrożenia przez Pana/ią dokumentów wskazanych poprzednio? Proszę podać przykład ..... [pytanie otwarte]
- 11) Czy przed rozpoczęciem realizacji projektu/działań projektu zostały zidentyfikowane potrzeby Pana/i oraz Pana/i instytucji w odniesieniu do tematyki projektu/działań projektu? Proszę zaznaczyć krzyżyk „x” w odpowiedniej rubryce.

	Potrzeby respondenta	Potrzeby instytucji
Tak		
Nie		
Nie wiem/nie pamiętam		

- 12) Czy Pana/i zdaniem projekt odpowiadał na potrzeby Pana/i oraz Pana/i instytucji w odniesieniu do tematyki projektu/działań projektu? Proszę zaznaczyć krzyżyk „x” w odpowiedniej rubryce.

	Potrzeby respondenta	Potrzeby instytucji
a) Zdecydowanie tak		
b) Raczej tak		
c) Ani tak, ani nie		
d) Raczej nie		
e) Raczej tak		

- 13) Proszę krótko uzasadnić swoją odpowiedź. .... [pytanie otwarte]
- 14) Czy podmioty realizujące projekt mogłyby podjąć jeszcze jakieś inne działania, które lepiej zaspokajałyby potrzeby Pana/i oraz Pana/i instytucji w odniesieniu do tematyki projektu/działań projektu?

	Potrzeby respondenta	Potrzeby instytucji
Tak		
Nie		
Nie wiem		

- 15) Jakie to mogłyby być działania? ..... [pytanie otwarte]
- 16) Które z działań realizowane w projekcie były z Pana/i punktu widzenia najbardziej użyteczne? Proszę brać pod uwagę tylko te działania, które były realizowane w projekcie.
- Spotkania konsultacyjne, robocze, itp.
  - Szkolenia dla dorosłych
  - Szkolenia dla dzieci i młodzieży
  - Seminaria
  - Wizyty studyjne
  - Zakup sprzętu specjalistycznego
  - Wdrożenie różnych systemów
  - Publikacje
  - Ćwiczenia praktyczne służb
  - Warsztaty
  - Prace modernizacyjne
  - Inne, jakie? .....
- 17) Proszę krótko uzasadnić swoją odpowiedź. .... [pytanie otwarte]
- 18) Które z działań realizowanych w projekcie, Pana/i zdaniem dały najbardziej trwałe efekty? Proszę brać pod uwagę tylko te działania, które były realizowane w projekcie.
- Spotkania konsultacyjne, robocze, itp.
  - Szkolenia dla dorosłych
  - Szkolenia dla dzieci i młodzieży
  - Seminaria
  - Wizyty studyjne
  - Zakup sprzętu specjalistycznego
  - Wdrożenie różnych systemów
  - Publikacje
  - Ćwiczenia praktyczne służb
  - Warsztaty
  - Prace modernizacyjne
  - Inne, jakie? .....
- 19) Proszę krótko uzasadnić swoją odpowiedź. .... [pytanie otwarte]
- 20) Czy po zakończeniu projektu wykorzystuje Pan/i wiedzę/rozwiązania/umiejętności/materiały opracowane w projekcie?
- Tak
  - Nie [jeśli zaznaczono odpowiedź nie:] Dlaczego nie? ..... [pytanie otwarte] [przejsć do Metryczki]
- 21) W jaki sposób wykorzystuje Pan/i wiedzę/rozwiązania/umiejętności/materiały opracowane w projekcie? Proszę podać przykłady. .... [pytanie otwarte]

Metryczka

[predefiniowane: tytuł projektu, rok realizacji projektu]

1. Płeć
  - a. Kobieta
  - b. Mężczyzna
2. Wiek
  - a. do 18 roku życia
  - b. 19- 30 lat
  - c. 31- 45 lat
  - d. 46- 65 lat
  - e. powyżej 65 roku życia
3. Wielkość miejscowości zamieszkania
  - a. Wieś
  - b. Miasto do 50 tys. mieszkańców
  - c. Miasto od 50 tys. do 150 tys. mieszkańców
  - d. Miasto od 150 tys. mieszkańców do 500 tys. mieszkańców
  - e. Miasto powyżej 500 tys. mieszkańców

To były już wszystkie pytania, dziękujemy za wypełnienie ankiety!

Komponent III

Wprowadzenie

Szanowni Państwo,

Zapraszamy do udziału w badaniu, które realizowane jest w związku z projektem pt.: „Tytuł projektu z bazy”. Projekt ten współfinansowany był ze środków budżetu Rzeczypospolitej Polskiej, a za jego realizację odpowiadał/a „Nazwa beneficjenta z bazy”.

Celem badania jest poznanie Państwa opinii na temat powyższego projektu i możliwości udoskonalenia tego typu projektów w przyszłości. Pragniemy, aby nasze programy były dla Państwa jak najbardziej użyteczne. Dlatego będziemy serdecznie zobowiązani za Państwa udział w badaniu i wypełnienie krótkiej ankiety internetowej.

Fundacja IDEA Rozwoju zobowiązuje się do zachowania anonimowości wszystkich danych uzyskanych w niniejszej ankiecie. W tym poufne pozostają dane osobowe respondenta wywiadu, jego pozycji zawodowej, decyzji przez niego podejmowanych i rozwiązań stosowanych w jego organizacji. Poszczególne kwestionariusze będą upubliczniane wyłącznie w formie zagregowanych danych, tj. zbiorczych zestawień statystycznych. Informacje będą zaprezentowane w sposób anonimowy, bez wskazywania nazw własnych, a sposób prezentacji danych nie umożliwi skojarzenia z konkretną instytucją, ani osobą uczestniczącą w badaniu. W każdym momencie respondent ma prawo do przerwania wypełniania kwestionariusza.

Zapraszamy do wypełnienia ankiety!

Zespół badawczy.

- 1) Czy przed przystąpieniem do projektu zostały zidentyfikowane Pana/Pani potrzeby edukacyjne?
  - a) Tak
  - b) Nie [przejdź do pytania nr 3]
- 2) W jaki sposób identyfikowane były Pana/Pani potrzeby edukacyjne przed przystąpieniem do projektu?
  - a) Poprzez rozmowę z przedstawicielem projektodawcy
  - b) Poprzez formularz rekrutacyjny
  - c) Poprzez list intencyjny
  - d) Poprzez test kwalifikacyjny
  - e) Inny jaki?
- 3) Jakie były Pana/Pani oczekiwania względem projektu? Prosimy zaznaczyć wszystkie z listy wskazanej poniżej:

a) Rozwój zawodowy	Tak	Nie
b) Zdobycie całkowicie nowej wiedzy	Tak	Nie
c) Poszerzenie posiadanej wiedzy	Tak	Nie
d) Zdobycie dokumentu potwierdzającego kształcenie w Polsce	Tak	Nie
e) Nawiązanie współpracy z polskimi instytucjami	Tak	Nie

f) Nawiązanie współpracy z ludźmi z Polski	Tak	Nie
g) Inne jakie	Tak	Nie

4) Czy dzięki projektowi, udało się Panu/Pani:

[Pojawiają się opcje zaznaczone w pytaniu 3].

1) Osiągnąć rozwój zawodowy	Zdecydowanie Tak	Raczej Tak	Raczej Nie	Zdecydowanie Nie	Trudno powiedzieć
2) Zdobyć całkowicie nową wiedzę	Zdecydowanie Tak	Raczej Tak	Raczej Nie	Zdecydowanie Nie	Trudno powiedzieć
3) Poszerzyć posiadaną wiedzę	Zdecydowanie Tak	Raczej Tak	Raczej Nie	Zdecydowanie Nie	Trudno powiedzieć
4) Zdobyć dokument potwierdzający kształcenie w Polsce	Zdecydowanie Tak	Raczej Tak	Raczej Nie	Zdecydowanie Nie	Trudno powiedzieć
5) Nawiązać współpracę z polskimi instytucjami	Zdecydowanie Tak	Raczej Tak	Raczej Nie	Zdecydowanie Nie	Trudno powiedzieć
6) Nawiązać współpracę z ludźmi z Polski	Zdecydowanie Tak	Raczej Tak	Raczej Nie	Zdecydowanie Nie	Trudno powiedzieć
7) Inne jakie	Zdecydowanie Tak	Raczej Tak	Raczej Nie	Zdecydowanie Nie	Trudno powiedzieć

5) W jakim stopniu uczestnictwo w projekcie spełniło Pana ogólne oczekiwania. Odpowiedź proszę zaznaczyć na 7 punktowej skali, gdzie 1 oznacza „w ogóle nie spełniły” a 7 oznacza „spełniły w całości”

w ogóle nie spełniły 1—2—3—4—5—6—7 spełniły w całości

Kilka kolejnych pytań dotyczy Pana/Pani obecnej sytuacji

6) Czy aktualnie mieszka Pan/Pani w kraju macierzystym?

- a) Tak [przejdź do pytania nr 8]
- b) Nie

7) W jakim kraju Pan/i aktualnie mieszka?

Lista rozwijana

.....

8) Jaka jest Pana/Pani aktualna sytuacja zawodowa?

- a) Pracuję
- b) Prowadzę własną działalność gospodarczą [przejdź do pytania nr 10]
- c) Nie pracuję, jestem w trakcie poszukiwania pracy [przejdź do pytania nr 11]
- d) Nie pracuję, kontynuuję naukę [przejdź do pytania nr 11]
- e) Inna jaka? [przejdź do pytania nr 11]

9) Gdzie Pan/i pracuje?

- a) Prowadzę gospodarstwo rolne
  - b) Pracuję w administracji
  - c) Pracuję w organizacji pozarządowej
  - d) Pracuję w firmie prywatnej
  - e) Pracuje w jednostce naukowej
  - f) Inne jakie?
- 10) Jak często w obecnie wykonywanej pracy wykorzystuje Pan/i wiedzę zdobytą podczas projektu?
- a) bardzo często
  - b) często
  - c) rzadko
  - d) bardzo rzadko
  - e) nigdy [przejsć do pytania nr 12]
- 11) Czy w ostatnim półroczu wykorzystywał Pan/i w pracy wiedzę zdobytą w trakcie projektu?
- a) Tak
  - b) Nie
- 12) Proszę teraz pomyśleć o Pana/i obecnej sytuacji zawodowej i porównać ją do sytuacji sprzed udziału w projekcie. Jak zmieniła się Pana/i sytuacja finansowa w porównaniu do sytuacji sprzed udziału w projekcie?
- a) Znacznie lepsza
  - b) Trochę lepsza
  - c) Mniej więcej taka sama
  - d) Trochę gorsza
  - e) Znacznie gorsza
- 13) Czy utrzymuje Pan/i kontakty z innymi uczestnikami projektu?
- a) Tak
  - b) Nie [przejsć do pytania nr 15]
- 14) Czy ta współpraca ma charakter zawodowy?
- a) Tak
  - b) Nie
- 15) Czy utrzymuje kontakt z przedstawicielami polskiego projektodawcy?
- a) Tak
  - b) Nie [przejsć do pytania nr 17]
- 16) Czy współpraca ma charakter zawodowy?
- a) Tak
  - b) Nie

Kolejne aspekty będą dotyczyć oceny projektu, uprzejmie prosimy o szczere odpowiedzi.

- 17) Czy polecił/a by Pan/i udział w podobnym projekcie innym osobom?
- a) Zdecydowanie tak
  - b) Raczej tak
  - c) Ani tak, ani nie
  - d) Raczej nie
  - e) Zdecydowanie nie
- 18) Proszę krótko uzasadnić odpowiedź [pytanie otwarte] .....
- 19) Czy Pana/i zdaniem warto było poświęcić czas na udział w tym projekcie?

- a) Zdecydowanie tak
- b) Raczej tak
- c) Ani tak, ani nie
- d) Raczej nie
- e) Zdecydowanie nie

20) Co należałoby Pana/Pani zdaniem zmienić w projekcie, aby był on bardziej przydatny?

[Pytanie otwarte]

.....

21) Który element projektu, uważa Pan/i za najbardziej wartościowy patrząc z punktu widzenia Pana/i rozwoju zawodowego?

[kafeteria zostanie zaproponowana po otrzymaniu projektów]

22) Proszę ocenić, na ile łatwo było zakwalifikować się do udziału w stażach/studiach/szkoleniach w na skali od 1 do 5, gdzie 1 oznacza „bardzo trudno”, a 5 – „bardzo łatwo” [jednokrotnego wyboru] [skala 1-5]

Metryczka

1. Proszę wskazać płeć:
  - a) Mężczyzna
  - b) Kobieta
2. Jakie jest Pan/i aktualne wykształcenie?
  - a) Magister
  - b) Doktor
  - c) Inne jakie?
3. Proszę wskazać na liście poniżej Pana/Pani rok urodzenia:
[lista rozwijana]
4. Proszę wskazać Pana/i staż pracy:
[lista rozwijana]

Prosilibyśmy jeszcze o odpowiedź na kilka pytań dotyczących Pana/i życia zawodowego:

1. Czy po udziale w projekcie awansował/a Pan/i u swojego dotychczasowego pracodawcy?
  - a. Tak
  - b. Nie
2. Czy po udziale w projekcie otrzymał/a Pan/i propozycję lepszego niż dotychczasowe stanowisko, ale u innego pracodawcy?
  - a. Tak
  - b. Nie
3. Czy po udziale w projekcie otrzymał/a Pan/i propozycję pracy za granicą?
  - a. Tak

- b. Nie
- 4. Czy po udziale w projekcie zdecydował/a się Pan/i podnieść swoje wykształcenie?
  - a. Tak
  - b. Nie
- 5. Czy po udziale w projekcie zdecydował/a się Pan/i samodzielnie poszukiwać lepszego stanowiska?
  - a. Tak
  - b. nie
- 6. Czy po udziale w projekcie zdecydował/a się Pan/i podjąć działalność społeczną (wolontariat, praca w fundacjach, stowarzyszeniach, na rzecz swojej społeczności, przemian ustrojowych itp.)
  - a. Tak
  - b. Nie

Niniejsze badanie zakłada również pogłębioną analizę losów absolwentów projektu. Czy zgodził by się Pan/zgodziła by się Pani na kontakt naszych ekspertów i:

1. Wypełnienie kwestionariusza dla uczestników projektu na temat ich ścieżki życiowej i zawodowej przed i po zakończeniu edukacji w Polsce?
  - a. Tak
  - b. nie
2. Rozmowę o tym, jak projekt wpłynął na Pana/i życie zawodowe?
  - a. Tak
  - b. Nie

[jeśli choć w jednym z powyższych pytań padła odpowiedź tak, wyświetlić pytania:]

1. Czy wyraża Pan/i zgodę na kontakt eksperta, który będzie się posługiwał biegle językiem angielskim?
  - a. Tak
  - b. Nie
2. Proszę o podanie adresu e-mail, na który możemy się z Panem/ią kontaktować
 .....@.....
3. Proszę powtórzyć adres e-mail: .....@.....

To były już wszystkie pytania, serdecznie dziękujemy za wypełnienie ankiety!

VI.4. IDI

Scenariusze wywiadów dla komponentów I i II

W przypadku wywiadów realizowanych w MSZ i FSM przygotowany zostanie każdorazowo oddzielny scenariusz wywiadu indywidualnie dostosowany do respondenta.

1. Scenariusz wywiadu indywidualnego z koordynatorami projektów

INSTRUKCJA dla badacza:

1. Celem wywiadu jest pozyskanie danych nt. wybranych aspektów realizacji projektów w ramach polskiej współpracy rozwojowej
2. Pozwól rozmówcy mówić. Nie przerywaj, nie wchodź w słowo, nie próbuj kończyć myśli
3. Słuchaj z uwagą i skupieniem
4. Dopytuj np. Dlaczego? Jak to się stało? Z czego to wynika?

WPROWADZENIE – Informacja o badaniu, anonimowości, chęci nagrywania

Wywiad jest częścią badania mającego na celu analizę efektywności, użyteczności, trwałości i trafności pomocy udzielanej ze środków RP na współpracę rozwojową na Ukrainie oraz na wybrane inicjatywy edukacyjne na rzecz krajów PW w okresie 2012-2016. Badanie jest realizowane przez niezależnego ewaluatora – Fundację IDEA Rozwoju, na zlecenie Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP.

Państwa opinie pomogą nam m.in. określić główne czynniki, które wpływają na efektywność projektów realizowanych w ramach polskiej współpracy rozwojowej oraz nakreślić ew. kierunki rozwoju polskich działań w tym zakresie. **W badaniu, jak i przy prezentacji wyników zachowana będzie pełna anonimowość.**

Nasza rozmowa powinna zająć około półtorej godziny.

Czy wyraża Pani/Pan zgodę na nagrywanie wywiadu?

PYTANIA do WYWIADU

- Proszę opowiedzieć krótko o Państwa organizacji. Jakie mają Państwo doświadczenie w realizacji projektów rozwojowych w ogóle i na Ukrainie? Co sprawiło, że zaangażowali się Państwo w tego typu działania?

[pytanie nie dotyczy projektów organów administracji rządowej]

- Proszę krótko opowiedzieć o projekcie, który Pan/Pani koordynował/a?

Dopytać:

- Do kogo był on skierowany i dlaczego ta grupa docelowa została objęta działaniami projektowymi?

- Czy przy projektowaniu jego założeń odnoszono się do jakichś ukraińskich dokumentów planistycznych/strategicznych (jeśli tak, to do jakich)? W jaki sposób uwzględniano zapisy tych dokumentów?
- Jakie zna Pani/Pan krajowe/regionalne lub lokalne dokumenty planistyczne/strategiczne, takie jak strategie plany, programy itp., do których realizacji przyczyniał się realizowany projekt?

Jeśli zostały wymienione dopytać:

- W jakim stopniu projekt odpowiadał na potrzeby określone w tych dokumentach?
- W jaki sposób projekt wpisywał się w działania reformacyjne podejmowane przez ukraińską administrację?
- W jaki sposób projekt zmienił sytuację beneficjentów projektu?

Dopytać:

- W jakich obszarach ten wpływ był najbardziej widoczny?
- Jakie elementy projektu przyczyniły się do jego powodzenia, a z których można było zrezygnować?
- Jaki jest zasięg efektów projektu (np. lokalny, ogólnokrajowy, sektorowy, branżowy itp.)?
- Jakie są Pani/Pana zdaniem najważniejsze rezultaty projektu?
- Czy wystąpiły jakieś dodatkowe efekty, które nie były przewidywane na etapie przygotowania projektu? Jeśli tak, to jakie?
- Czy utrzymują Państwo kontakt z organizacjami partnerskimi i beneficjentami projektów po zakończeniu projektu? Jeśli tak, to w jaki sposób? Czy mają Państwo informacje na temat efektów projektu? W jaki sposób te informacje są pozyskiwane i weryfikowane? (np. monitoring/ewaluacja/kontakty osobiste)?
- W jakim stopniu efekty projektu są trwałe? Co o tym świadczy (np. czy zdobyta wiedza, przygotowane dokumenty, zakupiony sprzęt itp. są nadal wykorzystywane po zakończeniu projektu?)

Dopytać:

- W jaki sposób są wykorzystywane?
- Czy wiedza jest przekazywana do osób, które bezpośrednio nie uczestniczyły w projekcie? W jaki sposób?
- Jeśli efekty projektu nie są trwałe, dopytać jakie są tego przyczyny?
- Jak Pan/Pani ocenia nowatorskość rozwiązań zaproponowanych w projekcie?
- Jakie rozwiązania zaproponowane w projekcie nastroczały problemów w trakcie ich praktycznego stosowania? Czy w związku z problemami podejmowali Państwo jakieś działania zaradcze?
- Jakie czynniki, natury politycznej, społecznej lub i organizacyjnej, stanowiły główne bariery w realizacji projektu? Jakie działania zaradcze podejmowano celem ograniczania tych czynników? Jaki był ich skutek?
- Jakie zna Pani/Pan polskie projekty, które byłyby w jakiś sposób powiązane z działaniami realizowanymi przez Państwa?

Dopytać:

- Na czym polegały te projekty?
  - Gdzie, kiedy i przez kogo były realizowane?
  - Czy są jakieś ich elementy wspólne, które decydowałyby o ich sukcesie bądź porażce?
  - W jakim stopniu projekty te były powiązane z Państwa projektem? W jaki sposób projekty te wpływały na Państwa projekt?
- Jakie zna Pani/Pan projekty realizowane przez innych darczyńców, które byłyby w jakiś sposób powiązane z działaniami realizowanymi przez polskie podmioty?

Dopytać:

- Na czym polegały te projekty?
  - Gdzie były realizowane?
  - Kto z nich korzystał?
  - W jakim stopniu projekty te były powiązane z Państwa projektem?
- Jakie cechy polskich organizacji wpływają na skuteczność realizacji projektów rozwojowych na Ukrainie? Jakiego rodzaju doświadczenie/ jakie kompetencje polskich organizacji są niezbędne Pana/Pani zdaniem by z sukcesem realizować projekty w przyszłości?
- Jakie cechy wyróżniają projekty realizowane przez polską pomoc na tle działań innych donatorów?
- W jakim stopniu projekt wpłynął na potencjał Państwa organizacji? Czy dzięki realizacji projektu rozwinęli Państwo współpracę z partnerami ukraińskimi? Jeśli tak, to proszę podać przykłady takiej współpracy.
- W jaki sposób działania realizowane w ramach współpracy rozwojowej wpływają na wizerunek Polski na Ukrainie?

Dopytać:

- W jakiego rodzaju działaniach ten wpływ jest najbardziej widoczny?
  - W jaki sposób można zwiększyć ten efekt?
- Na podstawie Pani/Pana doświadczeń w ramach projektów - jak Pan/Pani ocenia całościowo system polskiej pomocy?

Dopytać:

- Jakie są jego silne, a jakie słabe strony?
- Co Pana/i zdaniem można ulepszyć?
- Na jakie typy działania powinny być przeznaczane środki w przyszłości?
- Jakie widzi Pani/Pan możliwości zwiększenia efektów oddziaływania systemu?

Podziękowanie za udział w Wywiadzie.

2. Scenariusz wywiadu indywidualnego z wykonawcą działań projektowych/organizacją partnerską

INSTRUKCJA dla badacza:

1. Celem wywiadu jest pozyskanie danych nt. wybranych aspektów realizacji projektów w ramach polskiej współpracy rozwojowej
2. Pozwól rozmówcy mówić. Nie przerywaj, nie wchodź w słowo, nie próbuj kończyć myśli
3. Słuchaj z uwagą i skupieniem
4. Dopytuj np. Dlaczego? Jak to się stało? Z czego to wynika?

WPROWADZENIE – Informacja o badaniu, anonimowości, chęci nagrywania

Wywiad jest częścią badania mającego na celu analizę efektywności, użyteczności, trwałości i trafności pomocy udzielanej ze środków RP na współpracę rozwojową na Ukrainie oraz na wybrane inicjatywy edukacyjne na rzecz krajów PW w okresie 2012-2016. Badanie jest realizowane przez niezależnego ewaluatora – Fundację IDEA Rozwoju, na zlecenie Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP.

Państwa opinie pomogą nam m.in. określić główne czynniki, które wpływają na efektywność projektów realizowanych w ramach polskiej współpracy rozwojowej oraz nakreślić ew. kierunki rozwoju polskich działań w tym zakresie. **W badaniu, jak i przy prezentacji wyników zachowana będzie pełna anonimowość.**

Nasza rozmowa powinna zająć około godziny.

Czy wyraża Pani/Pan zgodę na nagrywanie wywiadu?

PYTANIA do WYWIADU

- Proszę krótko opowiedzieć o Pani/Pana roli w projekcie? Jakiego ma Pan/i doświadczenie w realizacji projektów rozwojowych w ogóle i na Ukrainie? Co sprawiło, że zaangażował się Pan/i w tego typu działania?
- Z czego wynikała Państwa decyzja o wzięciu udziału w projekcie?
- Jaka była rola Państwa organizacji w projekcie?
  - Czy byli Państwo zaangażowani w proces tworzenia wniosku/ opracowywanie jego koncepcji, celów? Jeśli tak, to w jakim zakresie?
  - Czy na tym etapie odnoszono się do jakichś ukraińskich dokumentów strategicznych/planistycznych (jeśli tak, to do jakich)? W jaki sposób uwzględniano zapisy tych dokumentów?
  - Czy w Pani/Pana opinii organizacja mogła w większym stopniu włączyć się w realizację działań projektowych? Jeśli tak, czemu tak się nie stało?
- W jaki sposób projekt wpisował się w działania reformatorskie podejmowane przez ukraińską administrację?

- Czy i w jakim stopniu projekt odpowiadał na potrzeby określone w obowiązujących dokumentach strategicznych/planistycznych? Czy i w jakim stopniu odpowiadał na rzeczywiste potrzeby beneficjentów? Jakie potrzeby nie zostały uwzględnione?
- W jaki sposób projekt zmienił sytuację beneficjentów projektu?

Dopytać:

- W jakich obszarach ten wpływ był najbardziej widoczny?
- Jakie elementy projektu przyczyniły się do jego powodzenia, a z których można było zrezygnować?
- Jaki jest zasięg efektów projektu (np. lokalny, ogólnokrajowy, sektorowy, branżowy itp.)?
- Jakich są Pani/Pana zdaniem najważniejsze rezultaty projektu?
- Jak Pan/Pani ocenia nowatorskość rozwiązań zaproponowanych w projekcie?

Dopytać:

- Jakie nowe rozwiązania zostały wprowadzone dzięki realizacji projektu?
- Czy wystąpiły jakieś dodatkowe efekty, które nie były przewidywane na etapie przygotowania projektu?
- W jakim stopniu efekty projektu są trwałe? Czy zdobyta wiedza, przygotowane dokumenty, zakupiony sprzęt itp. są nadal wykorzystywane po zakończeniu projektu?

Dopytać:

- W jaki sposób są wykorzystywane?
- Czy wiedza jest przekazywana do osób, które bezpośrednio nie uczestniczyły w projekcie? W jaki sposób?
- Jeśli efekty projektu nie są trwałe, dopytać jakie są tego przyczyny?
- Czy realizacja projektu wpłynęła na rozwój instytucjonalny Pana/i organizacji? Jeśli tak, to w jaki sposób?
- Jakie rozwiązania zaproponowane w projekcie nastroczały problemów w trakcie ich praktycznego stosowania?
- Jakie działania, przy dostępności dodatkowych środków finansowych, mogłyby zwiększyć dotychczasowe efekty projektu?
- Jakie czynniki, natury politycznej, społecznej lub i organizacyjnej, stanowiły główne bariery w realizacji projektu?

Dopytać:

- Jakie działania zaradcze podejmowano celem ograniczania tych czynników?
- Jakich zna Pani/Pan polskie projekty, które byłyby w jakiś sposób powiązane z działaniami realizowanymi przez Państwa?

Dopytać:

- Czy są jakieś ich elementy wspólne, które decydowałyby o ich sukcesie bądź porażce?

- Czy były one w jakiś sposób powiązane z projektem w którym brał/a Pan/i udział? Czy takie powiązanie byłoby wg Pana/i wskazane w przyszłości?
- Jakże zna Pani/Pan projekty realizowane przez innych darczyńców, które byłyby w jakiś sposób powiązane z działaniami realizowanymi przez polskie podmioty?

Dopytać:

- Czy są jakieś ich elementy wspólne, które decydowałyby o ich sukcesie bądź porażce?
- Jakie elementy wyróżniały te projekty? Które elementy projektów były lepsze, a które gorsze od polskich projektów?
- Czy były one w jakiś sposób powiązane z projektem w którym brał/a Pan/i udział? Czy takie powiązanie byłoby wg Pana/i wskazane w przyszłości?
- Czy i w jaki sposób realizacja projektu wpływa na postrzeganie Polski na Ukrainie?

Dopytać:

- Czy polskie projekty wyróżniają się w jakiś szczególny sposób na tle innych donatorów?
- W jakiego rodzaju działaniach wpływ wizerunkowy jest najbardziej widoczny?
- W jaki sposób można zwiększyć ten efekt?
- Na podstawie Pani/Pana doświadczeń w ramach projektu/projektów - jak Pan/Pani ocenia współpracę z polskim partnerem??

Dopytać:

- Jakże są silne, a jakie słabe strony polskich partnerów?
- Jakże największe trudności pojawiły się Państwo w trakcie realizacji projektu? Czy udało się je rozwiązać?
- Co Pana/i zdaniem można ulepszyć we współpracy z polskim partnerem?
- Na jakie typu działania powinny być przeznaczane środki w przyszłości w ramach systemu polskiej pomocy?
- Jakże widzi Pani/Pan możliwości zwiększenia efektów oddziaływania systemu?

Pytania dodatkowe do wykonawcy działań w Komponentie II- projekty realizowane w ramach Systemu Małych Grantów

- Jak w Pani/Pana opinii przebiegała współpraca z placówką dyplomatyczną?
- Na jakie typu działania powinny być przeznaczane środki na projekty w Systemie Małych Grantów?
- Jakże widzi Pani/Pan możliwości zwiększenia efektów oddziaływania projektów realizowanych w tym systemie?

Podziękowanie za udział w Wywiadzie.

3. Scenariusz wywiadu indywidualnego z beneficjentami projektów

INSTRUKCJA dla badacza:

1. Celem wywiadu jest pozyskanie danych nt. wybranych aspektów realizacji projektów w ramach polskiej współpracy rozwojowej
2. Pozwól rozmówcy mówić. Nie przerywaj, nie wchodź w słowo, nie próbuj kończyć myśli
3. Słuchaj z uwagą i skupieniem
4. Dopytuj np. Dlaczego? Jak to się stało? Z czego to wynika?

WPROWADZENIE – Informacja o badaniu, anonimowości, chęci nagrywania

Wywiad jest częścią badania mającego na celu analizę efektywności, użyteczności, trwałości i trafności pomocy udzielanej ze środków RP na współpracę rozwojową na Ukrainie oraz na wybrane inicjatywy edukacyjne na rzecz krajów PW w okresie 2012-2016. Badanie jest realizowane przez niezależnego ewaluatora – Fundację IDEA Rozwoju, na zlecenie Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP.

Państwa opinie pomogą nam m.in. określić główne czynniki, które wpływają na efektywność projektów realizowanych w ramach polskiej współpracy rozwojowej oraz nakreślić ew. kierunki rozwoju polskich działań w tym zakresie. **W badaniu, jak i przy prezentacji wyników zachowana będzie pełna anonimowość.**

Nasza rozmowa powinna zająć nie więcej niż godzinę.

Czy wyraża Pani/Pan zgodę na nagrywanie wywiadu?

PYTANIA do WYWIADU

- Proszę krótko opowiedzieć o projekcie, w którym Pan/i uczestniczył/a?
- Czy Pana/i potrzeby (i lub Pana/i instytucji) były w jakiś sposób diagnozowane przed rozpoczęciem projektu?
- Jakie były Pana/i oczekiwania odnośnie udziału w projekcie?
- W jakim stopniu projekt spełnił te oczekiwania? Jakich elementów zabrakło w projekcie, a z których można by zrezygnować?
- Jakie zna Pani/Pan krajowe/regionalne lub lokalne dokumenty planistyczne/strategiczne, takie jak strategie plany, programy itp., do których realizacji przyczyniał się realizowany projekt?

Jeśli zostały wymienione dopytać:

- W jakim stopniu projekt odpowiadał na potrzeby określone w tych dokumentach?
- Jakie są Pani/Pana zdaniem najważniejsze rezultaty projektu?
- Jakie nowe rozwiązania zostały wprowadzone w Państwa organizacji dzięki realizacji projektu?
  - Na czym polegała nowatorskość tych rozwiązań?
  - Czy rozwiązania te są stosowane również po zakończeniu projektu?

- W jakim stopniu projekt pomógł Państwu w przygotowaniu lub realizacji zapisów opracowywanych przez Państwa dokumentów, takich jak plany, programy, strategie rozwoju, dokumenty legislacyjne lub inne?
- Czy/jak często/w jaki sposób w obecnie wykonywanej pracy wykorzystuje Pan/i wiedzę i umiejętności zdobyte w ramach projektu? Jak ocenia Pan/i przydatność zdobytej wiedzy i umiejętności pod kątem zastosowania w codziennej pracy?
- Czy napotkał/a Pan/i jakieś problemy związane z uczestnictwem w projekcie? Jeżeli tak, to jakie?

Dopytać:

- Jakie działania zaradcze podejmowano celem ograniczania tych problemów?
- Jakich elementów zabrakło w projekcie? Z których elementów można było zrezygnować? Co należałoby wzmocnić, rozszerzyć?
- Jak by wyglądała obecnie sytuacja Pana/i i/lub Pana/i instytucji, gdyby projekt nie był realizowany?
- Jakiego rodzaju projekty byłyby najbardziej przydatne w przyszłości, patrząc na potrzeby Państwa instytucji oraz Pana/i indywidualne oczekiwania?
- W jakim stopniu projekt wpłynął na potencjał Państwa organizacji?
- Jakie było Pana/Pani postrzeżenie Polski przed uczestnictwem w projekcie? W jakim stopniu zmieniło się Państwa postrzeżenie Polski, dzięki udziałowi w projekcie?
- Czy ma Pan/i jakieś dodatkowe spostrzeżenia odnośnie projektu, w którym Pan/i uczestniczył/a

Podziękowanie za udział w Wywiadzie.

Scenariusze wywiadów dla komponentu III

Poniższe scenariusze mają charakter ramowy. W przypadku różnych inicjatyw badanych w ramach III komponentu (studia w Natolinie, staże w KPRM, AAPPW w KSAP), badacze będą dostosowywali pytania odpowiednio do specyfiki danej inicjatywy.

1. Scenariusz wywiadu indywidualnego z koordynatorami projektów

INSTRUKCJA dla badacza:

1. Celem wywiadu jest pozyskanie danych nt. wybranych aspektów realizacji projektów w ramach polskiej współpracy rozwojowej
2. Pozwól rozmówcy mówić. Nie przerywaj, nie wchodź w słowo, nie próbuj kończyć myśli
3. Słuchaj z uwagą i skupieniem
4. Dopytuj np. Dlaczego? Jak to się stało? Z czego to wynika?

WPROWADZENIE – Informacja o badaniu, anonimowości, chęci nagrywania

Wywiad jest częścią badania mającego na celu analizę efektywności, użyteczności, trwałości i trafności pomocy udzielanej ze środków RP na współpracę rozwojową na Ukrainie oraz na wybrane inicjatywy edukacyjne na rzecz krajów PW w okresie 2012-2016. Badanie jest realizowane przez niezależnego ewaluatora – Fundację IDEA Rozwoju, na zlecenie Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP.

Państwa opinie pomogą nam m.in. określić główne czynniki, które wpływają na efektywność projektów realizowanych w ramach polskiej współpracy rozwojowej oraz nakreślić ew. kierunki rozwoju polskich działań w tym zakresie. **W badaniu, jak i przy prezentacji wyników zachowana będzie pełna anonimowość.**

Nasza rozmowa powinna zająć około półtorej godziny.

Czy wyraża Pani/Pan zgodę na nagrywanie wywiadu?

PYTANIA do WYWIADU

- Proszę krótko opowiedzieć o projekcie, który Pan/Pani koordynował/a?
- Jak przebiegały prace nad projektowaniem jego założeń?
- Od jakiego etapu przedstawiciele państw-beneficjentów byli włączeni w te prace? W jaki sposób?
- W jaki sposób rozpoznawano i uwzględniono na tym etapie potrzeby edukacyjne przyszłych uczestników? W jaki sposób uwzględniono na tym etapie bieżącą sytuację panującą w krajach-beneficjentach?
- W jaki sposób przebiegała rekrutacja uczestników? Jakie czynniki były brane pod uwagę przy ich kwalifikowaniu do udziału w projekcie?
- Jaką formułę zajęć Państwo przyjęli / Jak wyglądała organizacja staży [w przypadku projektu KPRM]?

Dopytać:

- Które elementy projektu przyczyniły się do jego powodzenia, a z których można było zrezygnować?

- Czy w ramach kolejnych edycji formuła zajęć była zmieniana? Na jakiej podstawie dokonywali Państwo takich modyfikacji? (np. w oparciu o ankiety, rozmowy z byłymi uczestnikami, w oparciu o inne przesłanki - jakie?)
  - Jakie formy integracji z (do wyboru: innymi pracownikami KPRM/pozostałymi słuchaczami] Państwo realizowaliście? Jakże miały one przełożenie na współpracę po ukończeniu zajęć?
- Jakże są Pani/Pana zdaniem najważniejsze rezultaty projektu?
  - Czy wystąpiły jakież dodatkowe efekty, które nie były przewidywane na etapie jego przygotowania?
  - Jakież rozwiązania zaproponowane w projekcie nastroczały problemów w trakcie ich praktycznego stosowania?
  - Jakież działania, przy dostępności dodatkowych środków finansowych, mogłyby zwiększyć dotychczasowe efekty projektu?
  - W jaki sposób projekt zmienił sytuację beneficjentów projektu?

Dopytać:

- W jakich obszarach ten wpływ był najbardziej widoczny?
- W jakim stopniu wiedza i umiejętności nabyte przez uczestników są przez nich w dalszym ciągu wykorzystywane?

Dopytać:

- Jak często otrzymują taką informację zwrotną od byłych słuchaczy?
  - Jaki zna Pan/i przykłady wykorzystywania zdobytej wiedzy i umiejętności?
  - Jeśli wiedza i umiejętności nie są wykorzystywane, jakie są tego przyczyny?
- W jaki sposób działania realizowane w ramach współpracy rozwojowej wpływają na wizerunek Polski na Ukrainie i w pozostałych państwach PW?

Dopytać:

- W jakiego rodzaju działaniach ten wpływ jest najbardziej widoczny?
  - W jaki sposób można zwiększyć ten efekt?
- Jakiego rodzaju doświadczenie/ jakie kompetencje polskich organizacji są niezbędne Pana/Pani zdaniem by z sukcesem realizować projekty w przyszłości? Jakże cechy wyróżniają projekty realizowane przez polską pomoc na tle działań innych donatorów (pozytywnie i negatywnie)?

Podziękowanie za udział w Wywiadzie.

2. Scenariusz wywiadu indywidualnego z wykonawcą działań projektowych (np. członkowie komisji rekrutacyjnej, partnerzy po stronie państw PW itp.)

INSTRUKCJA dla badacza:

1. Celem wywiadu jest pozyskanie danych nt. wybranych aspektów realizacji projektów w ramach polskiej współpracy rozwojowej
2. Pozwól rozmówcy mówić. Nie przerywaj, nie wchodź w słowo, nie próbuj kończyć myśli
3. Słuchaj z uwagą i skupieniem
4. Dopytuj np. Dlaczego? Jak to się stało? Z czego to wynika?

WPROWADZENIE – Informacja o badaniu, anonimowości, chęci nagrywania

Wywiad jest częścią badania mającego na celu analizę efektywności, użyteczności, trwałości i trafności pomocy udzielanej ze środków RP na współpracę rozwojową na Ukrainie oraz na wybrane inicjatywy edukacyjne na rzecz krajów PW w okresie 2012-2016. Badanie jest realizowane przez niezależnego ewaluatora – Fundację IDEA Rozwoju, na zlecenie Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP.

Państwa opinie pomogą nam m.in. określić główne czynniki, które wpływają na efektywność projektów realizowanych w ramach polskiej współpracy rozwojowej oraz nakreślić ew. kierunki rozwoju polskich działań w tym zakresie. **W badaniu, jak i przy prezentacji wyników zachowana będzie pełna anonimowość.**

Nasza rozmowa powinna zająć około godziny.

Czy wyraża Pani/Pan zgodę na nagrywanie wywiadu?

PYTANIA do WYWIADU

- Proszę krótko opowiedzieć o Pani/Pana roli w projekcie? Jakiego ma Pan/i doświadczenie w realizacji projektów edukacyjnych? Co sprawiło, że zaangażował się Pan/i w tego typu działania?
- Czy brał/a Pan/i udział w projektowaniu założeń projektu?
Jeśli tak, dopytać: Jak przebiegały prace nad projektowaniem jego założeń?
- W jaki sposób rozpoznawano i uwzględniono na tym etapie potrzeby edukacyjne przyszłych uczestników?
- Od jakiego etapu przedstawiciele państw-beneficjentów byli włączeni w te prace?
- Jak ocenia Pan/i program staży/studiów/szkolenia? Czy odpowiadał na potrzeby uczestników? Jakich elementów zabrakło, a z których można by zrezygnować?
- Jak ocenia Pan/Pani przyjętą formułę zajęć/organizację staży/studiów/szkoleń?

Dopytać:

- Jak Pan/Pani ocenia nowatorskość rozwiązań zaproponowanych w projekcie?
  - Które elementy projektu przyczyniły się do jego powodzenia, a z których można było zrezygnować?
- Jakie są Pani/Pana zdaniem najważniejsze rezultaty projektu?

- Jakie rozwiązania zaproponowane w projekcie nastroczały problemów w trakcie ich praktycznego stosowania?
- Jakie działania, przy dostępności dodatkowych środków finansowych, mogłyby zwiększyć dotychczasowe efekty projektu?
- Jakie czynniki, natury politycznej, społecznej lub organizacyjnej, stanowiły główne bariery w realizacji projektu?

Dopytać:

- Jakie działania zaradcze podejmowano celem ograniczania tych czynników?
- W jaki sposób projekt zmienił sytuację beneficjentów projektu?

Dopytać:

- W jakich obszarach ten wpływ był najbardziej widoczny?
- W jakim stopniu wiedza i umiejętności nabyte przez uczestników są przez nich w dalszym ciągu wykorzystywane?

Dopytać:

- Jakie zna Pan/i przykłady wykorzystywania zdobytej wiedzy i umiejętności?
- Jeśli wiedza i umiejętności nie są wykorzystywane, jakie są tego przyczyny?
- W jaki sposób działania realizowane w ramach współpracy rozwojowej wpływają na wizerunek Polski na Ukrainie i w pozostałych państwach PW?

Dopytać:

- Czy polskie projekty wyróżniają się w jakiś szczególny sposób na tle innych donatorów? Jeśli tak, to w jaki sposób?
- W jakiego rodzaju działaniach ten wpływ jest najbardziej widoczny?
- W jaki sposób można zwiększyć ten efekt?

Podziękowanie za udział w Wywiadzie.

3. Scenariusz wywiadu indywidualnego z beneficjentami projektów

INSTRUKCJA dla badacza:

1. Celem wywiadu jest pozyskanie danych nt. wybranych aspektów realizacji projektów w ramach polskiej współpracy rozwojowej
2. Pozwól rozmówcy mówić. Nie przerywaj, nie wchodź w słowo, nie próbuj kończyć myśli
3. Słuchaj z uwagą i skupieniem
4. Dopytuj np. Dlaczego? Jak to się stało? Z czego to wynika?

WPROWADZENIE – Informacja o badaniu, anonimowości, chęci nagrywania

Wywiad jest częścią badania mającego na celu analizę efektywności, użyteczności, trwałości i trafności pomocy udzielanej ze środków RP na współpracę rozwojową na Ukrainie oraz na wybrane inicjatywy edukacyjne na rzecz krajów PW w okresie 2012-2016. Badanie jest realizowane przez niezależnego ewaluatora – Fundację IDEA Rozwoju, na zlecenie Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP.

Państwa opinie pomogą nam m.in. określić główne czynniki, które wpływają na efektywność projektów realizowanych w ramach polskiej współpracy rozwojowej oraz nakreślić ew. kierunki rozwoju polskich działań w tym zakresie. **W badaniu, jak i przy prezentacji wyników zachowana będzie pełna anonimowość.**

Nasza rozmowa powinna zająć mniej niż godzinę.

Czy wyraża Pani/Pan zgodę na nagrywanie wywiadu?

PYTANIA do WYWIADU

- Proszę krótko opowiedzieć o projekcie, w którym Pan/i uczestniczył/a?
- Jak dowiedział/a się Pan/i o możliwości udziału w projekcie? Czy informacje o możliwości udziału w projekcie były jasne, wyczerpujące, przejrzyste?
- Jakie były główne powody Pana/i udziału w projekcie?
- Jak ocenia Pan/i przebieg procesu rekrutacji?
Dopytać:
  - Czy przebiegał on sprawnie? Czy kryteria wyboru do udziału w stażu/szkoleniach/studiach były przejrzyste? Czy były one stosowane?
- Czy Pana/i potrzeby były w jakiś sposób diagnozowane przez rozpoczęciem projektu?
- Jakie były Pana/i oczekiwania odnośnie udziału w projekcie?
- W jakim stopniu projekt spełnił te oczekiwania?
- Jakie są Pani/Pana zdaniem najważniejsze rezultaty tego projektu?
- Czy napotkał/a Pan/i jakieś problemy związane z uczestniczeniem w projekcie? Jeżeli tak, to jakie?

Dopytać:

- Jakie działania zaradcze podejmowano celem ograniczania tych problemów?

➤ W jaki sposób projekt wpłynął na Pana/i życie zawodowe?

Dopytać:

- Jak ocenia Pan/i program stażu/studiów/szkolenia? Czy odpowiadał na Pan/i potrzeby? Jakich elementów zabrakło, a z których można by zrezygnować?
- Jak ocenia Pan/i przydatność zdobytej wiedzy i umiejętności pod kątem zastosowania w codziennej pracy?
- Które elementy projektu uważa Pan/i za najbardziej przydatne z punktu widzenia Pan/i kariery? Dlaczego?
- Które elementy projektu w najmniejszym stopniu przekładały się na Pana/i aktywność zawodową? Dlaczego?
- Jakie czynniki utrudniają wykorzystanie tej wiedzy i umiejętności w codziennej pracy?
- W jakim stopniu nabyta wiedza i umiejętności są przez Pana/ią wykorzystywane we współpracy z innymi instytucjami w Polsce lub z instytucjami w Pana/i kraju lub innymi państwami Partnerstwa Wschodniego?

➤ W jaki sposób Pana/i udział w projekcie wpłynął na Pana/i organizację?

- Jakie nowe rozwiązania zostały wprowadzone w Państwa organizacji dzięki Pana/i udziale w projekcie? Jak Pan/i ocenia otwartość przełożonych i współpracowników na stosowanie proponowanych przez Pana/ią rozwiązań?
- Czy miał Pan/i możliwość przekazać nabytą wiedzę i umiejętności swoim współpracownikom? Jeśli tak, to w jaki sposób? Czy występują jakieś czynniki utrudniające przekazywanie tej wiedzy i umiejętności?

➤ Jaki wpływ miał projekt na Pana/i rozwój osobisty?

[Przykładowy wpływ:]

- *większa skłonność do poszukiwania niekonwencjonalnych rozwiązań*
- *większa skłonność do pracy w grupie*
- *większa skłonność do angażowania się w życie społeczne i polityczne w swoim kraju*

➤ Jak obecnie relacje ma Pan/i z pozostałymi uczestnikami projektu? Czy w dalszym ciągu utrzymujecie kontakt?

Jeśli tak, dopytać:

- Jak często wykorzystuje Pan/i te kontakty w sprawach zawodowych (np. wymiany informacji, nawiązywania wspólnych działań)?
- W jakim stopniu w tych kontaktach wykorzystujecie Państwo wiedzę i umiejętności zdobyte w trakcie projektów?

Jeśli nie, dopytać:

- Jakie czynniki utrudniają utrzymywanie takich kontaktów?

➤ Czy brał Pan/i udział w innych podobnych programach edukacyjnych organizowanych przez innych donatorów??

Jeśli tak, dopytać:

- Jakie czynniki wyróżniają projekt realizowany w ramach polskiej pomocy na tle innych programów w których brał/a Pan/i udział (zarówno pozytywnie jak i negatywne)
  - Jakie było Państwa postrzeganie Polski przed uczestnictwem w projekcie? W jakim stopniu zmieniło się Państwa postrzeganie Polski dzięki udziałowi w projekcie?
- Czy ma Pan/i jakieś dodatkowe spostrzeżenia odnośnie projektu, w którym Pan/i uczestniczył/a

Podziękowanie za udział w Wywiadzie.

VI.5. BADANIE LOSU ABSOLWENTÓW

Szanowna Pani, Szanowny Panie,

Uprzejmie dziękujemy za wyrażenie zgody na udział w dalszej części badania ewaluacyjnego mającego na celu analizę inicjatyw z zakresu kształcenia realizowanych ze środków polskiej pomocy na rzecz państw Partnerstwa Wschodniego.

Niniejsza część badania pozwoli zespołowi badawczemu na ustalenie, w jaki sposób udział w [nazwa inicjatywy] wpłynął na Pana/Pani dalszy rozwój osobisty i zawodowy.

Prosimy o opisanie Pana/i doświadczeń według poniższych bloków pytań. Bardzo zależy nam na jak najdokładniejszym opisie Pana/i doświadczenia zarówno przed, jak i po projekcie – także wszystkich wydarzeń, które poza udziałem w projekcie miały wpływ na Pana/i rozwój zawodowy. Dlatego będziemy wdzięczni za wyczerpujący i szczegółowy opis Pańskich doświadczeń.

1. Proszę opowiedzieć o Pana/i okresie studiów/ nauki przed podjęciem pierwszego zatrudnienia. Co spowodowało, że zdecydował/a się Pan/i na wybrany kierunek studiów? Jak przebiegały studia? Czy poza nauką angażował/a się Pan/i w życie studenckie (np. koła naukowe, stowarzyszenia studenckie, itp.). Czy podejmował/a Pan/i pracę w czasie studiów – jeśli tak, to proszę też o tym opowiedzieć.
2. Proszę opowiedzieć o tym, co spowodowało, że podjął/podjęła Pan/i pracę u pracodawcy, który skierował Pana/ią do udziału w projekcie finansowanym w ramach polskiej współpracy rozwojowej (nie dotyczy studentów Kolegium Europejskiego w Natolinie).
3. Jak wyglądała Pana/i kariera od podjęcia pracy u pracodawcy, który skierował Pana/ią do udziału w ww. projekcie aż do czasu udziału w projekcie? Czym się Pan/i zajmował/a? Czy nadzorował/a Pan/i pracę innych osób? Jeśli tak, to ilu, jak długo? Czy w tym czasie zmieniał/a Pan/i stanowisko? Proszę opisać na czym polegała ta zmiana? (nie dotyczy studentów Kolegium Europejskiego w Natolinie).
4. Jakie są Pana/i doświadczenia zawodowe z okresu przed podjęciem edukacji w Kolegium Europejskim w Natolinie (dotyczy tylko studentów Kolegium Europejskiego w Natolinie).
5. Teraz proszę opowiedzieć o Pana/i udziale w projekcie – jak to się stało, że wziął Pan/wzięła Pani w nim udział? Co skłoniło Pana/ią do wzięcia udziału w projekcie? Jak ocenia Pan/i sam projekt pod kątem Pana/i potrzeb edukacyjnych i w kontekście Pana/i rozwoju zawodowego?
6. Jak ocenia Pan/i przebieg projektu – zarówno pod względem merytorycznym, jak i organizacyjnym. Czy zajęcia były dla Pana/i ciekawe? Rozwijające? Czy wykładowcy byli dostępni dla uczestników także poza zajęciami? Czy czas wolny uczestników projektu był wg Pana/i odpowiednio zorganizowany? Czy organizator zapewnił integrację uczestników projektu między nimi/z przedstawicielami organizatora/wykładowcami?
7. Proszę opowiedzieć, jak zmieniło się Pana/i życie zawodowe po udziale w projekcie? W jaki sposób udział w projekcie pomógł w Pana/i rozwoju zawodowym? Jaką wiedzę/umiejętności Pan/i zdobył/a?
8. Czy utrzymuje Pan/i kontakty z osobami poznanymi podczas udziału w projekcie (pochodzącymi zarówno z Polski, innych krajów jak i z Pana/i kraju)? Jeśli nie, to dlaczego? Jeśli tak, to jakie to

były kontakty (zawodowe, towarzyskie inne)? Proszę opowiedzieć jak to wpływa na Pana/i sytuację zawodową?

9. Jeśli chce Pan/i jeszcze coś dodać o tym, jak udział w projekcie wpłynął na Pana/i rozwój zawodowy lub osobisty – proszę o tym napisać.

To już wszystkie pytania. Dziękujemy za czas poświęcony na udzielenie odpowiedzi. Po przeanalizowaniu kwestionariusza, przedstawiciele zespołu badawczego mogą się jeszcze z Panem/ią kontaktować aby porozmawiać o tym, jak udział w projekcie wpłynął na Pana/i życie zawodowe.

Kolejnym etapem badania losów absolwentów będzie **narracyjny wywiad autobiograficzny**. Ze względu na specyfikę tej metody, zgodnie z którą badacz pełni przede wszystkim rolę słuchacza i w zasadzie nie powinien przerywać badanemu, oraz fakt, że narracyjny wywiad autobiograficzny ma stanowić pogłębienie wiedzy zdobytej w formie pisemnej, poniżej zaprezentowano jedynie przykładowy, ramowy scenariusz takiego wywiadu. Sposób prowadzenia narracji będzie każdorazowo dostosowywany do respondenta, m.in. uwzględniając jego odpowiedzi udzielone w formie pisemnej.

Przykładowy, ramowy scenariusz autobiograficznego wywiadu narracyjnego

INSTRUKCJA dla badacza:

1. Celem wywiadu jest pozyskanie danych nt. wybranych aspektów realizacji projektów w ramach polskiej współpracy rozwojowej
2. Pozwól rozmówcy mówić. Nie przerywaj, nie wchodź w słowo, nie próbuj kończyć myśli
3. Słuchaj z uwagą i skupieniem
4. Dopytuj np. Dlaczego? Jak to się stało? Z czego to wynika?

WPROWADZENIE – Informacja o badaniu, anonimowości, chęci nagrywania

Wywiad jest częścią badania mającego na celu analizę efektywności, użyteczności, trwałości i trafności pomocy udzielanej ze środków RP na współpracę rozwojową na Ukrainie oraz na wybrane inicjatywy edukacyjne na rzecz krajów PW w okresie 2012-2016. Badanie jest realizowane przez niezależnego ewaluatora – Fundację IDEA Rozwoju, na zlecenie Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP.

Państwa opinie pomogą nam m.in. doprecyzować wpływ Państwa udziału w inicjatywach edukacyjnych na rozwój osobisty i zawodowy.

W badaniu, jak i przy prezentacji wyników zachowana będzie pełna anonimowość.

Nasza rozmowa powinna zająć około półtorej godziny.

Czy wyraża Pani/Pan zgodę na nagrywanie wywiadu?

Część wprowadzająca

Pytanie inicjujące: Proszę opowiedzieć jaka była geneza Pana/i udziału w projekcie? Czego spodziewał/a się Pan/i po pobycie w Polsce?

Ew. wątki do rozwinięcia w tym obszarze:

Motywacja własna

Podjęcie przełożonych do udziału w projekcie

Udział w innych przedsięwzięciach edukacyjnych

Postrzeganie Polski przed udziałem w projekcie

Część opisowa

Pytanie inicjujące: Przejdźmy do momentu, kiedy jest Pan/i w Polsce. Pierwszy dzień zajęć/stażu, pierwsze tygodnie. Jakie są Pana/i pierwsze wrażenia?

Ew. wątki do rozwinięcia w tym obszarze:

Sposób organizacji zajęć - merytoryka/kwestie logistyczne

Relacje z pozostałymi uczestnikami projektu

Relacje z polskimi uczestnikami projektu/realizatorami działań

Pierwsze refleksje odnośnie przydatności zdobywanej wiedzy/umiejętności

Pytanie inicjujące: *Projekt zbliża się ku końcowi - jakie były Pana/i refleksje odnośnie tego, co wynosi Pan/i z tego pobytu w Polsce?*

Ew. wątki do rozwinięcia w tym obszarze

Stopień spełnienia oczekiwań

Zdobyta wiedza i umiejętności

Czego zabrakło w projekcie, jakie elementy były zbędne

Nowe pomysły na zmianę sposobu funkcjonowania instytucji dzięki doświadczeniom wyniesionym z projektu

Wpływ na rozwój kompetencji miękkich

Relacje z pozostałymi uczestnikami/przedstawicielami polskiego projektodawcy

Doświadczenia z polskiego projektu, a doświadczenia z udziału w projektach innych donatorów

Podsumowanie

Pytanie inicjujące: *Z perspektywy czasu – co zmieniło się w Pana/i życiu dzięki udziałowi w projekcie?*

Ew. wątki do rozwinięcia w tym obszarze

Sposób wykorzystania zdobytej wiedzy i kompetencji – kiedy/ w jakim zakresie/ w jakich okolicznościach

Podjęcie przełożonych/współpracowników odnośnie Pana/i propozycji

Zmiana miejsca zatrudnienia/stanowiska/wynagrodzenia/zakresu zadań

Wpływ działań projektowych na rozwój osobisty

Plany na przyszłość w związku z udziałem w projekcie

Pomysły na dalszy rozwój zawodowy

Postrzeganie Polski po uczestniczeniu w projekcie

Podziękowanie za udział w Wywiadzie

VI.6. CASE STUDY

Może warto dodać uogólnione opinie o projekcie: beneficjentów, projektodawców, in.?

Wzór fiszki dla studium przypadku (na żółto zaznaczono elementy, które znajdują się wyłącznie w fiszce pogłębionej) dla komponentów I i II.

Miejsce realizacji projektu:	
Tytuł projektu:	
Numer projektu:	
Nazwa Wnioskodawcy:	
Typ Wnioskodawcy (Administracja, NGO, szkoła wyższa, FSM):	
Typ beneficjenta (młodzież, ogół ludności, kobiety itp.):	
Okres realizacji:	
Całkowita wartość projektu (dodatkowo dofinansowanie MSZ, jeżeli inne niż całkowita wartość projektu):	

CELE I OPIS PROJEKTU

- Cele projektu wraz z uzasadnieniem i kontekstem jego realizacji - potrzeby i opis sytuacji wyjściowej beneficjentów (ocena trafności)
- Krótki opis projektu (w tym opis realizowanych działań)

(ok. 0,5 str. tj. 2-3 akapity)

EFEKTY REALIZACJI PROJEKTU

- Zakładane i osiągnięte efekty projektu (ocena skuteczności)
- Wpływ projektu na zmianę sytuacji beneficjentów (ocena użyteczności)
- Ocena trwałości uzyskanych efektów
- Wartość dodana oraz innowacyjność projektu
- Czynniki ułatwiające osiągnięcie efektów (w tym pogłębiona analiza roli doświadczenia i potencjału polskich organizacji i instytucji)

- Czynniki utrudniające osiągnięcie efektów (w tym pogłębiona analiza kluczowych ograniczeń politycznych, społecznych i organizacyjnych)
- Komplementarność projektu z innymi przedsięwzięciami
- Efekty wizerunkowe projektu (analiza „soft power”) oraz analiza efektów projektu na tle działań innych donatorów

(ok. 0,5 str.)

(ok. 1 str.)

OGÓLNA OCENA PROJEKTU ORAZ NAJWAŻNIEJSZE WNOSKI I REKOMENDACJE

- Ogólna ocena projektu na podstawie wniosków z analizy dokumentacji, badań terenowych oraz analizy eksperckiej w tym pogłębiona analiza słabych i mocnych stron projektu
- Najważniejsze lekcje na przyszłość („lessons learned”)
- Wnioski i rekomendacje dla interwencji na poziomie całego programu pomocowego (m.in. w postaci prezentacji dobrych praktyk wraz z uzasadnieniem)

(ok. 0.5 str.)

(ok. 1 str.)

Wzór fiszki dla studium przypadku (na żółto zaznaczono elementy, które znajdują się wyłącznie w fiszce pogłębionej) dla komponentu III.

Tytuł projektu:	
Numer projektu:	
Nazwa Wnioskodawcy:	
Typ Wnioskodawcy (Administracja, szkoła wyższa):	
Typ beneficjenta/kraj beneficjenta:	
Rok uczestniczenia w projekcie:	

SYTUACJA BENEFICJENTA PRZED PRZYSTĄPIENIEM DO PROJEKTU ORAZ JEGO POTRZEBY EDUKACYJNE

- *Potrzeby i opis sytuacji wyjściowej beneficjentów wraz z analizą trafności programów szkoleniowych z punktu widzenia potrzeb edukacyjnych beneficjentów (ocena trafności)*
- *Przyczyny wzięcia udziału w projekcie*

(ok. 0,5 str.- 2 akapity)

WPŁYW PROJEKTU NA LOSY ABSOLWENTÓW I ZMIANY W ICH OTOCZENIU

- *Ocena wpływu projektu na losy absolwentów i na zmiany w ich otoczeniu (w tym na rozwój instytucji, w których pracują ze szczególnym uwzględnieniem oceny trwałości efektów tj. wpływu projektu na dalszy rozwój osobisty i zawodowy) – na podstawie wyników badania losów absolwentów z wykorzystaniem metody biograficznej (ocena skuteczności, użyteczności i trwałości)*
- *Czynniki ułatwiające osiągnięcie efektów (w tym pogłębiona analiza roli doświadczenia i potencjału polskich organizacji i instytucji)*
- *Czynniki utrudniające osiągnięcie efektów (w tym pogłębiona analiza kluczowych ograniczeń politycznych, społecznych i organizacyjnych)*
- *Komplementarność projektu z innymi przedsięwzięciami*
- *Efekty wizerunkowe projektu (analiza „soft power”) oraz analiza efektów projektu na tle działań innych donatorów*

(ok. 0,5 str.)

(ok. 1 str.)

OGÓLNA OCENA PROJEKTU ORAZ NAJWAŻNIEJSZE WNIOSKI I REKOMENDACJE

- *Ogólna ocena projektu na podstawie wniosków z analizy dokumentacji, badań jakościowych, badania ankietowego, badania losów absolwentów oraz analizy eksperckiej w tym pogłębiona analiza słabych i mocnych stron projektu*
- *Najważniejsze lekcje na przyszłość („lessons learned”)*
- *Wnioski i rekomendacje dla interwencji na poziomie całego programu pomocowego (m.in. w postaci prezentacji dobrych praktyk wraz z uzasadnieniem)*

(ok. 0.5 str.)

(ok. 1 str.)

VI.8. BULLETIN BOARD DISCUSSION W KOMPONENCIE III

Wstęp

Witamy Państwa na forum poświęconym dyskusji o efektach [Programu Akademii Administracji Publicznej Partnerstwa Wschodniego/Staży dla przedstawicieli Sekretariatu Gabinetu Ministrów Ukrainy w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów RP/Rocznych studiach podyplomowych obywateli Ukrainy w Kolegium Europejskim w Natolinie]. W forum biorą udział uczestnicy poszczególnych edycji projektów realizowanych w latach 2012-2016 na rzecz obywateli Ukrainy oraz innych krajów PW.

Chcielibyśmy prosić Państwa o odpowiedzi na publikowane na forum pytania.

Przewidujemy 3 rundy pytań, publikowanych na forum w następujących terminach:

Runda I – (data do ustalenia na późniejszym etapie badania, odstęp pomiędzy kolejnymi rundami – 5 dni roboczych), godz. 10.00

Runda II – (data do ustalenia na późniejszym etapie badania), godz. 10.00

Runda III – (data do ustalenia na późniejszym etapie badania), godz. 10.00

W razie pytań zapraszamy do kontaktu pod adresem: maciejkolczynski@ideaorg.eu

Zachęcamy do aktywnego uczestniczenia w życiu forum!

Proponowane pytania do zadania na forum (ostateczne brzmienie zostanie sformułowane przed rozpoczęciem forum, w oparciu o wnioski z wcześniej wykorzystanych metod badawczych. W trakcie trwania poszczególnych rund będą pojawiać się dodatkowe pytanie doprecyzowujące ze strony moderatora i członków zespołu badawczego, które będą miały podgląd dyskusji.)

Runda 1

- Na początku może poprosimy o krótką informację, w której edycji program/staży/studiów brałicie państwo udział i czy pracujecie Państwo w dalszym ciągu w instytucji, w której pracowaliście podczas pobytu w Polsce?
- Jak trafiliście Państwo na staż/do Akademii/na studia w Kolegium – czy był to wynik Państwa własnych starań czy zostaliście Państwo wydelegowani przez instytucję?
- Jak oceniają Państwo organizację staży/zajęć w ramach Akademii/program studiów? Czy w tym zakresie powinny zostać dokonane jakieś korekty?
- Jakie elementy projektu były dla Państwa najbardziej interesujące?

Runda 2

- W jakim stopniu projekt odpowiadał na Państwa potrzeby edukacyjne? Czy te potrzeby były jakoś diagnozowane przed rozpoczęciem projektu?
- Na ile zdobyta wiedza i umiejętności okazały się przydatne w Państwa życiu zawodowym?
- Czy udało się Państwu wprowadzić jakieś zmiany w Państwa instytucji dzięki wiedzy i umiejętnościom zdobytym podczas realizacji stażu/programu/studiów?
- Jaki wpływ zdobytej wiedzy i umiejętności na Państwa życie zawodowe może wystąpić w perspektywie roku lub dwóch lat?
- Jaki wpływ zdobytej wiedzy i umiejętności na Państwa życie zawodowe może wystąpić w perspektywie 5-10 lat?

Runda 3

- Jakie było Państwa postrzeżenie Polski przed uczestnictwem w projekcie?
- W jakim stopniu zmieniło się Państwa postrzeżenie Polski, dzięki udziałowi w projekcie?
- Które doświadczenia polskie, z którymi zapoznali się Państwo w ramach projektu mogą okazać się najbardziej przydatne, z punktu widzenia Państwa aktywności zawodowej?
- Czy brali Państwo udział w stażach/szkoleniach/studiach organizowanych/finansowanych przez innych donatorów? Jak Państwo oceniają program/organizację polskich inicjatyw w porównaniu z innymi? Czy polskie inicjatywy były w jakiś sposób powiązane z działaniami innych donatorów?
- W przypadku studiów w Kolegium Europejskim w Natolinie: Czy brali Państwo udział w innych inicjatywach (stażach/szkoleniach/studiach) organizowanych/finansowanych przez innych donatorów? Jak Państwo oceniają program/organizację studiów w Kolegium w porównaniu z innymi inicjatywami, w których brali Państwo udział?
- Jakiego rodzaju dodatkowe działania w ramach polskiej pomocy mogłyby przyczynić się do poprawy wizerunku Polski w Państwa kraju?